Mötesbok: Tekniska nämnden (2024-02-22)

Tekniska nämnden

Datum: 2024-02-22

Plats: Ordersalen

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärende

9/24 Fastställande av dagordning och fråga om jäv februari 3

10/24 Verksamhetsuppföljning 2023 Årsrapport 6

11/24 Strategiska projekt 2024 106

12/24 Investeringsprogram Gator och parker 2024 108

13/24 Inriktningsbeslut gällande åtgärdspaketen för Västra Esplanaden 117

14/24 Projektbeskrivning ombyggnad Renmarkstorget 122

15/24 Ansökning Utvecklingsanslag för social hållbarhet 2024 137

16/24 Remiss Program för hållbar landsbygdsutveckling - remissversion 2023 146

17/24 Yttrande Motion 11/2023 – AI – möjligheter och risker 199

18/24 Aktuellt från förvaltningen februari 203

19/24 Kurser och konferenser februari 204

20/24 Delegationsbeslut och anmälningsärenden februari 205

21/24 Ärenden under handläggning - information februari 242

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-05
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00010

Fastställande av dagordning och fråga om jäv februari

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att fastställa sammanträdets dagordning.

att till protokollet notera att ingen person är jävig.

Ärendebeskrivning
Tekniska nämndens föredragningslista finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag
Föredragningslista. Bilaga.

UMEÅ KOMMUN

Kallelse/Föredragningslista

Tekniska nämnden

Tid: Torsdagen den 22 februari 2024 kl. 10:00
Plats: Ordersalen

Beslutsärende

1	Fastställande av dagordning och fråga om jäv februari	*10.40*	
2	Verksamhetsuppföljning 2023 Årsrapport	*10.45*	Karin Isaksson Marcus Bystedt
3	Strategiska projekt 2024	*11.45*	Karin Isaksson
4	Investeringsprogram Gator och parker 2024	*13.00*	Karin Isaksson
5	Inriktningsbeslut gällande åtgärdspaketen för Västra Esplanaden	*13.20*	Katarina Gref
6	Projektbeskrivning ombyggnad Renmarkstorget	*14.00*	Karin Isaksson
7	Ansökning Utvecklingsanslag för social hållbarhet 2024	*14.30*	Axel Lindgren
8	Remiss Program för hållbar landsbygdsutveckling - remissversion 2023	*14.45*	Eva Maaherra Lövheim
9	Yttrande Motion 11/2023 – AI – möjligheter och risker	*15.15*	Mattias Wallmark
10	Aktuellt från förvaltningen februari	*15.30*	Karin Isaksson
11	Kurser och konferenser februari	*16.15*	
12	Delegationsbeslut och anmälningsärenden februari	*16.20*	
13	Ärenden under handläggning - information februari	*10.00*	

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-05
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2023/00210

Verksamhetsuppföljning 2023 Årsrapport

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna TN årsrapport 2023.

att godkänna Tekniska nämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden januari till december 2023.

att godkänna uppföljningen av internkontrollplan 2023.

att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

att ärendet anses direktjusterat.

Ärendebeskrivning
Verksamheterna under Tekniska nämnden har upprättat rapporter för verksamhetsuppföljning januari – december 2023.

Beslutsunderlag
Årsrapport TN 2023_20240202. Bilaga.
Tekniska nämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden januari till december 2023. Bilaga.
Uppföljning Internkontrollplan TN 2023. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärende inför politiska beslut bedöms inte vara aktuell för detta ärende.

Beredningsansvariga
Karin Isaksson
Christina Ingmanson
Marcus Bystedt
Hanna Ekman
Verksamhetschefer

Beslutet ska skickas till
KSdiarium, ange KS-2023/00139 i ämnesraden.
Gustav Vinterek revisor KPMG

Tekniska nämnden

Årsrapport 2023

Dokumentansvarig: Teknik- och fastighetsförvaltningen
Fastställd av: Tekniska nämnden XXX-XX-XX
Version: 1.0
Dokumentdatum: 2024-01-30
Reviderad: 2024-XX-XX

UMEÅ KOMMUN

Innehållsförteckning

Tekniska direktören har ordet – viktiga händelser **03**

Verksamhetsrapport **06**

Underlag för verksamhetsrapport 07

Fastighet 08

Gator och parker 12

IT 16

Måltidsservice 20

Städ- och verksamhetsservice 23

Inriktningsmål **26**

Inriktningsmål 1 27

Inriktningsmål 2 28

Inriktningsmål 3 29

Inriktningsmål 4 30

Inriktningsmål 5 33

Förvaltningens utvalda rapporter **36**

Personuppgiftsincidenter 37

Tillgänglighet 38

Personalrapport **39**

Ekonomirapport **46**

Investeringar **57**

Tilläggsuppdrag **67**

Redovisning externa utförare **69**

Intern kontroll **71**

UMEÅ KOMMUN

Viktiga händelser under året

Tekniska direktören har ordet

Året som gått har varit ett år med många utmaningar men trots det har Tekniska nämndens verksamheter stabilt levererat god service till kommunens medborgare och verksamheter. Vårt huvudfokus är fortsatt att skapa mesta möjliga nytta för de skattemedel vi förvaltar.

Prisökningarna har fortsatt påverka verksamheterna och i kombination med utmanande vinterväder både i inledningen och slutet av året har kostnaderna ökat i en takt som verksamheterna kortsiktigt inte kunnat kompensera. Anpassningar och åtgärder fortsätter under 2024.

Karin Isaksson, teknisk direktör.

Stadens tillväxt fortsätter och ny infrastruktur, nya lokaler och ökad service från nämnden är en förutsättning för att den hållbara tillväxten kan ske. Under året har stort fokus varit på att leverera investeringsprojekten och där har takten ökat väsentligt under 2024.

Samhällets och kommunens robusthet är fortsatt områden som är av central betydelse. Klimatförändringar som ger väderväxlingar vi inte sett tidigare, kriminalitet och oro, säkerhetsläget i omvärlden samt cybersäkerhet är områden där ett strategiskt och kontinuerligt arbete sker. Under 2023 har utredningarna för Tvärån och Djupbäcken färdigställts och under våren 2024 kan beslut fattas om åtgärder. Arbetet för att skapa både säkra, trygga och klimatsäkra utemiljöer fortsätter.

DoIT (tidigare IT och DoV) har etablerats med uppdrag att stötta kommunens digitala omställning med IT, med verksamheternas mål i fokus.

Under året har en gemensam vision utarbetats för förvaltningen. Den ska vägleda förvaltningens arbete och påminna om att vi finns här för umeåborna och vi ska ständigt sträva efter att göra vardagslivet lite bättre. Samordnat med visionen har också ett arbete skett för att öka vår attraktionskraft som arbetsgivare med ett tydligt arbetsgivarvarumärke. Vi vill stärka omvärldens uppfattning om oss, men också att bygga intern stolthet och kunna behålla de skickliga medarbetare vi redan har hos oss.

Avslutningen av året blev intensiv när bl.a. extremt snöfall prövade våra driftverksamheter. Brandstationen i Holmsund brann ned, men redan dagen efter fanns nya lokaler tillgängliga och räddningsförmågan åter på plats.

En ny fastighetspolicy har utarbetats under året och nu beslutats av KF och den ger nya förutsättningar framåt.

UMEÅ KOMMUN

Trots de utmaningar vi möter, fortsätter alla medarbetare och verksamheter att hitta vägar framåt och ge värdefull service, varje dag, till våra medborgare och kommunens verksamheter.

Parallellt utvecklar vi arbetet och skapar förutsättningar för andra inom strategiska områden; såsom trygghet, klimatet och digitalisering för kommunens omställning inför framtidens utmaningar.

Karin Isaksson

Karin Isaksson, teknisk direktör

Illustration: Rådhusparken

UMEÅ KOMMUN

Verksamhetsrapport

UMEÅ KOMMUN

Underlag för verksamhetsrapport

Bedömning och motivering uppfyllnad av grunduppdrag

Verksamheten bedömer enligt bedömningskriterium (t.h.) uppfyllnad av sitt grunduppdrag samt lämnar en kortfattad beskrivning över vad som ligger till grund för bedömningen.

Verksamhetens utveckling

Kortfattad beskrivning hur verksamheten har utvecklats under perioden samt väsentliga händelser som påverkat utveckling eller resultat. Tabeller, grafer eller diagram som nyttjas redovisas över tid (trend) samt kompletteras med en kvalitativ analys.

Tilläggsuppdrag

Verksamheten redovisar status över tilldelade tilläggsuppdrag.

Bedömnings-kriterium	Definition	Symbol
I hög grad uppfyllt	Verksamheten har under perioden verkställt sitt grunduppdrag helt eller i hög omfattning i enlighet med planeringsdirektivet, nämndens verksamhetsplan och givna förutsättningar.	
I viss grad uppfyllt	Verksamheten har under perioden verkställt delar av sitt grunduppdrag men behöver vidta åtgärder inom vissa områden	
Ej uppfyllt	Verksamheten har under perioden inte alls eller i liten omfattning uppfyllt sitt grunduppdrag.	

Fastighet

Fastighet har under året tillhandahållit ändamålsenliga lokaler till alla kommunens verksamheter, helt enligt grunduppdraget.

Under årets har Samverkansdialoger hållits vid två tillfällen med presidierna för de stora lokalanvändande nämnderna och samverkansklimatet är gott.

Lokalerna följer i stort fastställda lokalprogram, även om standarden i viss mån varierar.
Lokalernas status har under året fortsatt att förbättras där andelen fastigheter i mer akut behov av underhåll fortsätter att minska.

Investeringstakten har ökat väsentligt under året vilket dels säkerställer framtida lokalbehov men också bidrar till målet att öka andelen egna lokaler.

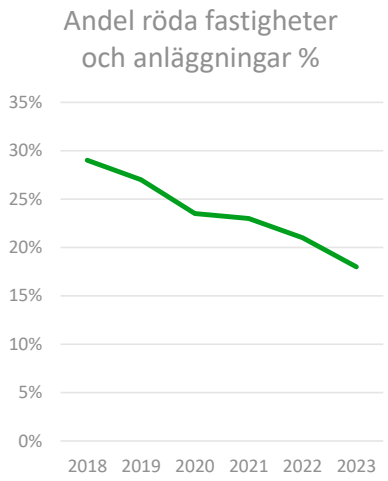

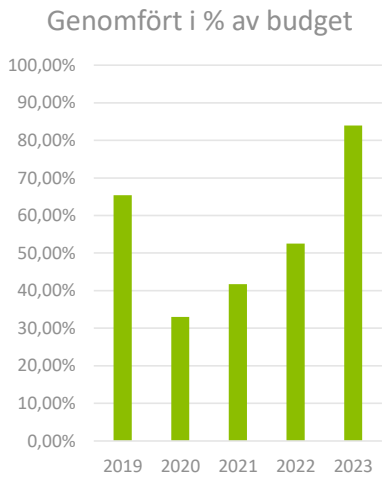

BEDÖMNING

UMEÅ KOMMUN

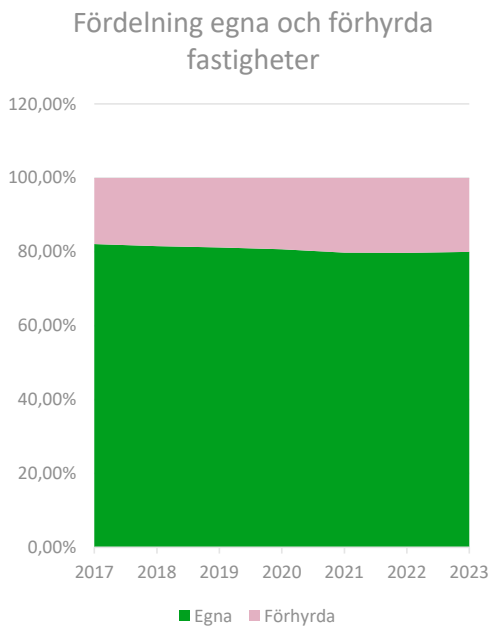

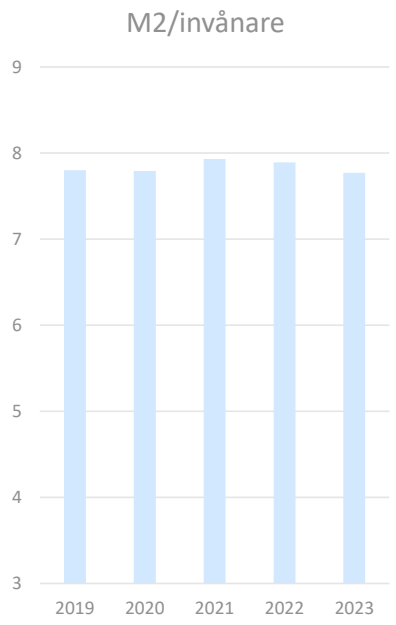

Under året har Förskolan Kålmasken och gruppboendet Blomstergården tagits i bruk. Dragonskolans nya klassrum och restaurangutbildningens lokaler är snart färdigställda.

Byggnationerna pågår för fullt av Carlslundsskolan, Kungsgårdens förskola, Mariedals förskola och Berghemsskolan. Entreprenaden för Vuxenutbildningens nya lokaler på Mossvägen har upphandlats.

Beslut har fattats om gestaltningen av Vasaskolan så det projektet har gått vidare till projektering. Många andra projekt pågår.

UMEÅ KOMMUN

Umeå växer och kommunens behov av lokaler ökar samtidigt som inflationen ökat kostnaderna högst väsentligt både för befintligt bestånd och för vår nyproduktion. Därför har utmaningarna avseende kostnadsökningarna präglat året. Därtill kom en mycket snörik både start och avslutning av året, som både har inneburit stora kostnadsökningar. Vi kan dock glädjas åt att de riskkonstruktioner vi arbetat med är åtgärdade vilket ändå minskat behovet av takskottning.

Kostnadsökningarna har dock efter gediget arbete i verksamheten kunnat hanteras inom ramen för grunduppdraget med undantag för snöröjningskostnaderna.

Det säkerhetspolitiska läget i Sverige och omvärlden fortsätter påverka verksamheten. Behoven ökar av säkra lösningar, arbetet med att uppdatera skyddsrummen fortsätter och vi tillhandahåller bostäder för flyktingar från Ukraina

Arbetet har fortsatt med att sänka energiförbrukningen, både för att sänka kostnaderna och att minska vår påverkan på klimatet. Under året har nämnden fattat beslut om fastställda temperaturer i fler verksamheter och energigruppens strategiska och målmedvetna arbete med att sänka vår energiförbrukning fortsätter.

Fastighet tar kontinuerligt steg framåt avseende klimatarbetet. Här är projektet avseende internt återbruk igång, vi har modeller och mål på plats för hur vi arbetar med klimatpåverkan i byggskedet och arbetsgruppen för laddinfrastruktur har hittat sina arbetsformer.

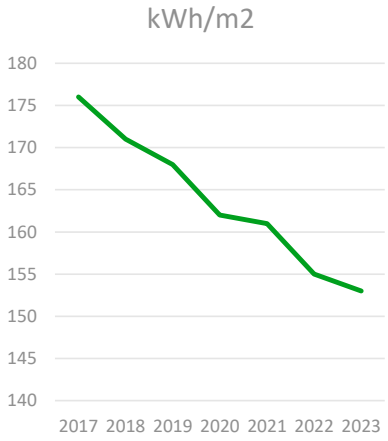

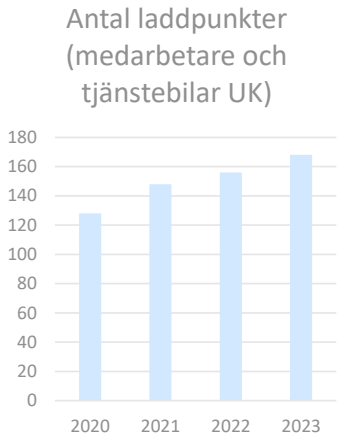

Uppdrag	Status jan-dec	Motivering/ kommentar
Tilläggsuppdrag 2022:9 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande kulturskolans behov av långsiktiga lokaler. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.	Delvis genomfört	Arbetet pågår tillsammans med KN och andra berörda nämnder. Planeras slutredovisas under våren.
Tilläggsuppdrag 2022:10 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande individ- och familjenämndens behov av långsiktiga lokaler för daglig verksamhet, funktionshinderomsorgen. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.	Genomfört	Uppdraget har slutredovisats och budget avsatts. Nu övergår projektet i ordinarie projektarbete tillsammans med berörda nämnder, främst IFN.
Tilläggsuppdrag TN 2022:1 Tekniska nämnden ger Fastighet i uppdrag att planera och upphandla för en effektiv, samordnad bygglogistik i ett större byggprojekt som genomförs i kommunens regi.	Inte genomfört	Uppdraget finns med i planering för kommande projekt
Tilläggsuppdrag TN 2022:6 Tekniska nämnden ger teknik- och fastighetsförvaltningen i uppdrag att tillse att alla nämndens verksamheter jobbar med sin digitala omställning.	Löpande arbete	Ingår som en del av verksamhetens kontinuerliga utveckling.

Gator och parker

Verksamheten har, trots bitvis utmanande förutsättningar, levererat sitt grunduppdrag väl under året. Infrastrukturen har varit tillgänglig och av god kvalitet likväl som de allmänna platserna. Årets inledning och avslutning har präglats av kraftiga snöfall vilket prövat organisationen men standarden på gatunät mm har varit god den allra största delen av tiden.

Arbetet med att bygga ut och förnya infrastrukturen har fortsatt. Malmvägen har öppnats, ett 10-tal gator har reinvesterats och en rad projekt för att förbättra förutsättningarna för de hållbara färdsätten och öka trafiksäkerheten har genomförts. Genomförandegraden var 2022 63 procent och 2023 74 procent, vilket är en tydlig förbättring.

Status för medborgarnas närhet till huvudnätet för cykel är till stor del oförändrad men närhet till stomstråk för kollektivtrafik har ökat från 2022.

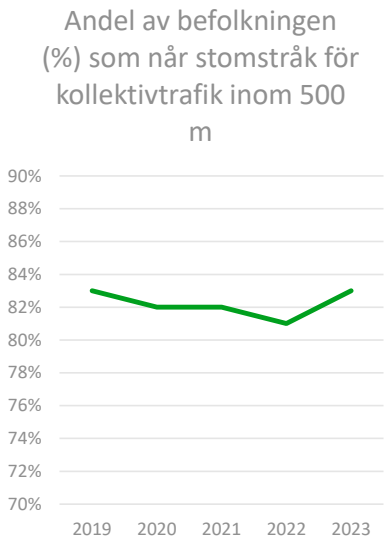

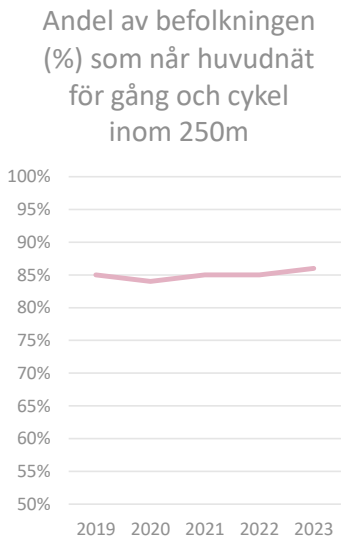

BEDÖMNING

Umeås medborgare har god tillgång till parker, lekparker och grönstruktur. Vid planering av nya områden är detta en av de faktorer som prioriteras.

Det är fortsatt god nöjdhet med markupplåtelser. När staden blir tätare ställs högre krav på alla aktörer, vilket minskar möjligheten till fri användning av allmän plats, något som kan påverka användarnas nöjdhet.

Nöjdheten med färdtjänst har minskat och det är tydligt kopplat till efterdyningar av pandemin och de problem som finns med tillgång på förare. Under 2024 kommer en ny upphandling att göras och vi för en kontinuerlig dialog med entreprenörer om utvecklingen.

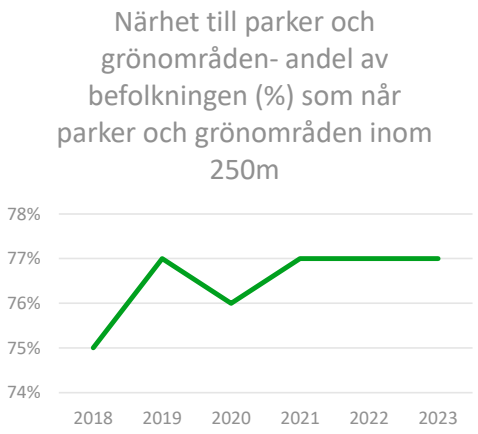

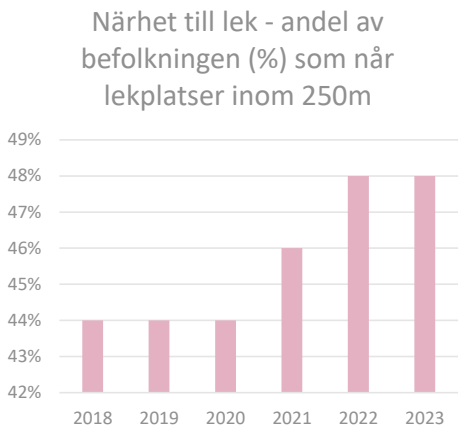

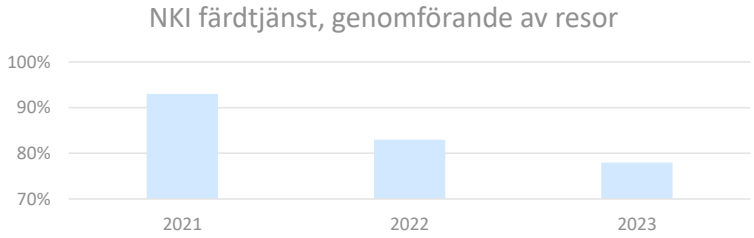

Stadens tillväxt kräver att infrastrukturen ständigt utvecklas så att gamla och nya Umeåbor har en bra stad att bo i. Den allt tätare staden i kombination med alltmer utmanande klimat ställer allt större krav på verksamheten. Utöver snöfall och klimateffekter så är även den kostnadsutveckling som skett de senaste åren en stor utmaning att hantera. Trots stora kostnadsökningar visar verksamheten på ett resultat i balans när snöhanteringen exkluderas.

Verksamheten har ett ambitiöst arbete för att ge väsentliga bidrag till kommunens omställning till ett hållbart samhälle och merparten av de aktiviteter i åtgärdsprogrammet som verksamheten är ansvariga för är uppstartade och några slutförda.

Året 2023 inleddes med kraftiga snöfall och stora temperaturväxlingar, vintersäsongen avslutas i början av april utan större behov av vattenavledning.

Sommaren innehöll många olika aktiviteter där SM-veckan var ett av de större. Arrangemanget blev en stor succé och Gator och parkers bidrag höjde den allmänna upplevelsen.

Temat för årets sommarblommor var ”Fånga dagen”. I år trycktes ingen broschyr upp, utan allt informationsmaterial var digitalt. Blomstervandringarna var välfyllda och uppskattade.

Nygatans ombyggnation tog fart och i samband med det sågades träden ner, för att i ett senare skede ersättas med nya. Inget tillstånd hade dock sökts hos Länsstyrelsen, vilket renderade i böter. Inför framtida trädborttagning finns tillståndsansökan nu med i rutinerna.

I samband med uppstarten av ombyggnationen av Renmarkstorget skapades en debatt kring Stig Lindbergs fontäns vara eller icke vara som gav genklang nationellt genom ett inslag i Kulturnyheterna. Intresset var större än på länge och renderade i 8400 inkomna förslag och synpunkter.

Vintern 2023/2024 började tidigare än på länge med ett rejält snöfall redan i mitten på november, som sedan låg kvar och inte tinade bort, vilket ledde till en tidig runda med utlastning av snö. En ansökan om att få dumpa snö på älven, vid behov, har godkänts men ännu inte utnyttjats.

Uppdrag	Status jan-dec	Motivering/kommentar
Tilläggsuppdrag TN 2022:2 Tekniska nämnden ger Gator och parker i uppdrag att utveckla arbetsmodeller för att planera och genomföra beteendepåverkande åtgärder i gatuombyggnadsprojekt i syfte att främja hållbara transporter.	Delvis genomfört	Under året landades en EU-ansökan, BATS, som handlar om att främja hållbart resande under vinterhalvåret. Personer är anställda och arbetet kommer att ta fart under 2024.
Tilläggsuppdrag TN 2022:3 Tekniska nämnden ger Gator och parker i uppdrag att försöka tillskapa mötesplatser utomhus av olika karaktär inom arbetet med stads- och kommundelsinsatserna.	Genomfört	Fokus för årets Stadsdelsdialoger var Ålidhem och Haga. Åtgärder på dessa områden genomförs under nästa år. I år har insatser gjorts på Östteg, Västra Ersboda och i Ersmark. Belysningen har setts över och kompletterats, träd har planterats, beläggningen har setts över och på Ersboda har det kompletterats med en grillplats, parkbänkar och ett utegym
Tilläggsuppdrag 2022:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att lämpliga projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.	Delvis genomfört	Metoden har fastställts under året. Basen är att avdelningen Projekt och planering, tillsammans med jämställdhetsstrateger inför uppstart av planeringen för nästa år, går igenom kommande investeringar för att välja ut ett lämpligt projekt.
Tilläggsuppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för kommunens egen distribution. Ett förstudiedirektiv är framtaget och upphandling av konsult pågår, i samverkan med den centrala ekonomifunktionen.	Genomfört	Förstudien är genomförd och resultatet har rapporterats till tekniska nämnden och kommunstyrelsen.
Tilläggsuppdrag TN 2022:6 Tekniska nämnden ger teknik- och fastighetsförvaltningen i uppdrag att tillse att alla nämndens verksamheter jobbar med sin digitala omställning.	Löpande	Nytt projektverktyg på plats. Gemensamt förvaltningsobjekt.

IT-funktionen

En viktig utgångpunkt i vårt grunduppdrag är att vara en strategisk partner tillsammans med Umeå koncernens verksamheter och för att lyckas krävs att vi har förtroende från våra partners. Just förtroendet och nöjdheten för IT och kommande Digital omställning och IT har tydligt förbättrats. Återkoppling från kommunförvaltningarna så väl som kommunbolagen är att vi tagit stora steg i rätt riktning för att driva och stödja verksamhetsutveckling med stöd av teknik. Vi har övergripande levererat enligt den servicenivå vi lovat.

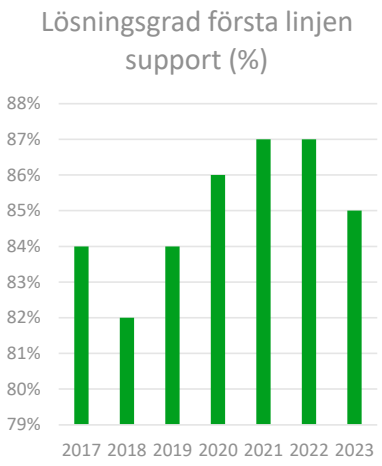

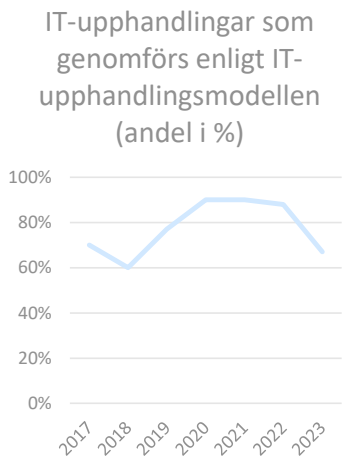

BEDÖMNING

2023 har varit ett händelserikt år som inleddes med en utredning av vår organisation med syfte att skapa de bästa förutsättningarna för att driva och stödja kommunens behov av digitalisering och IT. Resultatet blev ett förslag att så ihop enheten Digitalisering och verksamhetsutveckling (då under KS) med IT till en gemensam verksamhet. En stor aktivitet har därefter varit att förbereda sammanslagningen som trätt i kraft 1 januari 2024 då vi blir verksamheten Digital omställning och IT med ett nytt grunduppdrag. Organisationsstrukturen har också förändrats där vi gått från en funktionsbaserad matrisstruktur till en linjebaserad organisation. En förändring är att antalet enhetschefer nu är sex mot tidigare tre vilket ger bättre förutsättningar som chef att vara närvarande för medarbetare samt tid för att driva verksamhetsutveckling.

Vi har påbörjat en översyn för att utveckla våra arbetssätt och effektivare stödja kommunverksamheterna och deras behov av digitalisering. Ett pilotområde har varit i samarbete med Stöd om omsorg vilket visat goda resultat. Planering pågår för att ta konceptet till fler förvaltningar. Detta bidrar till att öka vår delaktighet i verksamhetsutvecklande initiativ.

Det är fortsatta utmaningar inom IT- och cybersäkerhet där trenden allt jämt är ökande och påverkas av rådande omvärldsläge så väl som kriminell verksamhet. Under året har vi varit utsatta för en sofistikerad överbelastningsattack som primärt riktades mot ett antal fartygshamnar i Finland och Sverige men som under korta perioder påverkade en stor del av kommunens IT-miljö. För att bättre hantera den typen av situationer har åtgärder vidtagits.

Arkitekturstyrning är en grundförutsättning för framgångsrik digitalisering. Ett så kallat integrationsteam är under uppbyggnad och vi har rekryterat fler med kompetens inom IT-arkitektur. Under året har vi inte hunnit ta fram mål- och referensarkitektur något vi ser som högt prioriterat för 2024.

Microsoft 365 fortsätter vara ett viktigt satsningsområde och en förutsättning för effektivt och platsoberoende arbete. Vi ser en allt större efterfrågan av att kunna använda Microsofts AI-verktyg vilket behöver utvärderas mer innan beslut kan fattas.

Införande av nya process och planeringsverktyg inom Äldreomsorgen och Stöd och omsorg har påbörjats under 2023. Det är ett omfattande arbete som tar mycket resurser inför hösten 2024 då de nya stöden ska vara på plats.

Uppdrag	Status jan-dec	Motivering/kommentar
Tilläggsuppdrag 2021:19 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, exempelvis datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmynna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv.	Genomfört	Genomfört och avrapporterat 2022
Tilläggsuppdrag TN 2022:4 Tekniska nämnden ger IT i uppdrag att formulera ett mätetal som speglar användbarhet och digital mognad i kommunens IT-miljöer.	Delvis genomförd	Kommunen har vid två tillfällen genomfört mätning av digital mognad enligt metoderna DiMiOS och DIOS. Värdet av dessa mätningen har varit otydligt så arbete pågår att utvärdera om det finns andra metoder eller ramverk som ger bättre stöd för att mäta och också förbättra vår digitala mognad.
Tilläggsuppdrag TN 2022:6 Tekniska nämnden ger teknik- och fastighetsförvaltningen i uppdrag att tillse att alla nämndens verksamheter jobbar med sin digitala omställning.	Delvis genomförd	Ett arbete som inte har något slut. Under året har vi vidareutvecklat med automation och e-tjänster för att effektivisera och underlätta vårt arbete.

Måltidsservice

Måltidsservice lagar goda och hälsosamma måltider men har under året minskat andelen klimatsmarta måltider på grund av det ekonomiska läget. I den budget vi har finns inte utrymme att köpa så stor andel ekologiska och närproducerade livsmedel som vi strävar mot.

Livsmedelspriserna påverkar oss i hög grad. Vid jämförelse av utfall på livsmedel vid samma tidpunkt 2022 har vi nu ett utfall på 11 procent högre livsmedelskostnader. Detta trots att verksamheten gör alla anpassningar som är möjliga inom vårt uppdrag och vårt koncept. Vi ser en positiv trend i priser och anpassningar i kök men vi ligger långt ifrån att klara ekologiska mål och närodlat eftersom vi jobbar enligt direktiven medel före mål. Arbete pågår med att implementera ytterligare besparingsåtgärder. Tabellen visar ackumulerad ökning i procent på livsmedel jämfört med föregående år.

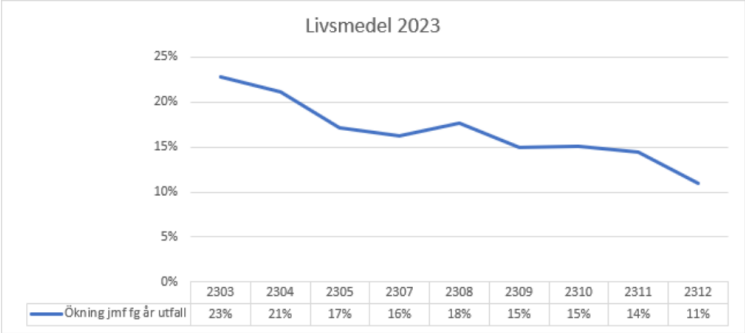

	2303	2304	2305	2307	2308	2309	2310	2311	2312
Ökning jmf fg år utfall	23%	21%	17%	16%	18%	15%	15%	14%	11%

Tabellen visar ackumulerad ökning i procent på livsmedel jämfört med föregående år.

BEDÖMNING

Verksamheten har ökat andelen vegetariska måltider och minskat koldioxidpåverkan under året. I skolan är 64 procent av måltiderna vegetariska alternativ om vi räknar ihop alternativ 1 och 2. Varje dag finns en vegetarisk rätt och en dag i veckan är båda alternativen vegetariska. Utmaningen är att få fler och fler att välja de vegetariska måltiderna de dagar det finns annat alternativ. Ungefär 20 procent väljer vegetariskt när det finns två olika alternativ.

Arbetssätt för att mäta kundnöjdhet på matråd är framtaget men implementering har tagit längre tid än planerat, så resultat för 2023 finns inte men kommer finnas 2024.

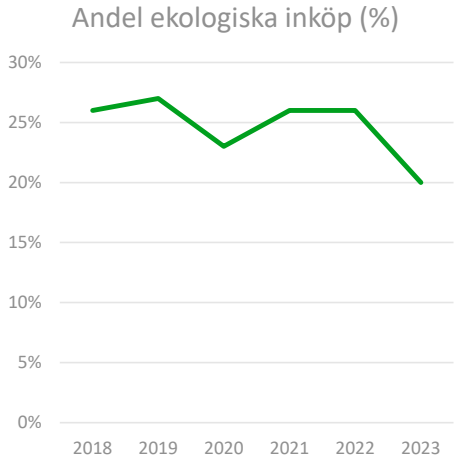

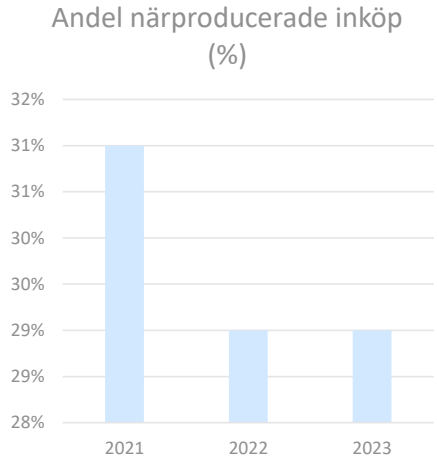

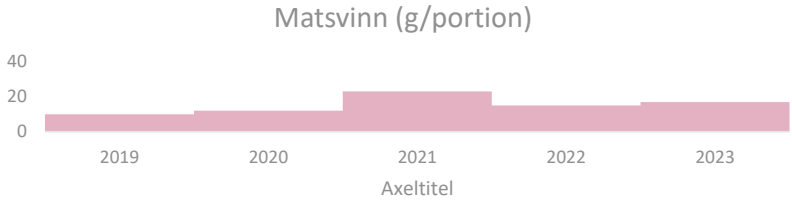

Uppdrag	Status jan-dec	Motivering/kommentar
Tilläggsuppdrag TN 2022:6 Tekniska nämnden ger teknik- och fastighetsförvaltningen i uppdrag att tillse att alla nämndens verksamheter jobbar med sin digitala omställning.	Delvis genomfört	Projekt digitalisera specialkost och närvaro är delvis genomfört. Utbildningsdirektör behöver godkänna riskanalys innan sista detaljer kan sättas för implementering.

Städ- och verksamhetsservice

Städservice har under året utfört lokalvård i kommunens lokaler. För de flesta lokaltyper finns fastställda servicenivåer och städningen har genomförts i enlighet med dem.

Städservice har en stabil verksamhet som året om levererar lokalvård av god kvalitet.

Verksamhetens omfattning ökar proportionellt med kommunens tillväxt, där några nya objekt tillkommer varje år. Under året har verksamheten utökats med ett distrikt och en ny enhetschef.

Bilden visar en medarbetare hos Städservice.

BEDÖMNING

UMEÅ KOMMUN

Verksamheten är personalintensiv och var i början på året nominerad till Årets kompetensutveckling 2022, för vår digitala basutbildning för medarbetare i lokalvårdsverksamheten. En utmärkelse som delas ut av Omställningsfonden. Tyvärr fick vi inte priset men nomineringen i sig var mycket glädjande.

Sjukfrånvaron har sjunkit, vi har under året arbetat mer med aktiv rehabilitering enligt nya rutiner, vilket gett god effekt.

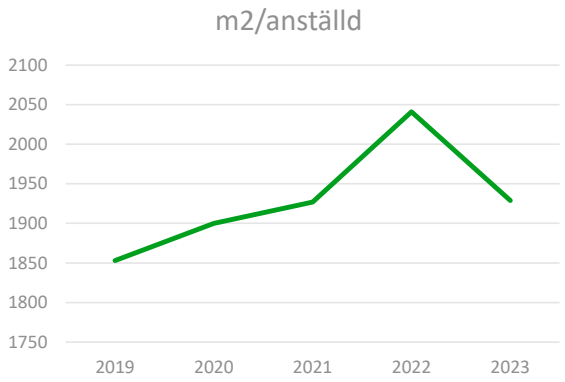

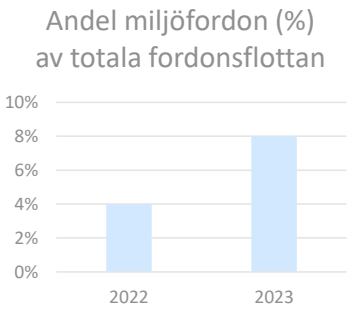

Robotiseringen av verksamheten fortsätter. På våra större enheter, Maja Beskow och Dragonskolan sker numera stor del av golvrengöringen med en robotiserad lösning. Detta för att kunna lägga resurserna där behovet är som störst för att få en bättre effektivitet och kvalitet. Vi ökar ytterligare takten med robotisering till våren på Grubbeskolan samt Väven.

Fordonsprojektet har övergått till att vara en ordinarie del av verksamheten och vi har nu en samordnad fordonsanskaffning i kommunen. Under året har arbetet fortsatt med omställning till miljöbilar och vid årets slut var de 48 stycken och ytterligare 56 är beställda. Verksamheten jobbar vidare för att minska kemikalie-användningen vid städning.

Uppdrag	Status jan-dec	Motivering/kommentar
Tilläggsuppdrag TN 2022:5 Städ- och verksamhetsservice får i uppdrag att säkerställa att fastställda servicenivåer finns för samtliga verksamheter/städområden. Utgångspunkt för arbetet ska vara att kommunens avsatta resurser används på mest effektiva sätt och att en avvägning sker mellan verksamheternas behov för att nå största kommunnytta.	Delvis genomfört	För samtliga verksamheter utom omsorgen finns nu fastställda servicenivåer
Tilläggsuppdrag TN 2022:6 Tekniska nämnden ger teknik- och fastighetsförvaltningen i uppdrag att tillse att alla nämndens verksamheter jobbar med sin digitala omställning.	Löpande	Robotiseringen har ökat och arbetet fortsätter.

Inriktningsmål

Inriktningsmål 1

Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Tekniska nämndens grunduppdrag ”att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system”, är viktiga förutsättningar för en stad som växer och utvecklas.
Nämndens bidrag till Umeå kommuns vision, 200 000 medborgare år 2050, är viktiga då platsens attraktivitet och goda livsmiljöer är central för tillväxt.

Utöver nämndens egna projekt avseende den befintliga stadsstrukturen så bygger nämnden för stadens expansion. I år bl.a. gatunätet på Tomtebo gård, utvecklingen av Klockarbäcken och Ersboda. Malmvägen har öppnats som ger en ny förbindelse från Tomtebo-området. Förskolan Kålmasken färdigställdes under året och är den första förskolan med stomme av trä att tas i bruk. Nämnden fastställde i december gestaltningen för om- och tillbyggnad av Vasaskolan, vilket ger 675 nya gymnasieplatser färdigbyggt.

Årets leverans av investeringsprojekten visar på en kraftig ökning av genomförandegraden.

Kommunfullmäktige beslutade i slutet av året om en omorganisation för att kommunen ska vara bättre rustad för framtiden. De tidigare verksamheterna ”IT” och ”Digitalisering och verksamhetsutveckling” har slagits ihop till ”Digital omställning och IT”. Detta renderade i ett reviderat grunduppdrag för Tekniska nämnden inför 2024.

Gestaltning av Vasaskolan.

Gestaltning av Vasagatan.

UMEÅ KOMMUN

Inriktningsmål 2

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

I år har en rad trygghetsåtgärder genomförts i det offentliga rummet. På Teg har grusplanen i Borgparken, pulkabacken vid Tegs vård- och omsorgsboende samt Metargränd fått belysning. På Ersboda har belysning kompletterats på gång- och cykelvägar där det har upplevts mörkt. Ny belysning har även satts upp på en gång- och cykelväg i Holmsund samt vid Skeppsbron.

Särskilda insatser har gjorts för att öka genomsiktligheten i olika skogsområden, bland annat i Brinklunden, Bölesholmarna och längs Strandpromenaden. I och runt Vänortsparken och i Rådhusparken har beskärning utförts av samma anledning.

Inom trafikområdet genomförs årligen särskilda trafik- och informationsinsatser och kampanjer i syfte att förbättra trygghet och trafiksäkerhet, exempelvis genom Kollvisionen.

Trafiksäkerhetsarbetet har under året fokuserat på hastighetsdämpande åtgärder, främst i närheten av skolor och förskolor, inom ramen för ”Trygga skolvägar”.

Fastighet har under året deltagit i utrednings- och ansökningsprocessen för att kamerabevaka Dragonskolan entréer, detta har lett fram till ett beviljat tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) att kamerabevaka under verksamhetstid.

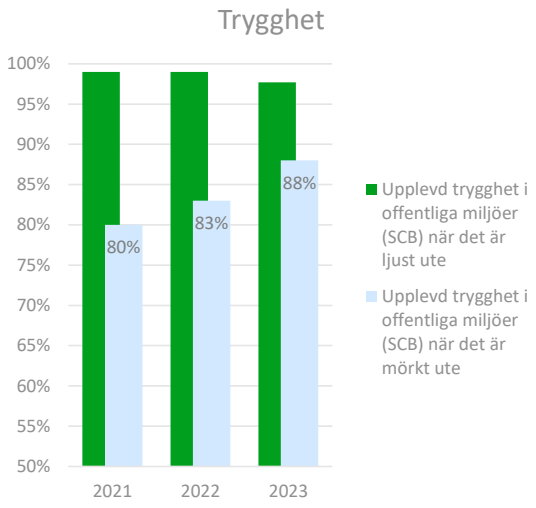

Inriktningsmål 3

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina liv

Under året har arbetet med att bygga om Bölevägen inletts. Syftet är att göra om gatan för att främja hållbart resande, gång, cykel och kollektivtrafik. I samband med detta görs grönområdena i området om inom ramen för projektet Horizon 2020. En medborgardialog genomfördes med boende, förskolebarn, skolelever och verksamheter i området. Det mynnade ut i förslag på hur de olika grönområden ska utvecklas. Under hösten genomfördes omvandlingen på tre av fyra grönytor utifrån de framkomna förslagen.

Under året har två medborgardialoger skett i samband med Stadsdelsarbetet. De har mynnat ut i åtgärder som kommer att genomföras under 2024.

I samband med uppstarten av ombyggnationen av Renmarkstorget genomfördes en medborgardialog som slog rekord i inkomna synpunkter. Hela 8 400 synpunkter lämnades in. Dessa ligger nu till grund för det fortsatta arbetet.

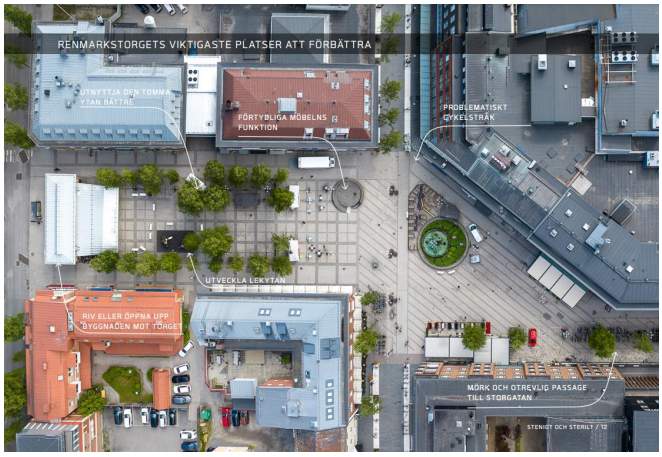

Flygfoto över Renmarkstorget.

Inriktningsmål 4

Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Åtgärdsprogram, miljömål

Arbetet med åtgärderna i åtgärdsprogrammet för Umeås lokala miljömål fortsätter. Tekniska nämnden omfattas av drygt en tredjedel av de total 101 åtgärderna. Teknik- och fastighetsförvaltningens miljöforum jobbar vidare med genomförande, uppföljning och rapportering av åtgärderna. Totalt är ungefär två tredjedelar av de åtgärder som TN berörs av påbörjade. Några av åtgärderna som inte är påbörjade, men som TN ansvarar för, kommer sannolikt att revideras under 2024 avseende ansvar. Anledningen är att TN i vissa fall har tilldelats ansvar i frågor som förvaltningen inte har rådighet över.

Flera av TN:s åtgärder återfinns i de områden som programmets tillhörande inriktningsmål 4 pekar ut som kraftsamlingsområden, exempelvis transporter samt bygg- och anläggning. Teknik- och fastighetsförvaltningen har stora möjligheter att påverka inom dessa. Fastighet och Gator och parker har under 2023 påbörjat arbete med att skapa en översikt av varifrån klimatpåverkan i projekt uppstår, t.ex. genom livscykelanalys. Arbetet kommer fortgå under 2024 och på sikt kan insikter från detta bli ”standard practice” i projekt.

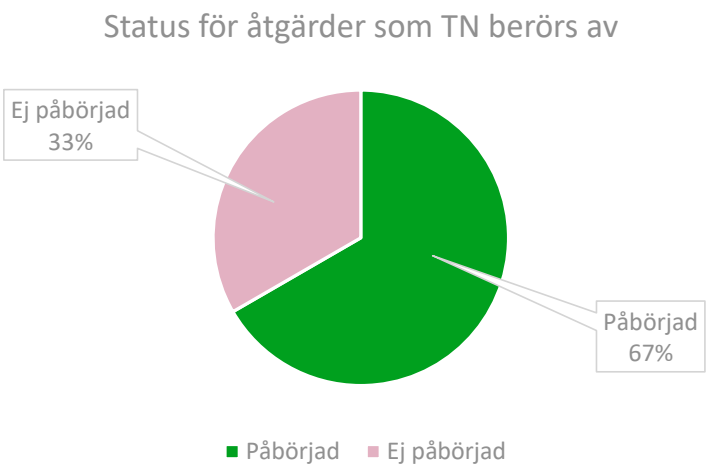

Klimatsmart byggande

Förskolan Kålmasken, som nu står klar, är belägen på Tomtebo gård. Byggandet startade efter semestern 2022. Kålmasken är den första byggnaden där Umeå kommun, Fastighet gör ett medvetet materialval för stommen baserat på LCA (livscykelanalys) med målet att minska klimatpåverkan i byggskedet inför projektering. Analysen visade att klimatpåverkan från material till en stomme gjord av trä var cirka 50 procent lägre jämfört betong för Kålmasken. Fastighet vidare med att utveckla arbetssätt för att minska klimatpåverkan från byggskedet i byggprojekten.

Energianvändning

En del i energieffektiviseringsarbetet är energikartläggning var syfte är att hitta energieffektiviseringsåtgärder för fastigheter. De mest energislukande fastigheterna är identifierade. Energiuppföljning av fastigheter sker kvartalsvis vid statistikgenomgångar med driftpersonal.

Under 2023 har Fastighet genomfört sex stycken energikartläggningar, varav fyra st. enligt lag vilket innebär energikartläggning var fjärde år, och två stycken enligt interna ambitioner baserat på en prioriteringslista som Fastighet har upprättat. Totalt handlar det om 65 stycken prioriterade fastigheter sett till driftenergi, till och med 2023 har 21 stycken genomgått en energikartläggning. Målet är att samtliga prioriterade fastigheter ska ha genomgått minst en energikartläggning till och med år 2030.

Laddinfrastrukturprojekt

Umeå kommuns tjänstefordon, alltifrån cyklar och bilar till arbetsfordon såsom traktorer och lastbilar kommer sannolikt vara laddbara i framtiden. Omställningen förutsätter utbyggnad av elinfrastruktur och laddplatser på kommunala fastigheter de kommande åren. Ett exempel på en sådan fastighet är Motståndet 4 där Gator och parker har sin driftcentral, andra exempel är Stadshusområdet och Tegelslagaren. Upab har under året gjort en inventering av laddpunkter och parkeringsplatser, totalt sett är antalet är laddpunkter 168 stycken.

Gestaltning av Kålmasken förskola.

Återbruksprojekt

Under 2023 har ett projekt pågått med syfte att öka återbruket av produkter inom teknik- och fastighetsförvaltningen. En resurs har jobbat i projektet under tolv månader och det har resulterat i tre större insikter:

- ett systematiskt arbetssätt för lager och förråd inom förvaltningen behöver utvecklas
- bygg- och anläggningsprojekt kräver ett annat arbetssätt för att integrera återbrukade produkter i projekten jämfört med internt drift- och underhållsarbete som direkt kan nyttja produkter i förråden
- det finns ett stort behov och önskan om ett digitalt verktyg för att effektivt kunna återbruka produkter inom förvaltningen.

IT har tagit fram en demoversion av ett digitalt verktyg som på sikt ska kunna användas av förvaltningens medarbetare. Det återstår en hel del arbete med detta och det digitala verktyget kommer att fortsätta utvecklas under 2024. Förhoppningsvis ska det även kunna användas för att följa upp besparing av klimatpåverkan, minskad avfallsmängd och undviken inköpskostnad genom återbruk av förvaltningens produkter.

Illustrationen visar cirkulär ekonomi.

Inriktningsmål 5

För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling

Förmåga till analys

Förvaltningen fick hälften av den summa som söktes från digitaliseringsanslaget och har också hunnit med drygt hälften av dessa planerade aktiviteter. Det har även skapats en stabil grund för att analysera kommunens områden ur flera perspektiv. Den digitala infrastrukturen för detta är stabil och klarar vad den lovar. Förvaltningen har även höjt kompetensen inom analys och datahantering, vilket är en förutsättning. Förutsättningarna finns alltså på plats, även om det finns mycket arbete kvar.

Förmåga till interoperabilitet

Det har inom förvaltningen startats ett kompetenscenter med fokus på interoperabilitet och integrationer. Konsekvensen av det är att upphandlingar redan har bättre krav på just interoperabilitet då vi arbetar med mer kompetens i den frågan än tidigare. För att nå riktigt hög effekt kommer kommunens informationsförvaltning att behöva förstärkas avsevärt, så att man kan få tydligare krav på informationsmängder som system behöver kunna hantera. För att kunna dela information mer effektivt behöver det finnas policys på plats som gör det enklare att dela information och tydligare definitioner av våra begrepp,- t.ex. vad en kund eller brukare är. Detta arbete fortsätter under 2024.

DiMiOS (digital mognad i offentlig sektor)
Ingen mätning enligt konceptet har genomförts under 2023 för teknik- och fastighetsförvaltningen. Mätningen som genomfördes under 2022 gav följande resultat:

- Digital mognad: 47,7 procent
- Digitalt arv: 49,2 procent
- Digital förmåga: 46,3 procent

För kategorin Digital förmåga är det främst låg mognadsgrad inom kategorierna Innovation (innovationskultur, skalning, användarinvolvering) och Balansering (nyttokontroll, kompetensförsörjning), vilket drar ner resultatet. För kategorin Digitalt arv är det främst låg mognadsgrad inom kategorierna Teknik (infrastruktur, teknisk skuld, styrning) och kategorin Organisation (arbetsmiljö).

Utmaningarna enligt resultatet från 2022 sitter i ett begränsande arv samt brister i förmåga som hämmar digitala satsningar.

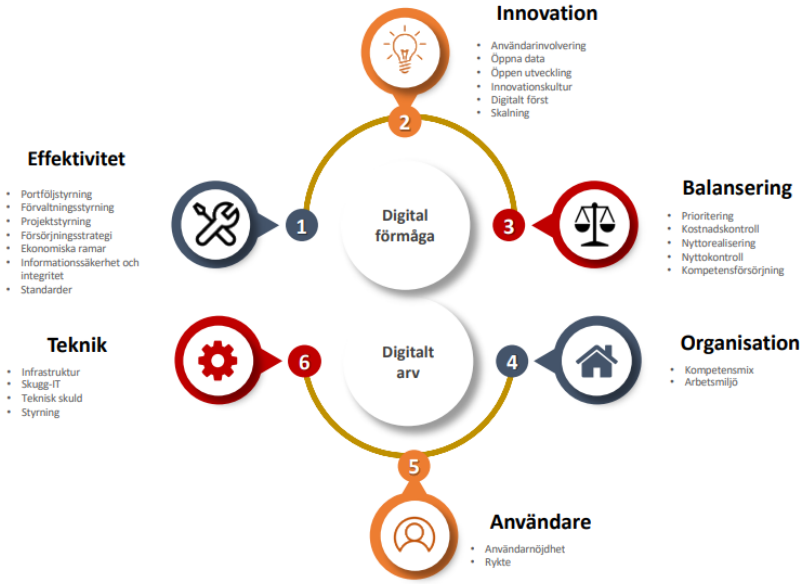

Digital Förmåga

Mäter organisationens förmåga att förstå, fånga och förändra på basis av digitala möjligheter.

Digitalt Arv

Mäter om existerande infrastruktur stärker eller hindrar digital handlingskraft.

UMEÅ KOMMUN

3d-scanning i byggprojekt
Rekonstruktion av fritidshus Nydala stuga 96. Skicket på befintlig stuga medförde att renovering ej var möjlig.
Fastighet tillsammans med Historiska hus beslutade om rivning och rekonstruktion likt originalutförandet.

Innan rivning gjordes 3D-scanning av stugan för att dokumentera särskilt kulturhistoriskt viktiga delar. Vid scanning finns även möjlighet att vid varje uppställningsposition ta 360-foton med hög upplösning.

Med hjälp av dessa scandata skapade Fastighet måttsatta elevationer och planritningar över byggnaden. Eftersom Historiska hus bedömde att öppna spisen är särskilt viktig att rekonstruera skapades även detaljerade ritningar och modeller av denna med hjälp av scandata och 360-foto.

Fastighet har även använt 3D scannern för att uppdatera planritningar efter utförda ombyggnader på Storsjöskolan och Returbutiken på Tegelslagaren.

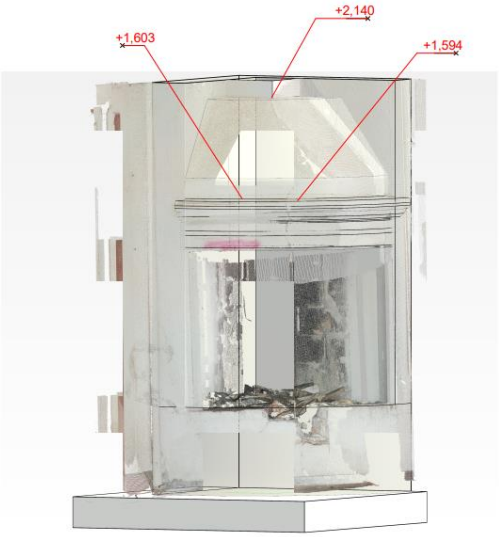

Punktmoln och 3D-modell

3D-modell

Illustrationen visar en 3D-modell av öppna spisen

Rapporter

UMEÅ KOMMUN

Personuppgiftsincidenter

Antalet rapporterade incidenter har varit få över åren. De incidenter som anmälts vidare till i Datainspektionen och senare Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har varit få.

Förvaltningens rutiner och insatser samt årliga utbildning inom dataskydd och informationssäkerhet från centralt håll fungerar på ett tillfredsställande sätt och personuppgiftskoordinatorerna gör ett bra arbete.

De incidenter som inträffade under 2023 rör bland annat mejl och rekommenderat brev som innehåller personuppgifter och som skickats till felaktiga mottagare, borttappade digitala enheter och felaktiga behörigheter inom IT (HSA-katalog). De flesta incidenterna handlade om medarbetare som av misstag hanterat personuppgifter felaktigt i sina verksamheter, dvs den mänskliga faktorn.

Vissa incidenter har identifierats genom organisatoriska rutiner - till exempel, en återkommande kontroll hos processerna.

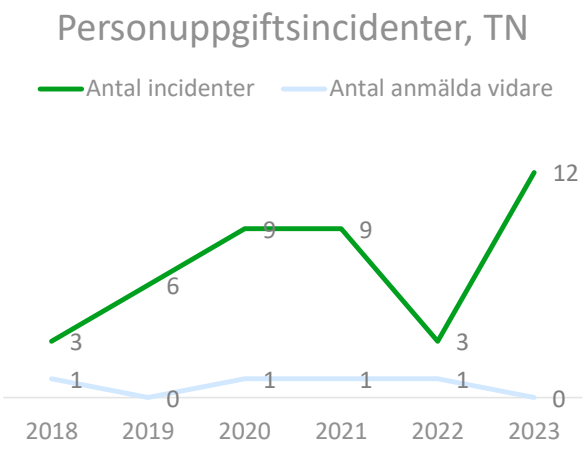

Tillgänglighet

Tekniska nämnden arbetar med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning med utgångspunkt i Umeå kommuns Program för tillgänglighet. Programmet gäller 2018–2030, där etapp 2 inleddes 2022 och avslutas 2026. Fokusområden för Etapp 2 är fysisk miljö, boende och utbildning. Tekniska nämndens verksamhetsområden är främst inblandad i fokusområdet fysisk miljö.

Tillgänglighetsfrågor beaktas vid all om- och nybyggnad genom att inarbeta tillgänglighetsaspekten i tillämpliga program/policys/planer. Även i drift- och underhållsplaner är detta en viktig aspekt både inomhus och utomhus. Tillgänglighetsanpassningar har t ex gjorts på Seniortorget och på flera skolor. På Bölesholmarna har utomhustoaletter anpassats och beslut är taget om att även anlägga en tillgänglig toalett i Kvarnlunden.

Utomhusmiljöer som byggs följer Teknisk handbok som bland annat redovisar hur Gator och parker arbetar med tillgänglighet. I alla ombyggnadsprojekt är tillgänglighet en stor fråga. Flera naturreservat och friluftsområden har fått förbättrade stigar, spänger och broar.

Gällande både inomhus- och utomhusmiljöer finns möjlighet att lämna synpunkter och felanmälningar, där enkelt avhjälpta hinder åtgärdas så snart som möjligt. Övriga synpunkter samlas inför ombyggnadsprojekt eller uppsamlande åtgärdsinsatser.

Personalrapport

UMEÅ KOMMUN

Kompetensförsörjning

Mål 6: Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen

I förvaltningens kompetensförsörjningsplan finns fyra prioriterade fokusområden som alla påverkar kompetensförsörjning och attraktivitet. Genom att stärka arbetsgivarvarumärket, jobba mer proaktivt med kompetensförsörjningen, kartlägga nya arbetssätt för onboarding/anställning och kompetensutveckling samt arbeta med hälsopromotiva insatser tar vi nya och viktiga steg i rätt riktning.

De verksamhetsspecifika aktivitetsplaner som är en kompletterande del till förvaltningens kompetensförsörjningsplan, har det kunnat identifierats och planerats för målanpassade och verksamhetsunika kompetensförsörjningsinsatser.

Arbetet kring arbetsgivarvarumärket är snart klart och ska i nästa steg lanseras till både chefer och medarbetare. Syftet är ett långsiktigt koncept för hur förvaltningen ska stärka sitt arbetsgivarvarumärke, bli mer valbara och kunna behålla den kompetens som redan finns i förvaltningen. En medarbetardag för förvaltningens alla medarbetare vars syfte var att stärka gemenskapen, det gemensamma uppdraget och visa uppskattning för medarbetarnas viktiga insatser genomfördes i maj. Den dagen blev en uppskattad och viktig del i att stärka det interna arbetsgivarmärket.

Arbetet med anställningsprocessen och medarbetarresan har påbörjats. En inventering och kartläggning av potentiella systemstöd har genomförts men förvaltningens behov behöver förankras med Umeå kommuns övergripande behov, systemstöd och processer. Att skapa en kvalitativ medarbetarresa från anställning, kompetensutvecklingsmöjligheter, karriärvägar till avslut är en viktig och prioriterad fråga både för förvaltningen och för Umeå kommun.

Genom att stärka vår attraktivitet både internt och externt, kan vi fortsätta behålla befintliga medarbetare, attrahera kvalificerade sökande till våra tjänster och samtidigt ge goda förutsättningar för våra chefer och medarbetare.

Ledarskap

Mål 7: Umeå kommun ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte ska vara fler än 30.

På Teknik och fastighets ledarforum har det varit stort fokus på ledarskapet, där bland annat intressanta föreläsare har bjudits in. Med stöd av HR- enheten har även så kallade ”reflekterande team” initierats för chefer inom förvaltningen, i syfte att skapa tid för reflektion och stöd i olika svåra ledarskapsfrågor.

UMEÅ KOMMUN

Hälsofrämjande arbetsplats

Mål 8: Umeå kommun ska ha hälsofrämjande arbetsplatser och en sjukfrånvaro som ligger lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Olikheter mellan kvinnors och mäns arbetsmiljöer, arbetsvillkor och sjukfrånvaro ska minska.

Fokusområdet Friskfaktorer och Aktiv rehabilitering har påbörjats i verksamheterna Måltidsservice och Städ- och verksamhetservice.
De resultatmått och mål-värden för sjukfrånvaro och långtidsfriska för 2023 visar en förbättring jämfört med år 2022. Resultatet ska tolkas med viss försiktighet, men arbetet med att stärka friskfaktorerna och att jobba mer aktivt med rehabilitering kan vara ett sätt att nå en lägre sjukfrånvaro.

Det har även genomförts utbildningar för nya skyddsombud, tillsammans med chefer i syfte att förbättra och utveckla det gemensamma arbetsmiljöarbetet.

UMEÅ KOMMUN

Heltid och tillsvidareanställning

Mål 9: Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm.

Detta mål är i hög grad uppfyllt.

Måluppfyllelse personalpolitiska mål

Tabell 1: Tekniska nämnden – andel heltidsanställda, tillsvidareanställda, sjukfrånvaro med mera uppdelat efter kön

Resultatmått	Målvärde 2023	Utfall 2023			Utfall 2022		
		Kvi	Män	**Tot**	Kvi	Män	Tot
Sjukfrånvaro totalt i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	5,0	7,9	4,6	**6,5**	8,7	5,3	7,2
Andel långtidsfriska (%)	70	58	64	**61**	47	59	52
Andel heltidsanställda (%)	96	94	98	**96**	94	97	95
Andel tillsvidareanställda (%)	95	93	94	**93**	91	90	91
Andel utbildade skyddsombud (%)	100	93	94	**94**	87	86	86
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	100	90	90	**90**	93	89	92
OSA-index	-	5,2	5,2	**5,2**	5,1	5,0	5,0

Arbetsmiljöärenden

Tabell 2: Tekniska nämnden – rapporterade ärenden i systemet Stella

Rapporterade ärenden i Stella, tekniska nämnden	2018	2019	2020	2021	2022	Utfall 2023
Arbetsmiljöbrist	26	66	37	77	150	108
Skada	62	86	81	93	106	118
Tillbud	25	29	42	57	49	43
Totalt	**113**	**181**	**160**	**227**	**305**	**269**

Ekonomirapport

UMEÅ KOMMUN

Nämndens resultat 2023, -76,9 mnkr

Tabell 3 – Nämndens budgetavvikelse 2023 är -76,9 mnkr och består av följande:

Verksamhet	Utfall 2023	Utfall 2022
Gator och parker	-26,7	-0,5
Fastighet	-30,9	0,5
IT	1,6	6
Måltidsservice	-21,1	-11
Städ-och verksamhetsservice	-1,6	3,8
Gemensamt	1,8	2,7
Totalt, mnkr	**-76,9**	**1,5**

Nämndens resultat för 2023 är ett underskott på -76,9 mnkr jämfört med budget, fördelat per verksamhet enligt tabell.

Jämfört med resultatet samma period föregående år, 1,5 mnkr, så är resultatet cirka 78,4 mnkr sämre. Det som skiljer mellan åren är i huvudsak en väldigt dyr vinter för 2023 samt ett underskott inom Måltidsservice främst orsakat av kraftigt höjda priser för livsmedel. För 2023 finns heller inga ekonomiskt positiva effekter av pandemin.

Prognosen för tertial 2 i augusti var -40 mnkr, innan den rejäla vintern som kom redan i november, medan prognosen per november var -64 mnkr. Försämringen av resultatet jämfört med novemberprognosen är fortsatt mycket snö även i december.

Utöver årets höga kostnader för vinterväghållning, vilket totalt är ca -60 mnkr fördelat på -27,5 mnkr på Fastighet och -32,5 mnkr på Gator och parker, är det stora prisökningar som påverkar samtliga verksamheter, men i olika stor utsträckning.

UMEÅ KOMMUN

Energikostnaderna ökade senare delen av året för Fastighet då genomsnittstemperaturen hamnade under normal temperatur. Statsbidrag för Ukrainaflyktingar är betydligt högre än kostnaderna och påverkar resultatet positivt, vilket redovisas under Fastighet samt egen rubrik.

För Måltidsservice är det höjda priser på livsmedel och en snäv budget som orsakar underskott, tillsammans med höga personalkostnader.

På Städ-och verksamhetsservice beror underskottet främst på högre personalkostnader än budget.

IT redovisar totalt sett överskott, främst då personalkostnaderna är lägre än budget. Årsresultatet blev sämre än prognosen på grund av inköp av en säker kommunikationslösning som medfört kostnadsökningar för införande och licenser.

I övrigt är det mindre avvikelser inom verksamheterna och resultatet följer i stort budget.

Fler detaljer redovisas under respektive verksamhet.

Ekonomisk utveckling

Årets resultat 2023, -76,9 mnkr, innebär en kraftig försämring mot det positiva resultatet för 2022, och är också det största underskottet som tekniska nämnden redovisat. För 2021 bedömdes det inte finnas kvar några strukturella underskott i verksamheterna efter det stora åtgärdspaketet som nämnden beslutade om 2019, utan underskottet berodde på extremt väder. 2022 var resultatet bestående av blandade överskott och underskott, där prisökningar inom främst Måltidsservice utgjorde underskott men som vägdes upp av lägre personalkostnader än budgeterat inom IT och Städ- och verksamhetsservice samt att ekonomiskt positiva effekter av pandemin gav plus som vägde upp de kraftiga snöfall som kom december 2022. För 2023 är det återigen stora snöfall som står för den största delen av underskottet men prisökningarna har även de påverkat negativt.

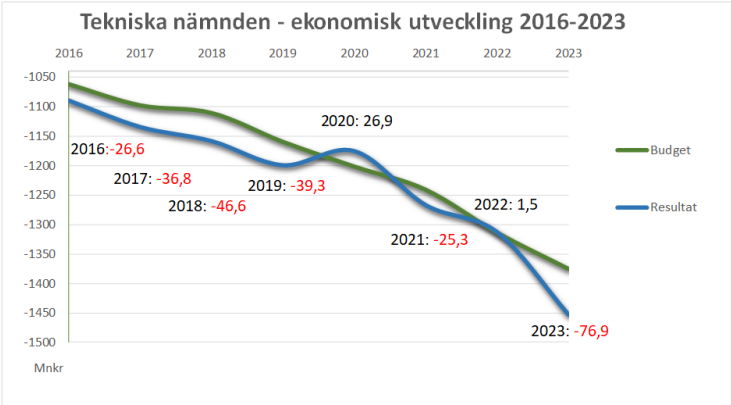

Förutsättningarna för 2024 är utmanande ur ett ekonomiskt perspektiv. Prisökningar kommer att påverka samtliga verksamheter i olika omfattning även i år, trots att inflationen går nedåt så är prognosen i skrivande stund att det troligen är först 2025 den är på mer normala nivåer. Det är främst inom Måltidsservice, Fastighet och Gator och parker det blir mest kännbart. Beroende på hur årets vinter utvecklar sig så kan vinterväghållning och snöröjning återigen orsaka underskott och inledningen på året har varit väldigt kall vilket medför ökade kostnader för uppvärmning och el.

Fastighet. Periodresultat -30,9 mnkr

Skötsel/tillsyn slutar med ett underskott på -34,7 mnkr. Av detta underskott utgörs -27,5 mnkr av ökade kostnader för snöröjning, handskottning och takskottning. Även energikostnaderna redovisar ett underskott för året med -3,8 mnkr som bl.a. beror på att året varit 4,4% kallare än ett normalår. Dessutom blev intern-elpriset 10 öre/kWh dyrare än 2022. I budget togs höjd för ca 5 öre/kWh.

De externa hyreskostnaderna slutar med ett underskott på -4,3 mnkr bl.a. till följd av högre index än budgeterat på några fastigheter/lokaler, höga kostnader för hyra av evakueringslokal samt retroaktiva hyreskostnader från Bostaden.

Underskott för året redovisas även för avhjälpande underhåll -4,9 mnkr som beror på ökade kostnader för köp av tjänster pga. vakanser och rekryteringar. Även skador redovisar ett underskott, -4,1 mnkr.

IT-kostnaderna redovisar däremot ett överskott för perioden på 1,8 mnkr som beror på lägre kostnader för licenser och konsulter. Personalkostnaderna redovisar också ett överskott för perioden som uppgår till 2,9 mnkr. Främsta orsaken till överskottet är vakanser. På intäktssidan redovisas ett överskott på 19,5 mnkr. I huvudsak beror överskottet på erhållet, ej budgeterat statsbidrag för flyktingmottagande ca 12,0 mnkr. I övrigt både lägre övriga kostnader och lägre hyresintäkter med -3,3 mnkr.

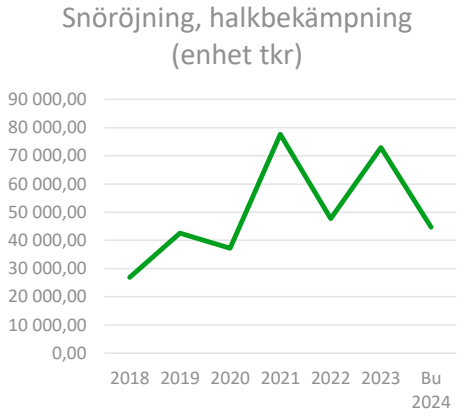

Gator och parker. Periodresultat -26,7 mnkr

Gator och vägar (-30,2 mnkr) Året började och slutade med stora snöfall vilket medfört stora budgetavvikelser kopplade till vinterväghållningen. Det är även något högre kostnader för gatubelysning och markvärme, men ett litet överskott inom konstruktionsbyggnader och offentlig renhållning.

Parker (-3.1 mnkr). Arbete i parkerna fungerade bra över året, avvikelsen mot budget kommer av stort nyttjade av kommunens gröna ytor.

Färdtjänst (6,6 mnkr). Överskottet beror på att nivån av resande är cirka 80 procent jämfört med antalet resor innan pandemin.

UMEÅ KOMMUN

IT-funktionen. Periodresultat 1,7 mnkr

Avvikelsen i intäkter (4,1 mnkr) består av ökad försäljning samt vidareförsäljning där IT har samma summa som kostnad under kontoklass 4. Införandet av en ny finansieringsmodell för telefonin, som inte genomfördes i år generade även det ett visst intäktsöverskott. Verksamheten har även erhållit lägre intäkter än budgeterat för bidrag då projektet anställningsprocessen inte bedrivits i samma omfattning som planerat vid budgetläggning.

Personalkostnaderna avviker med 9,4 mnkr, av detta är 2,3 mnkr kopplat till projekten. Avvikelsen beror på att det funnits vakanta tjänster, som nu är tillsatta. Övriga verksamhetskostnader följer i princip lagd budget med mindre negativa avvikelser med undantag för licens- och konsultkostnader som tillsammans hittills avviker -8,5 mnkr.

IT har även köpt in en helt ny säker kommunikationslösning, då den gamla inte matchade behovet. Detta har genererat både licens- och övriga införandekostnader vilket har resulterat i en ökad kostnad för IT, men en väsentligt större besparing för kommunen som helhet.

Avvikelsen för konsultkostnader består till stor del på att konsulter nyttjats för att täcka vakanser under tiden personal rekryterats.

UMEÅ KOMMUN

Måltidsservice. Periodresultat -21,1 mnkr

Sammanfattningsvis beror den negativa avvikelsen till största del av ökade livsmedelskostnader (-12,3 mnkr) och personalkostnader (-6,2 mnkr). Men även förbrukningsmaterial inklusive servicekostnader går över budget (-1,9 mnkr).

Intäkterna ligger i linje med budget vid årets slut. Intäkterna består främst av kort- och Swish-försäljning av restaurangmat. Försäljningsintäkter genererar underskott (-0,3 mnkr) men balanseras till viss del upp utav statliga bidrag (+0,2 mnkr).

Den negativa avvikelsen gällande personalkostnader (-6,2 mnkr) förklaras med att det funnits behov att stärka upp med personal p.g.a. sjukfrånvaro. Även årets lönerevision, heltidsinföranden, överanställningar och ambulerande personal har bidragit till ökade kostnader.

Kostnaden för livsmedel (-12,3 mnkr) och de ökande livsmedelskostnaderna beror på kraftigt stigande prisindex. Planerade prisökningar skedde under feb, maj, sep och nov . Inga större åtgärder skett i verksamheten under 2023 (inga ändringar i menyer och ingen justering i beställda volymer). Kostnadsökningen jämfört med 2022 års utfall är ca 11%.

Förbrukningsmaterial (-1,9 mnkr) har påverkats av prishöjningar och även av ökade inköp av engångsmaterial som uppstår vid personalbrist. Under hösten har även planerade inköp av större mängder material gjorts i förebyggande syfte, detta pga. att avtal med leverantören upphört.

UMEÅ KOMMUN

Städ och verksamhetsservice. Periodresultat -1,6 mnkr

Avvikelsen mot budget med -1,6 mnkr beror främst på ökade personalkostnader (-2,4 mnkr).

En positiv avvikelse för intäkter (+0,9 mnkr) består av bidrag från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket samt ökad försäljning. Detta motverkar de ökade kostnaderna för posthantering, ökade kostnader för leasingbilar, licenskostnader för fordonsprojektet samt maskiner och inventarier.

Avvikelsen för övrigt förbrukningsmaterial beror på varor som köpts in och lagts på lager då avtalet löpte ut under hösten och verksamheten då köpte in till ett förmånligare pris än med det nya avtalet.

UMEÅ KOMMUN

Gemensamt. Periodresultat 1,8 mnkr

Gemensamma kostnader och kostnader för stab, ledning och politik redovisas här.

Kostnaderna är lägre än budgeterat på grund av att insatser och åtgärder inte genomförts fullt ut samt att det funnits vakanser och tjänstledigheter inom stödfunktionerna.

UMEÅ KOMMUN

Flyktingmottagande Ukraina

Tabell 4 – Totala kostnader och bidrag för TN redovisade på kod 10011 Flyktingmottagande redovisas i tabell.

TN, Fastighet och Städservice	tkr
Bortfallande intäkter	0
Ökade intäkter	12 439
Summa förändringar intäkter	12 439
Ökade kostnader	-5 879
Minskade kostnader	0
Summa förändringar kostnader	-5 879
Totalt	**6 560**

Tekniska nämnden har både kostnader och bidrag kopplat till flyktingmottagande för Ukraina. Fastighet har hyrt in delar av Focken 5 (tidigare en del av Haga Vård- och omsorgsboende), och tagit extra kostnader för att ställa i ordning för en ny typ av boenden. Under året har hyreskostnaderna för Focken 5 uppgått till -4 549,0 tkr och beredskapskostnaderna för flyktingmottagningen uppgått till -191,1 tkr (redovisat på kod för beredskap flykting). Fastighet har dessutom hållit vissa lägenheter tomma i beredskap för flyktingmottagning, men där inte alla har fått nya hyresgäster då antalet flyktingar blivit mindre än antagen fördelning till kommunen. Kostnaden för dessa lägenheter uppgår till -1 119,5 tkr. Fastighet har även kostnader i egna fastigheter för flyktingmottagande på -32,6 tkr (redovisat på driftkod) . Sammanlagda kostnader uppgår till -5 892,1 tkr, varav -5 668 tkr är redovisat på kod 10011 flyktingmottagande.

Fastighet har fått bidrag från migrationsverket på 10 123,0 tkr och ett generellt statsbidrag på 1 882,8 tkr enligt massflyktsdirektivet. Sammanlagda bidrag uppgår till 12 005,8 tkr.

Inom städ finns kostnader för arbetskraft, 210 tkr, samt bidrag på 433 tkr.

UMEÅ KOMMUN

Investeringar

Investeringar

Tabell 5 – Nämndens investeringar 2023: -882,2 mnkr

Tekniska nämnden (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Budget-avvikelse 2023	Utfall 2022
Fastighet	-799 1	-670,9	128,2	-360,4
Gator & Parker	-450 3	-148,7	301,7	-91,3
IT	-68	-56,1	11,9	-52
Måltidsservice	-5	-4,8	0,2	-2,2
Städservice	-2,5	-1,6	0,9	-1,6
Totalt	**-1 325**	**-882,2**	**442,7**	**-507,6**
Totalt exkl TRV	**-1 075**	**-882,2**	**192,7**	**-507,6**

Nämndens investeringar uppgår till totalt -882,2 mnkr, vilket är 442,7 mnkr under budget.

Jämfört med 2022 är resultatet bättre med en hög genomförandegrad, vilket är positivt då det betyder att investeringsprojekten går framåt bättre än de senaste åren. Orsakerna till överskottet är till största del förseningar av projekt, tex är projektet medfinansiering till Trafikverket (Vägpaketet) som utgör 250 mnkr av hela överskottet framskjutet till 2024.

För Fastighet, Gator och Parker samt IT finns en detaljerad genomgång av avvikelser under respektive avsnitt. För Måltidsservice och Städ- och verksamhetsservice är det endast mindre avvikelser.

Totalt föreslås 400 mnkr att ombudgeteras från 2023, enligt de tabeller som redovisas i följande avsnitt för Fastighet samt Gator och parker. En detaljerad lista på ombudgeteringar samt vilket år ombudgetering föreslås till finns listad i nämndens rapport till KS.

UMEÅ KOMMUN

Investeringar Fastighet

Inom Fastighet har flera större investeringsprojekt kommit i gång under året och flera andra större projekt är i slutet av sin produktionsfas, vilket har ökat investeringsvolymerna väsentligt jämfört med tidigare år.

De största investeringsvolymerna under året har varit på Carlslunds skola (sammanlagt 178 mnkr fördelat på 4 olika projekt/verksamheter), Dragonskolans utbyggnationer för att klara en elevökning (49 mnkr), nybyggnation av Kålmasken förskola 6 avdelningar (38 mnkr), anpassning för restaurangprogrammet på Maja Beskowskolan (35 mnkr), utbyggnation av Berghemsskolan för F-6 (35 mnkr) samt utbyggnad av Sjöfruskolan åk 4-6 (29 mnkr). Till detta har volymen för reinvesteringar och lokalanpassningar uppnått högre utgifter än många andra år, 94 mnkr resp. 26 mnkr (*att jämföra med 76 mnkr respektive 21 mnkr år 2022*).

Flertalet investeringsprojekt har drabbats negativt av de höga indexökningarna som varit under året på bl.a. byggmaterial och byggentreprenader.

Det har även varit svårare än tidigare år att få byggentreprenörer att lämna anbud och de som inkommit har varit högre än tidigare kalkyler. Trolig orsak till detta är att byggmarknaden här i norr fram till nu haft en rad större och tyngre investeringar, t ex utbyggnaden av hamnen samt byggande av batterifabriken Northvolt.

Det finns även några projekt som har förskjutits i tid som t ex utbyggnaden på Champinjonen 1 för att klara ökat antal elever på vuxenutbildning, Dragonskolans utbyggnad för att klara ökat antal elever på gymnasiet, Tegs centralskolas ombyggnation av utemiljön, anpassning för hemsjukvård på Matrisen 7 och nybyggnation av Mariedals förskola 6 avdelningar. Även ombyggnationen av Östra stallet som stoppats i samband med byggstart då större renoveringsbehov uppkommit än vad tidigare besiktningar visat och man inväntar nu svar från Byggnadsnämnden om vilka åtgärder som bör vidtas.

Totalt vill Fastighet ombudgetera 135,7 mnkr till kommande år, vilket är mer än den totala budgetavvikelsen på 128,2 tkr. Orsakerna till att mer medel än den totala budgetavvikelsen ska ombudgeteras är att summan av de årliga ramanslagen som inte får ombudgeteras blev -0,4 mnkr samt projekt som gått över sin budget och därför inte får ombudgeteras blev -18,6 mkr, samt projekt där alla medel inte behövs för att slutföra projektet blev 10,7 mnkr.

Investeringar Fastighet

Tabell 6 – Budgetavvikelse 2023 (projekt överstigande 20 mnkr), 128,2 mnkr

Projekt, Fastighet	Avvikelse, mnkr	Kommentar	Att ombudgetera
Östra Stallet, Stadshusområdet, ombyggnation	24,7	Tidsplan förskjuten, ny upphandling Q1 2023, byggstart aug-23, blev stoppat under hösten då byggnaden visade sig var i sämre skick än förväntat. Inväntar beslut från Byggnadsnämnden om åtgärder innan arbetet kan återupptas.	24,7
Champinjonen utökn vuxenutbildning	16,8	Tidsplan förskjuten pga längre bygglovsprocess	16,8
Ramar, Individ & Fam omsorg	19,1	Tidsförskjutningar pga detaljplaner och att ett större projekt blivit försenat	0
Tegs Centralskola (grundskola)	15,7	Byggnader slutfördes under hösten-22, markåtgärder 2023, blir lägre kostnad än budget. Start med skolgård 2024.	15,7
Dragonskolan utökn gymnasieutbildning	13,9	Tidsplan för utbyggnad försenad, ombyggnation av matsal dyrare än kalkylerat.	13,9
Matrisen 7 hemsjukvård anpassning	13,4	Tidsplan förskjuten för att kunna synkas bättre med andra projekt på samma fastighet	13,4
Mariedal ny fsk 6 avd	13,4	På grund av överklagad detaljplan och bygglov startade projektet 1 år senare, vilket gör budgeten för hög för 2023	13,4
Kungsgården ny fsk 8 avd	3,7	Tidsplan förskjuten	3,7

UMEÅ KOMMUN

Projekt, Fastighet	Avvikelse, mnkr	Kommentar	Att ombudgetera
Brandstation norr	3,4	Tidsplan förskjuten pga försenad detaljplaneprocess	3,4
Bullmark skola Norra, nybyggnation fsk, F-3	3,2	Projekt i slutskede, kommer att understiga budgeten	1,5
Bullmark skola Södra, om- och tillbyggnation	9,6	Projekt i slutskede, kommer att understiga budgeten	1,0
Berghemsskolan utbyggnad (ers 2 paviljonger)	8,9	Tidsplan förskjuten, kommer att understiga budgeten	8,9
Nolia idrottscentrum, sättningar/tak	5,4	Tidsplan förskjuten	5,4
Hedlundaskolan ny- och ombyggnation F-6	4,2	Tidsplan förskjuten, programhandlingar klara	4,2
Gruppboende Blomstergården	-3,6	Projekt i slutskede, förseningar i byggstart pga problem med husets placering och tillgänglighet och andra aktörer i området. Tillkommande kostnader för bl a bortschaktning av markmaterial.	0
Kålmasken ny fsk 6 avd	-4,2	Projekt i slutskede, har drabbats av indexhöjningar i entreprenaden och extra kostnader för iordningställande av tillkommande tomtytor	-1,0
Stöcke ny fsk paviljong	-6,0	Tillkommande kostnader vid tillbyggnation gör projektet dyrare än budgeterat	0

UMEÅ KOMMUN

Projekt, Fastighet	Avvikelse, mnkr	Kommentar	Att ombudgetera
Reinvesteringar	-6,6	Kontinuerligt arbete och prioriteringar under året vilket gör att vissa år går över budget, andra under fördelat på många projekt. Generella fördyringar i byggbranschen	0
Ram anp hemtjänstlokal	-8,1	Projekt ligger före i tidsplan, ett projekt har tillkommande behov som inte fanns med vid budgetläggningen	0
Sjöfruskolan tillbyggnation	-8,5	Projekt ligger före tidsplan	-8,5
Restaurangprogram gymnasiet	-9,0	Tillkommande kostnader då byggnad var i sämre skick än förväntat, samt pga indexhöjningar	-9
Övriga projekt, både överskott och underskott	43,4		52,9
Total	**128,2**		**135,7**

Investeringar Gator och parker

Gator och parkers investeringsbudget uppgick 2023 till 450,3 mnkr, utfallet slutade på 148,7 mnkr dvs. ett överskott på 301,6 mnkr. Överskottet beror delvis på att många projekt förskjutits och startades först under hösten 2023, men till största del kommer överskottet av att Medfinansiering till Trafikverket (250 mnkr) blivit förskjutet till 2024.

Några projekt under ramen Säkra anläggningarnas standard startades sent 2023, detsamma gäller ramarna för Trafiksäkerhet och hållbara färdsätt samt Klimatanpassningar, detta innebär ett överskott på ca 33,3 mnkr.

Bölevägen blev något tidigarelagt där entreprenad har pågått under 2023, underskott ca 8,8 mnkr tas med till framtida år. Renmarkstorget något senarelagt där förstudiearbete och projektering började under 2023 vilket resulterade i ett överskott på ca 5,6 mnkr som tas med till 2024.

Utredning och projektering har pågått för Väg 503, projektet är tidsförskjutet på grund av att övertagandet av vägnätet innanför ringleden är försenat.

Kungsvägen är tidigarelagt av INAB och Trafikverket där projektet löper på, budget ligger på 2024 och 2025.

Investeringar Gator och parker

Tabell 7 – Budgetavvikelse 2023 (projekt överstigande 20 mnkr), 301,7 mnkr

Projekt, GoP	Avvikelse, mnkr (över 3 mnkr)	Kommentar	Att ombudgetera
Medfinansiering TRV	250,0	Förseningar från Trafikverket, övertagandet av vägar innanför ringen framskjutet till 2024	0,0
Säkra anläggningarnas standard	23,5	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023	0,0
Vasagatan	13,1	De första kostnader som har kommit på projektet har varit reinvesteringskostnader. Projektet fortsätter under 2024	13,1
Klimatanpassning	5,8	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023	0,0
Väg 503	5,6	Tidsförskjutet pga att övertagandet av vägarna innanför ringen är försenat	5,6
Renmarkstorget	5,6	Förstudie och projektering påbörjades under 2023, projektet något tidsförskjutet	5,6
Trafiksäkerhet och hållbara färdsätt	4,0	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023	0,0
Nygatan	3,7	Projektet igång och fortsätter under 2024	3,7

Projekt, GoP	Avvikelse, mnkr (över 3 mnkr)	Kommentar	Att ombudgetera
Kommun-& stadsdelssatsningar	3,1	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023	0,0
Kungsvägen	-7,4	Kungsvägen tidigarelades av INAB och Trafikverket, budget ligger på år 2024 och 2025	-7,4
Bölevägen	-8,8	Bölevägen något tidigarelagt, arbete fortsätter under 2024	-8,8
Övriga gatuprojekt	2,4		1,3
Övriga parkprojekt	1,0		1,1
Summa	**301,7**		**264,2**

Investeringar Digital omställning och IT

Totalt överskott av investeringar under IT är 11,9 mnkr och beror främst på förseningar samt en överklagan av ramavtalsupphandling. Specificering av projekt nedan.

610100-Utrustning/uthyrning, Beställning lagd på ytterligare 6,5 mnkr, men denna har blivit överklagad i ramavtalsupphandlingen och kommer att belasta 2024 i stället. Arbete med förlängning av livslängd samt stabila produkter/modeller gör att ytterligare ett överskott finns.

635040-utrustning nät, Beställning lagd på 1 mnkr som anländer i mitten på januari

635050-utrustning servrar, Investering i nytt SAN (lagring) är gjord men kostade mer än beräknat. Investering i nya servrar skulle ha genomförts under 2023, men försening gör att detta i stället kommer att genomföras under 2024 och beräknas kosta ca 8 mnkr.

Tilläggsuppdrag

UMEÅ KOMMUN

Uppdrag KF	Status jan-dec	Motivering/kommentar
Tilläggsuppdrag 2022:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.	Delvis genomfört	Metoden har fastställts under året. Basen är att avdelningen Projekt och planering, tillsammans med jämställdhets-strateger inför uppstart av planeringen för nästa år, går igenom kommande investeringar för att välja ut ett lämpligt projekt.
Tilläggsuppdrag 2022:9 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande kulturskolans behov av långsiktiga lokaler. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.	Delvis genomfört	Arbetet pågår tillsammans med KN och andra berörda nämnder. Planeras slutredovisas under våren.
Tilläggsuppdrag 2022:10 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande individ- och familjenämndens behov av långsiktiga lokaler för daglig verksamhet, funktionshinderomsorgen. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter	Genomfört	Uppdraget har slutredovisats och budget avsatts. Nu övergår projektet i ordinarie projektarbete tillsammans med berörda nämnder, främst IFN.
Tilläggsuppdrag 2021:19 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, ex datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmynna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv	Genomfört	Genomfört och avrapporterat 2022
Tilläggsuppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för kommunens egen distribution.	Genomfört	Förstudien är genomförd och resultatet har rapporterats till tekniska nämnden och kommunstyrelsen.

Redovisning av externa utförare

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden upphandlar externa utförare främst när det gäller snöröjning, vinterväghållning, parkskötsel och färdtjänst. Bedömningen är att det är områden som är effektivare med externa utförare än att utföra det i egen regi.

Tekniska nämnden har ökade kostnader för externa utförare 2023 jämfört med 2022, från ca 9,5% av total budget 2022 till 12,9% 2023. Ökningen beror på högre priser kopplat till index samt ökade volymer inom vinterväghållning, snöröjning och takskottning då 2023 var ett jämförelsemässigt snörikt år men även med anledning av dyrare avtal, nya arbetstidsregler, samt politiskt beslutad höjd ambitionsnivå.

Vinterväghållning	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Internt	5 940 999	7 662 901	7 206 898	11 269 014	13 474 681	17 959 657
Externt	45 138 111	66 865 338	50 351 091	74 622 147	61 668 918	81 469 341
Totalt	51 079 110	74 528 239	57 557 989	85 891 161	75 143 599	99 428 998
Andel externa utförare	**88%**	**90%**	**87%**	**87%**	**82%**	**82%**

Färdtjänst	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Internt	225	2 450	0	2 468	5 207	24 169
Externt	23 526 306	29 578 012	14 923 589	12 050 891	19 646 689	22 029 172
Totalt	23 526 531	29 580 462	14 923 589	12 053 359	19 651 896	22 053 341
Andel externa utförare	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Park upphandlade områden	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Internt	25 724	128 921	112 743	158 896	247 279	354 977
Externt	6 704 232	7 256 165	7 115 939	6 529 449	6 951 929	6 652 427
Totalt	6 729 956	7 385 086	7 228 683	6 688 345	7 199 208	7 007 404
Andel externa utförare	**100%**	**98%**	**98%**	**98%**	**97%**	**95%**

UMEÅ KOMMUN

Intern kontroll

Nämndens riskhantering

Under året har förvaltningen arbetat med att minimera identifierade risker genom fastslagen åtgärdshantering i internkontrollplanen.
Uppföljning har skett enligt lagd plan (tertialvis eller T3).

Flertalet av de identifierade riskerna i internkontrollplanen är fortsatt utmanande att hantera; såsom risker rörande ökade kostnader, IT-säkerhet och extrema vädersituationer. Dessa kan även beskrivas som generiska risker där konstant, uthålligt och löpande arbete kommer att krävas.

För några av riskerna är olika former av utvecklingsarbeten i samverkan med andra aktörer inom eller utanför kommunens organisation startade och löper vidare även under 2024.

UMEÅ KOMMUN

Kontrollområde	Identifierad risk	Genomförda åtgärder under 2023
Grunduppdragets genomförande	Risk att nämnden ej till fullo kan genomföra grunduppdraget pga otillräckliga medel	Anpassning av servicenivåer och ambitionsnivåer. I samband med verksamhetsplanering för 2024 fortsätter arbetet.
Kompetensförsörjning	Risk att vi ej kan behålla eller har svårt att rekrytera kompetenta medarbetare.	Kompetensförsörjningsplan framtagen. En modell för förvaltningens arbetsgivarvarumärke är framtagen i samband med vision som kompletteras av strategier för att attrahera och behålla kompetens inom förvaltningen.
Underhåll	Fastigheterna/anläggningarna underhålls inte utifrån underhållsbehov då medel saknas vilken innebär en risk för ökade kostnader framöver.	Framtagen underhållsplan har genomförts och Fastighet har ytterligare minskat andelen röda fastigheter och anläggningar. En ekonomisk modell för fakturering av kostnader där skadegörelse och onormalt slitage förekommer är framtagen.
Upphandling	Risk för ökade kostnader till följd av marknadsläget samt låg andel inkomna anbud.	Etablerat arbetssätt i projektstödet Antura gällande beslutsunderlag och beslutsprocess vid fördyringar. Samverkan med Upphandlingsbyrån gällande kravställning och entreprenadformer. Fastighet har infört löpande index i entreprenadavtal vilket minskar risken för fördyrande anbud.
Upphandling	Risk för att upphandlade leverantörer, entreprenörer och konsulter ej levererar enligt avtal.	I enlighet med uppdrag 2022:11 deltar förvaltningen via anskaffningsrådet för att ge synpunkter på policy och riktlinjer för upphandling. Översyn av arbetssätt för uppföljning av avtal är uppstartat och pågår även 2024.
Samhällets sårbarhet	Yttre hot i form av exempelvis kriminalitet men även pandemier riskerar att påverka möjligheten att utföra vårt uppdrag.	Infört teknisk lösning för att motverka överbelastningsattacker likt den vi utsattes för mot Umeå hamn. Påbörjad översyn av våra processer, rutiner och tekniska förutsättningar för att vidareutveckla och öka vår förmåga inom IT- och cybersäkerhet.
Klimatanpassningar och klimatåtgärder	Risk för att extrema vädersituationer och naturolyckor kraftigt påverkar medborgarnas vardag.	Förvaltningen har tagit fram en sårbarhetsanalys som beskriver risker och behov av klimatanpassning för allmän plats. Analysen utgör underlag för de åtgärder som planeras inom de medel som finns avsatta för klimatinvesteringarna.
Digital transformation	Risk för att verksamheten tar IT-perspektivet och själva eller med leverantörer köper in eller inför tekniska lösningar som inte ser till våra arkitekturella principer och/eller kommunen som helhet.	Med en ny organisation på plats, DoIT, har förvaltningen skapat bättre förutsättningar för att minimera risken och säkerställa att införande och förvaltning av IT-lösningar följer fastslagen struktur. Revidering av IT-upphandlingsmodellen är påbörjad och fortsätter under 2024.
Tekniska nämndens arbetsmiljöansvar	Tekniska nämndens verksamheter är omfattande och mångfacetterade, inför 2020 tillkom arbetsmiljöansvar och det är viktigt att minimera risken att nämndens arbete runt arbetsmiljö brister	Årlig uppföljning SAM i nämnd genomförd. Uppföljning delegation genomförd.

KOMMUN

UMEÅ KOMMUN

Rapport från tekniska nämnden till kommunstyrelsen för perioden januari-december 2023

Verksamhetsrapport tekniska nämnden januari-december 2023

Tekniska nämndens grunduppdrag

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens anläggningar; fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst. Nämndens uppdrag är att:

- planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system
- svara för den kommunala väghållningen och förvalta offentliga platser
- försörja Umeå kommuns verksamheter med lokaler och boende för sociala behov
- svara för samordning och utveckling av kommunens IT och telefonisystem
- tillhandahålla färdtjänst
- tillhandahålla intern service inom måltider, lokalvård och vissa vaktmästartjänster
- fullgöra kommunens uppgifter avseende trafikfrågor

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Gator och parker, Fastighet, IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Verksamhet	Bedömning – nämndens grunduppdrag
Fastighet	I hög grad uppfyllt
Gator och parker	I hög grad uppfyllt
IT-funktionen	I hög grad uppfyllt
Måltidsservice	I hög grad uppfyllt
Städ och verksamhetsservice	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Fastighet har under året tillhandahållit ändamålsenliga lokaler till alla kommunens verksamheter, helt enligt grunduppdraget.
Lokalerna följer i stort fastställda lokalprogram, även om standarden i viss mån varierar.
Lokalernas status har under året fortsatt att förbättras där andelen fastigheter i mer akut behov av underhåll fortsätter att minska.
Investeringstakten har ökat väsentligt under året vilket dels säkerställer framtida lokalbehov, dels bidrar till målet att öka andelen egna lokaler.

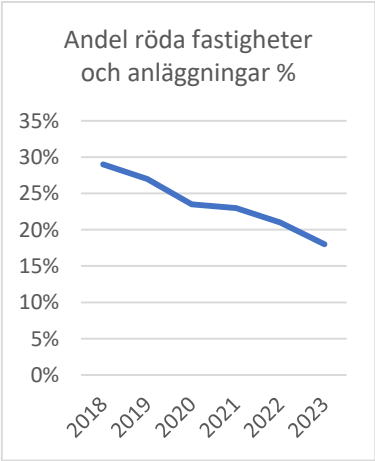

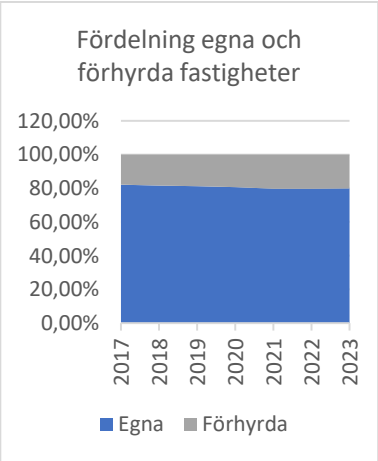

Gator och parker har, trots bitvis utmanande förutsättningar, levererat sitt grunduppdrag väl under året. Infrastrukturen har varit tillgänglig och av god kvalitet likväl som de allmänna platserna. Årets inledning och avslutning har präglats av kraftiga snöfall vilket prövat organisationen men standarden på gatunät mm har varit god den allra största delen av tiden. Umeås medborgare har god tillgång till parker, lekparker och grönstruktur. Vid planering av nya områden är detta en av de faktorer som prioriteras.

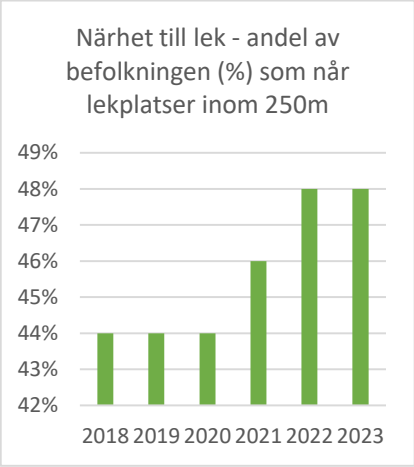

IT-funktionens uppdrag är att vara en strategisk partner tillsammans med Umeå koncernens verksamheter och för att lyckas krävs förtroende från våra partners. Just förtroendet och nöjdheten för IT och kommande Digital omställning och IT har tydligt förbättrats. Återkoppling från kommunförvaltningarna så väl som kommunbolagen är att verksamheten tagit stora steg i rätt riktning för att driva och stödja verksamhetsutveckling med stöd av teknik. IT-funktionen har övergripande levererat enligt den servicenivå som utlovats.

Måltidsservice lagar goda och hälsosamma måltider även om andelen klimatsmarta måltider minskat på grund av det ekonomiska läget. I den fastställda budgeten fanns inte utrymme att köpa så stor andel ekologiska och närproducerade livsmedel som verksamheten strävar mot.

Städservice har under året utfört lokalvård i kommunens lokaler. För de flesta lokaltyper finns fastställda servicenivåer och städningen har genomförts i enlighet med dem. Städservice har en stabil verksamhet som året om levererar lokalvård av god kvalitet.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Umeå växer och kommunens behov av lokaler och bostäder ökar samt ställer krav på att infrastrukturen ständigt utvecklas så att gamla och nya Umeåbor har en bra stad att leva i. Den allt tätare staden i kombination med alltmer utmanande klimat ställer allt högre krav på nämnden samtidigt som inflationen ökat kostnaderna högst väsentligt både för befintligt bestånd och för vår nyproduktion. Därför har utmaningarna avseende kostnadsökningarna präglat året. Därtill kom en mycket snörik både start och avslutning av året, som har inneburit stora kostnadsökningar. Åtgärdande av idrottshallar/arenor med s.k. takriskkonstruktioner är däremot genomförda vilket minskat behovet av dyr takskottning. Kostnadsökningarna har dock efter gediget arbete i nämnden delvis kunnat hanteras inom ramen för grunduppdraget med undantag för snöröjningskostnaderna. Det är dock

fortsättningsvis besvärande kostnadsutveckling för livsmedel där ytterligare åtgärder planeras genomföras under 2024.

Det säkerhetspolitiska läget i Sverige och omvärlden fortsätter påverka nämndens verksamheter. Det är fortsatta utmaningar inom IT- och cybersäkerhet där trenden allt jämt är ökande och påverkas av rådande omvärldsläge så väl som kriminell verksamhet. Behoven ökar av säkra tekniklösningar, arbetet med att uppdatera skyddsrummen fortsätter och vi tillhandahåller bostäder för flyktingar från Ukraina

Att öka investeringstakten har varit ett fokusområde och genomförandekraften har ökat väsentligt under året hos verksamheterna Fastighet och samt Gator och parker.

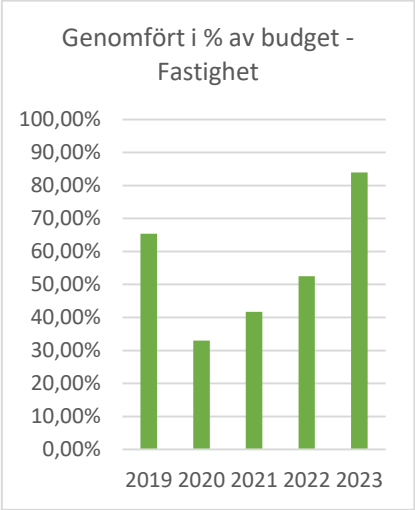

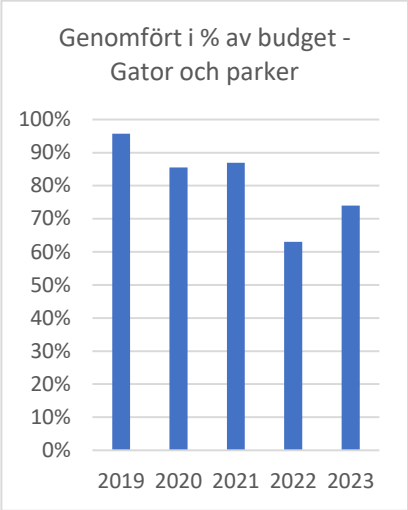

Nämnden har ett ambitiöst arbete för att ge väsentliga bidrag till kommunens omställning till ett hållbart samhälle. Arbetet med åtgärderna i åtgärdsprogrammet för Umeås lokala miljömål fortsätter där tekniska nämnden omfattas av drygt en tredjedel av de totalt 101 åtgärderna. Flera dessa åtgärder återfinns i de områden som programmet tillhörande inriktningsmål 4 pekar ut som kraftsamlingsområden, exempelvis transporter samt bygg- och anläggning, där nämnden har stora möjligheter att påverka.

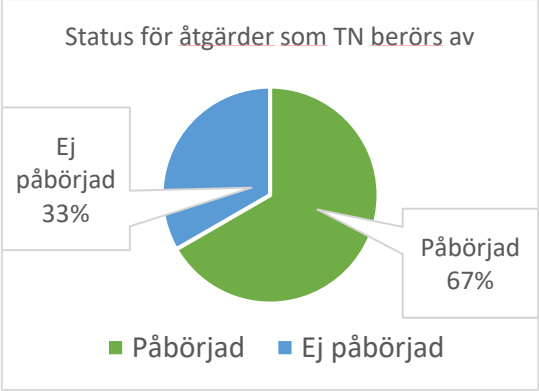

Arkitekturstyrning är en grundförutsättning för framgångsrik digitalisering. Ett så kallat integrationsteam är under uppbyggnad och inom IT-arkitektur har verksamheten förstärkt med ytterligare resurser.
IT-funktionen har påbörjat en översyn för att utveckla arbetssätt och effektivare stödja

kommunverksamheterna och deras behov av digitalisering. Ett pilotområde i samarbete med Stöd om omsorg har visat goda resultat. Planering pågår för att ta konceptet till fler förvaltningar. Detta bidrar till att öka nämndens delaktighet i verksamhetsutvecklande initiativ och en översyn av IT-upphandlingsmodellen pågår.

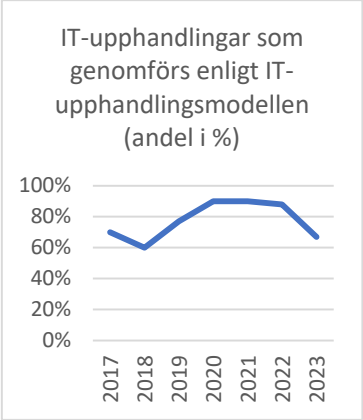

Fordonsprojektet har övergått till att vara en ordinarie del av nämndens verksamhet och kommunen har nu en samordnad fordonsanskaffning. Under året har arbetet fortsatt med omställning till miljöbilar och vid årets slut var de 48 st och ytterligare 56 st är beställda. För att möjliggöra en omställning krävs även utbyggnad av el-infrastruktur och installering av laddpunkter, där sker ett nära samarbete för att säkra att laddpunkter finns tillgängliga när fordonen levereras.

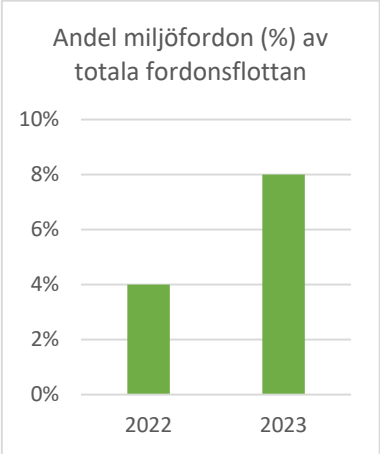

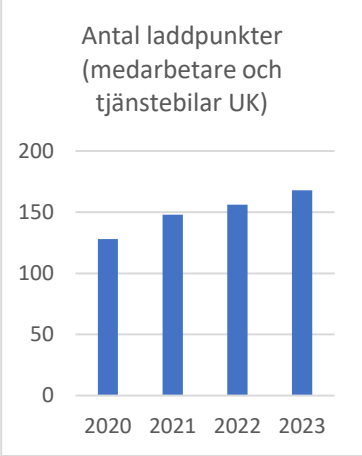

Tilläggsuppdrag från fullmäktige

Uppdrag	Status jan-dec	Motivering/kommentar
Tilläggsuppdrag 2022:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.	Delvis genomfört	Metoden har fastställts under året. Basen är att avdelningen Projekt och planering, tillsammans med jämställdhetsstrateger inför uppstart av planeringen för nästa år, går igenom kommande investeringar för att välja ut ett lämpligt projekt.

Tilläggsuppdrag 2022:9 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande kulturskolans behov av långsiktiga lokaler. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.	Delvis genomfört	Arbetet pågår tillsammans med KN och andra berörda nämnder. Planeras slutredovisas under våren.
Tilläggsuppdrag 2022:10 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande individ- och familjenämndens behov av långsiktiga lokaler för daglig verksamhet, funktionshinderomsorgen. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter	Genomfört	Uppdraget har slutredovisats och budget avsatts. Nu övergår projektet i ordinarie projektarbete tillsammans med berörda nämnder, främst IFN.
Tilläggsuppdrag 2021:19 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, ex datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmynna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv	Genomfört	Genomfört och avrapporterat 2022
Tilläggsuppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för kommunens egen distribution.	Genomfört	Förstudien är genomförd och resultatet har rapporterats till tekniska nämnden och kommunstyrelsen.

Personalrapport Tekniska nämnden januari-december 2023

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Tekniska nämnden	Bedömning – nämndens arbete med de personalpolitiska målen
Mål 6: Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen	Enligt planering
Mål 7: Umeå kommun ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte ska vara fler än 30.	Enligt planering
Mål 8: Umeå kommun ska ha hälsofrämjande arbetsplatser och en sjukfrånvaro som ligger lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Olikheter mellan kvinnors och mäns arbetsmiljöer, arbetsvillkor och sjukfrånvaro ska minska.	Enligt planering
Mål 9: Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm.	Enligt planering

Åtgärder och viktig utveckling/viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare (mål 6)

I förvaltningens kompetensförsörjningsplan finns fyra prioriterade fokusområden som alla påverkar kompetensförsörjning och attraktivitet. Genom att stärka arbetsgivarvarumärket, jobba mer proaktivt med kompetensförsörjningen, kartlägga nya arbetssätt för onboarding/anställning och kompetensutveckling samt arbeta med hälsopromotiva insatser tar vi nya och viktiga steg i rätt riktning.

Ledarskap (mål 7)

På Teknik och fastighets ledarforum har det varit stort fokus på ledarskapet, där bland annat intressanta föreläsare har bjudits in. Med stöd av HR- enheten har även så kallade ”reflekterande team” initierats för chefer inom förvaltningen, i syfte att skapa tid för reflektion och stöd i olika svåra ledarskapsfrågor.

Hälsofrämjande arbetsplatser och systematiskt arbetsmiljöarbete (mål 8)

Fokusområdet Friskfaktorer och Aktiv rehabilitering har påbörjats i verksamheterna Måltidsservice och Städ- och verksamhetservice. De resultatmått och mål-värden för sjukfrånvaro och långtidsfriska för 2023 visar en förbättring jämfört med år 2022. Resultatet ska tolkas med viss försiktighet, men arbetet med att stärka friskfaktorerna och att jobba mer aktivt med rehabilitering kan vara ett sätt att nå en lägre sjukfrånvaro.

Det har även genomförts utbildningar för nya skyddsombud, tillsammans med chefer i syfte att förbättra och utveckla det gemensamma arbetsmiljöarbetet.

Heltid och tillsvidareanställning (mål 9)

Detta mål är i hög grad uppfyllt.

Resultatmått	Målvärde 2023	Utfall 2023			Utfall 2022		
		Kvi	Män	Tot	Kvi	Män	Tot
Sjukfrånvaro totalt i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	5,0	7,9	4,6	6,5	8,7	5,3	7,2
Andel långtidsfriska (%)	70	58	64	61	47	59	52
Andel heltidsanställda (%)	96	94	98	96	94	97	95
Andel tillsvidareanställda (%)	95	93	94	93	91	90	91
Andel utbildade skyddsombud (%)	100	93	94	94	87	86	86
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	100	90	90	90	93	89	92
OSA-index	-	5,2	5,2	5,2	5,1	5,0	5,0

Ekonomirapport Tekniska nämnden januari till december 2023

Händelser av väsentlig betydelse som påverkat nämndens ekonomi
Prisökningarna har fortsatt påverka nämnden och i kombination med utmanande vinterväder både i inledningen och slutet av året har kostnaderna ökat i en takt som verksamheterna kortsiktigt inte kunnat kompensera.

Budgetavvikelse, utfall i år samt föregående år

Tekniska nämnden (tkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Budgetavvikelse 2023	Utfall 2022	Budgetavvikelse 2022
Verksamhetens intäkter	**140 725**	**193 501**	**52 776**	**163 938**	**41 663**
Verksamhetens kostnader	**-1 516 690**	**-1 646 371**	**-129 681**	**-1 476 852**	**-40 172**
Verksamhetens nettokostnad	**-1 375 965**	**-1 452 870**	**-76 905**	**-1 312 914**	**1 491**

Tekniska nämndens resultat för 2023 är ett underskott på -76 905 tkr jämfört med budget. Jämfört med resultatet föregående år, 1 491 tkr, så är resultatet cirka 78 400 tkr sämre. Det som skiljer mellan åren är i huvudsak en väldigt dyr vinter för 2023 samt ett underskott inom Måltidsservice främst orsakat av kraftigt höjda priser för livsmedel. För 2023 finns heller inga ekonomiskt positiva effekter av pandemin vilket det var 2022. Utöver årets höga kostnader för vinterväghållning, vilket totalt är ca -60 mnkr fördelat på -27,5 mnkr på Fastighet och -32,5 mnkr på Gator och parker, är det stora prisökningar som påverkar alla verksamheter, men i olika stor utsträckning. Störst påverkan återfinns inom livsmedel, där underskottet är ca -12 300 tkr, men även kostnaden för externa hyresavtal har ökat kraftigt och redovisar underskott med ca -4 300 tkr trots en ökning av budget med ca 20 000tkr från 2022 till 2023. Energikostnaderna ökade senare delen av året för Fastighet då genomsnittstemperaturen hamnade under normal temperatur vilket tillsammans med högre internelpris gav ett underskott mot budgetposten med ca – 3 800 tkr. Personalkostnaderna för förvaltningen dämpar underskottet då resultatet är ca 6 200 tkr bättre än budget. På intäktssidan är statsbidraget för Ukrainaflyktingar betydligt högre än kostnaderna och påverkar resultatet positivt, vilket redovisas under egen rubrik. Därutöver är det mindre avvikelser mot budget både på intäkter och kostnader.

Investeringar

Tekniska nämnden (tkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Budgetavvikelse 2023	Utfall 2022
Verksamhetens nettoinvesteringar	**-1 324 941**	**-882 207**	**442 734**	**-507 600**

Nämndens investeringar uppgår till totalt -882,2 mnkr, vilket är 442,7 mnkr under budget. Jämfört med 2022 är resultatet bättre med en hög genomförandegrad, vilket är positivt då det betyder att investeringsprojekten går framåt bättre än de senaste åren. Orsakerna till

överskottet är till största del förseningar av projekt, tex är projektet medfinansiering till Trafikverket (Vägpaketet) som utgör 250 mnkr av hela överskottet framskjutet till 2024.

För Fastighet, Gator och Parker samt IT finns en detaljerad genomgång av avvikelser samt förklaringar nedan, inom Måltidsservice och Städ- och verksamhetsservice är det endast mindre avvikelser.

Totalt föreslås ca 400 mnkr att ombudgeteras från 2023, enligt listor under Fastighet och Gator och Parker nedan.

Fastighet

För Fastighets del har flera större investeringsprojekt kommit i gång under året och flera andra större projekt är i slutet av sin produktionsfas, vilket har ökat investeringsvolymerna mycket jämfört med tidigare år. De största investeringsvolymerna under året har varit på Carlslunds skola (sammanlagt 178 mnkr fördelat på 4 olika projekt/verksamheter), Dragonskolans utbyggnationer för att klara en elevökning (49 mnkr), nybyggnation av Kålmasken förskola 6 avdelningar (38 mnkr), anpassning för restaurangprogrammet på Maja Beskowskolan (35 mnkr), utbyggnation av Berghemsskolan för F-6 (35 mnkr) samt utbyggnad av Sjöfruskolan åk 4-6 (29 mnkr). Till detta har volymen för reinvesteringar och lokalanpassningar uppnått högre utgifter än många andra år (94 mnkr resp. 26 mnkr att jämföra med 76 mnkr respektive 21 mnkr år 2022). Flertalet investeringsprojekt har drabbats negativt av de höga indexökningarna som varit under året på bl a byggmaterial och byggentreprenader. Det har även varit svårare än tidigare år att få byggentreprenörer att lämna anbud och de som inkommit har varit högre än tidigare kalkyler. Trolig orsak till detta är att byggmarknaden här i norr fram till nu haft en rad större och tyngre investeringar t ex utbyggnaden av hamnen samt byggande av batterifabriken Northvolt. Det finns även några projekt som har förskjutits i tid som t ex utbyggnaden på Champinjonen 1 för att klara ökat antal elever på vuxenutbildning, Dragonskolans utbyggnad för att klara ökat antal elever på gymnasiet, Tegs centralskolas ombyggnation av utemiljön, anpassning för hemsjukvård på Matrisen 7 och nybyggnation av Mariedals förskola 6 avdelningar, samt ombyggnationen av Östra Stallet som stoppats i samband med byggstart då större renoveringsbehov uppkommit än vad tidigare besiktningar visat och man inväntar svar från Byggnadsnämnden om vilka åtgärder som bör vidtas.

Totalt vill Fastighet ombudgetera 135,7 mnkr till kommande år, vilket är mer än den totala budgetavvikelsen på 128,2 tkr. Orsakerna till att mer medel än den totala budgetavvikelsen ska ombudgeteras är att summan av de årliga ramanslagen som inte får ombudgeteras blev -0,4 mnkr och projekt som gått över sin budget och därför inte får ombudgeteras blev -18,6 mkr, samt projekt där alla medel inte behövs för att slutföra projektet blev 10,7 mnkr.

Projekt, Fastighet	Avvikelse, mnkr	Kommentar
Östra Stallet, Stadshusområdet, ombyggnation	24,7	Tidsplan förskjuten, ny upphandling Q1 2023, byggstart aug-23, blev stoppat under hösten då byggnaden visade sig var i sämre

		skick än förväntat. Inväntar beslut från Byggnadsnämnden om åtgärder innan arbetet kan återupptas.
Champinjonen utökn vuxenutbildning	16,8	Tidsplan förskjuten pga längre bygglovsprocess
Ramar, Individ & Fam omsorg	19,1	Tidsförskjutningar pga detaljplaner och att ett större projekt blivit försenat
Tegs Centralskola (grundskola)	15,7	Byggnader slutfördes under hösten-22, markåtgärder 2023, blir lägre kostnad än budget. Start med skolgård 2024.
Dragonskolan utökn gymnasieutbildning	13,9	Tidsplan för utbyggnad försenad, ombyggnation av matsal dyrare än kalkylerat.
Matrisen 7 hemsjukvård anpassning	13,4	Tidsplan förskjuten för att kunna synkas bättre med andra projekt på samma fastighet
Mariedal ny fsk 6 avd	13,4	På grund av överklagad detaljplan och bygglov startade projektet 1 år senare, vilket gör budgeten för hög för 2023
Bullmark skola Södra, om- och tillbyggnation	9,6	Projekt i slutskede, kommer att understiga budgeten
Berghemsskolan utbyggnad (ers 2 paviljonger)	8,9	Tidsplan förskjuten, kommer att understiga budgeten
Nolia idrottscentrum, sättningar/tak	5,4	Tidsplan förskjuten
Hedlundaskolan ny- och ombyggnation F-6	4,2	Tidsplan förskjuten, programhandlingar klara
Kungsgården ny fsk 8 avd	3,7	Tidsplan förskjuten
Brandstation norr	3,4	Tidsplan förskjuten pga försenad detaljplaneprocess
Bullmark skola Norra, nybyggnation fsk, F-3	3,2	Projekt i slutskede, kommer att understiga budgeten
Gruppboende Blomstergården	-3,6	Projekt i slutskede, förseningar i byggstart pga problem med husets placering och tillgänglighet och andra aktörer i området. Tillkommande kostnader för bl a bortschaktning av markmaterial. Projekt kommer att bli dyrare än budgeten.
Kålmasken ny fsk 6 avd	-4,2	Projekt i slutskede, har drabbats av indexhöjningar i entreprenaden och extra kostnader för iordningställande av tillkommande tomtytor
Stöcke ny fsk paviljong	-6,0	Tillkommande kostnader vid tillbyggnation gör projektet dyrare än budgeterat
Reinvesteringar	-6,6	Kontinuerligt arbete och prioriteringar under året vilket gör att vissa år går över budget, andra under fördelat på många projekt. Generella fördyringar i byggbranschen
Ram anp hemtjänstlokal	-8,1	Projekt ligger före i tidsplan, ett projekt har tillkommande behov som inte fanns med vid budgetläggningen
Sjöfruskolan tillbyggnation	-8,5	Projekt ligger före tidsplan
Restaurangprogram gymnasiet	-9,0	Tillkommande kostnader då byggnad var i sämre skick än förväntat, samt pga indexhöjningar
Övriga projekt, både överskott och underskott	43,4	
Total	**128,2**	

Ombudgetering Fastighet

Verksamhet A	Projekt -kod	Text	Budget 2023 *	Förbrukning 2023	Återstår 2023	Omb till 2024	Omb till 2025	Omb till 2026	Diff.
13 Kommungemverks/adm	311 000	Förvärv bostadsrätter	555,4		555,4	555,4			
13 Kommungemverks/adm	311 302	Reinvesteringar, Stadshusområdet	3 874,0	1 833,5	2 040,5	2 040,5			
40 Förskoleverksamhet	311 315	Reinvesteringar, Vasslan 1 Ersdungen fsk	1 126,0	2,4	1 123,6	1 123,6			
34 Idrotts- & fritidsanl.	311 317	Reinvesteringar, Nolia Idrottscentrum	6 567,1	1 125,2	5 441,9	5 441,9			
91 Gemensamma lokaler	800 001	Stadshuset Stallarna Östra	25 700,0	1 048,6	24 651,4	10 000,0	14 651,4		
91 Gemensamma lokaler	311 236	Reinv, Motståndet 4 lokaloptimering	2 446,2	882,0	1 564,2	1 564,2			
91 Gemensamma lokaler	802 637	Laddinfrastruktur tjänstefordon (Åtg program Transporter)	1 676,7	1 622,4	54,3	54,3			
21 Fysisk- o teknisk pl	802 629	Beredskapsåtgärder elverk, cistern mm	1 010,0		1 010,0	1 010,0			
27 Räddningstjänst & försvar	802 627	Brandstation norr	4 306,4	865,9	3 440,5			3 440,5	
51 Äldreomsorg	801 538	Lundagård Äldreboende	494,7	8,2	486,5	486,5			
51 Äldreomsorg	801 607	Nytt vård- och omsorgsboende 2028 90 pl		197,6	-197,6	-197,6			
51 Äldreomsorg	801 608	Matrisen 7 hemsjukvård anp	15 000,0	1 585,3	13 414,7	13 414,7			
52 Funktionshinderomsorg	801 566	Gruppboende 1 2020 (Gimoplan)	87,0		87,0	87,0			
55 Individ och familjeomsorg	801 567	Gruppboende 2 2020 (Sandlådan 1)	1 500,0	3 159,8	-1 659,8	-1 659,8			
55 Individ och familjeomsorg	801 569	Gruppboende 2022 1	489,9	2 122,9	-1 633,0	-1 633,0			
52 Funktionshinderomsorg	801 584	Gruppboende 2023, 1 (Obbola)	1 000,0	2 091,9	-1 091,9	-1 091,9			
52 Funktionshinderomsorg	801 585	Gruppboende 2023, 2	1 000,0	150,7	849,3	849,3			
52 Funktionshinderomsorg	801 589	Gruppboende 2024, 3		4,4	-4,4	-4,4			

52 Funktionshinderomsorg	801580	Carlslund Korttidstillsyn	5 838,1	3 559,9	2 278,2	2 278,2			
52 Funktionshinderomsorg	801625	Sofiehem 5:2 Daglig verksamhet		78,1	-78,1	-78,1			
34 Idrotts- & fritidsanl.	801024	Carlslund Idrottsplats	25 000,0	24 921,6	78,4	78,4			
35 Fritidsgårdar	801026	Athena fritidsgård	100,0		100,0		100,0		
35 Fritidsgårdar	801025	Sävar fritidsgård	285,1		285,1		285,1		
40 Förskoleverksamhet	800694	Förskola Metallurgen ny 8 avd	2 000,0	268,4	1 731,6		1 731,6		
40 Förskoleverksamhet	800695	Förskola Berghem 1 avd ersätta förhyrning	6 483,6	5 254,6	1 229,0	1 229,0			
40 Förskoleverksamhet	800623	Förskola Böle ny 8 avd	2 859,7		2 859,7	2 859,7			
40 Förskoleverksamhet	800638	Förskola Teleskopet	98,0	50,0	48,0	48,0			
40 Förskoleverksamhet	800646	Förskola Mariedal ny 6 avd	27 578,2	14 202,3	13 375,9	8 075,9	5 300,0		
40 Förskoleverksamhet	800665	Förskola Stengärdan ny fsk	200,0	107,0	93,0	93,0			
40 Förskoleverksamhet	800669	Förskola Kålmasken ny 6 avd	33 443,4	37 683,2	-4 239,8	-1 000,0			-3 239,8
40 Förskoleverksamhet	800684	Förskola Lövö 3 avd verksamhetsanpassning	500,0	30,3	469,7		469,7		
41 Utbildning F-9	803008	Bullmark skola F-3,Förskola 2 avd nybyggnad	3 825,2	576,2	3 249,0	1 500,0			1 749,0
40 Förskoleverksamhet	800696	Förskola Kungsgården 8 avd	16 512,1	12 788,6	3 723,5	3 723,5			
40 Förskoleverksamhet	803032	Förskola Rödåsel 2 avd	1 100,0	52,9	1 047,1		1 047,1		
41 Utbildning F-9	800659	Berghemsskolan F-6, utbyggnad till två paralleller	43 869,4	35 018,1	8 851,3		8 851,3		
41 Utbildning F-9	800711	Grisbackaskolan matsal	898,5	118,3	780,2	780,2			
41 Utbildning F-9	800719	Hedlundaskolan ny- & ombyggn F-6	10 000,0	5 813,4	4 186,6			4 186,6	
41 Utbildning F-9	800625	Mariehemsskolan F-6, utbyggnad till två paralleller	2 000,0	205,2	1 794,8		1 794,8		

41 Utbildning F-9	800679	Carlslundsskolan åk 7-9 ny grundskola	116 950,0	115 737,3	1 212,7	1 212,7			
41 Utbildning F-9	800691	Carlslundsskolan åk 7-9 ny anpassad grundskola	34 262,2	33 821,8	440,4	440,4			
41 Utbildning F-9	800698	Sjöfruskolan åk 4-6, utbyggnad	19 983,4	28 500,2	-8 516,8	-8 516,8			
41 Utbildning F-9	800573	Tegs centralskola åk 7-9 utbyggnad	28 642,3	12 947,0	15 695,3		15 695,3		
41 Utbildning F-9	803026	Bullmarks skola åk 4-6 verksamhetsanpassning	837,3	115,4	721,9	500,0			221,9
41 Utbildning F-9	803029	Bullmark skola F-3, ombyggn gymnastik	8 922,8	0,2	8 922,6	500,0			8 422,6
41 Utbildning F-9	800682	Innertavle skola matsal	9 680,4	6 927,1	2 753,3	2 753,3			
41 Utbildning F-9	800699	Obbola skola F-9, utbyggnad	1 994,4	252,3	1 742,1		1 742,1		
41 Utbildning F-9	800716	Skärgårdsskolan utemiljö	1 000,0	141,6	858,4	858,4			
42 Gymnasieutbildning	800697	Restaurangprogram Maja Beskowskolan	26 452,1	35 434,4	-8 982,3	-8 982,3			
42 Gymnasieutbildning	800718	Trygghetsanpassning Dragonskolan	2 700,0	268,0	2 432,0		2 432,0		
43 Vuxenutbildning	800703	Champinjonen vux elevökn	26 602,1	9 810,2	16 791,9		16 791,9		
42 Gymnasieutbildning	800704	Dragonskolan gymn elevökn	63 204,9	49 267,7	13 937,2	3 937,2	10 000,0		0,0
42 Gymnasieutbildning	800705	Vasaskolan gymn elevökn	5 219,6	4 725,1	494,5	494,5			
42 Gymnasieutbildning	800708	Maja Beskowskolan aula	3 000,0	693,4	2 306,6	2 306,6			
		SUMMA	**598 252,7**	**456 070,6**	**142 805,6**	**47 132,5**	**80 892,3**	**7 627,1**	**7 153,7**

Gator och Parker

Gator och parkers investeringsbudget uppgick 2023 till 450,3 mnkr, utfallet slutade på 148,7 mnkr dvs. ett överskott på 301,6 mnkr. Överskottet beror delvis på att många projekt

förskjutits och startades först under hösten 2023, men till störst del kommer överskottet av att Medfinansiering till Trafikverket (250 mnkr) blivit förskjutet till 2024.

Några projekt under ramen Säkra anläggningarnas standard startades sent 2023, detsamma gäller för ramarna för Trafiksäkerhet och hållbara färdsätt samt Klimatanpassningar, detta innebär ett överskott på ca 33,3 mnkr.

Bölevägen blev något tidigarelagt, entreprenad har pågått under 2023, underskott ca 8,8 mnkr tas med till framtida år. Renmarkstorget något senarelagt, förstudiearbete och projektering började under 2023, överskott ca 5,6 mnkr tas med till 2024.

Utredning och projektering har pågått för Väg 503, projektet är tidsförskjutet på grund av att övertagandet av vägnätet innanför ringen är försenat.

Kungsvägen är tidigarelagt av INAB och Trafikverket, projektet löper på, budget ligger på 2024 och 2025.

Projekt, GoP	Avvikelse, mnkr (över 3 mnkr)	Kommentar
Medfinansiering TRV	250,0	Förseningar från Trafikverket, övertagandet av vägar innanför ringen framskjutet till 2024
Säkra anläggningarnas standard	23,5	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023
Vasagatan	13,1	De första kostnader som har kommit på projektet har varit reinvesteringskostnader. Projektet fortsätter under 2024
Klimatanpassning	5,8	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023
Väg 503	5,6	Tidsförskjutet pga att övertagandet av vägarna innanför ringen är försenat
Renmarkstorget	5,6	Förstudie och projektering påbörjades under 2023, projektet något tidsförskjutet
Trafiksäkerhet och hållbara färdsätt	4,0	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023
Nygatan	3,7	Projektet igång och fortsätter under 2024
Kommun-& stadsdelssatsningar	3,1	Projekt som släpar efter sedan pandemin, projekt påbörjades sent 2023
Kungsvägen	-7,4	Kungsvägen tidigarelades av INAB och Trafikverket, budget ligger på år 2024 och 2025
Bölevägen	-8,8	Bölevägen något tidigarelagt, arbete fortsätter under 2024
Övriga gatuprojekt	2,4	
Övriga parkprojekt	1,0	
Summa	**301,7**	

Ombudgetering Gator och parker

Projekt-kod	Text	Budget 2023*	Förbrukning 2023	Återstår 2023	Omb till 2024	Omb till 2025	Omb till 2026	Diff.
320561	Medfinansiering TRV	-250 000,0		-250 000,0	-250 000,0			
	Säkra anläggningarnas standard	-99 483,5	-75 938,3	-23 545,1				-23 545,1
320507	Vasagatan	-14 146,0	-1 047,0	-13 099,0	-13 099,0			
	Klimatanpassning	-10 511,0	-4 663,4	-5 847,6				-5 847,6
320559	Väg 503	-5 896,0	-281,3	-5 614,7	-5 614,7			
320381	Renmarkstorget	-5 974,0	-395,1	-5 578,9	-5 578,9			
	Trafiksäkerhet och hållbara färdsätt	-12 449,0	-8 494,8	-3 954,2				-3 954,2
320578	Nygatan	-8 688,5	-4 967,3	-3 721,2	-3 721,2			
	Kommun-& stadsdelssatsningar	-4 748,5	-1 627,5	-3 121,0				-3 121,0
320554	Norrbotniabanan	-1 350,0		-1 350,0				-1 350,0
	Skog	-2 735,0	-1 665,2	-1 069,8				-1 069,8
321391	Bölesholmarna åtgärder enligt utvecklingsplan	-1 595,0	-650,0	-945,0	-945,0			
	Utredningar inför investeringar	-3 784,0	-2 910,5	-873,5				-873,5
320555	GC-väg öster Nydalasjön	-700,0	-4,3	-695,7	-695,7			0,0
	Lekparker	-4 433,0	-3 818,7	-614,3				-614,3
320582	Dragongatan	-716,0	-307,0	-409,0	-409,0			
320493	Storgatan	-1 980,0	-1 655,4	-324,6	-324,6			
	Utredningar allmänt	-464,0	-254,5	-209,5				-209,5
320593	Skeppsbron/Strandgatan	-1 000,0	-822,0	-178,0	-178,0			

321369	Mariedalsparken	-300,0	-138,5	-161,5	-161,5			
320225	Kungsgatan		-1,0	1,0	1,0			
320550	Katamarankajen		-10,2	10,2				10,2
321351	Mården Rosendal park		-12,7	12,7				12,7
320343	UP 2 trafikpl S Ön		-13,3	13,3				13,3
320535	Maskinåbron		-20,3	20,3				20,3
320595	Sjukhusbacken		-27,8	27,8	27,8			
320382	Nipvägen		-31,1	31,1	31,1			
320486	Järnvägspassage Holmsund		-33,8	33,8	33,8			
321703	Böleäng II, lekplats		-34,2	34,2				34,2
321009	Gatuträd	-1 066,0	-1 104,1	38,1				38,1
320608	Norra Obbolavägen		-49,2	49,2		49,2		
320607	Norrbyskär		-53,5	53,5	53,5			
300102	Västerslätt		-81,0	81,0				81,0
320560	Västra Esplanaden, ombyggnad		-191,3	191,3	191,3			
	Strandpromenaden, alla broar runt	-2 322,0	-2 567,0	245,0				245,0
	Parker	-3 792,0	-4 362,8	570,8				570,8
	Fordon	-8 531,0	-10 617,6	2 086,6				2 086,6
320379	Kungsvägen		-7 435,5	7 435,5	7 435,5			
320577	Bölevägen	-3 643,0	-12 393,5	8 750,5	4 375,2	4 375,2		

IT

Totalt överskott av investeringar under IT är 11,9 mnkr beror på förseningar och en överklagan av ramavtalsupphandling. Specificering av projekt nedan.

610100-Utrustning/uthyrning, Beställning lagd på ytterligare 6,5 mnkr, men denna har blivit överklagad i ramavtalsupphandlingen och kommer att belasta 2024 i stället. Arbete med förlängning av livslängd samt stabila produkter/modeller gör att ytterligare ett överskott finns.

635040-utrustning nät, Beställning lagd på 1 mnkr som anländer i mitten på januari

635050-utrustning servrar, investering i nytt SAN (lagring) är gjord men kostade mer än beräknat. Investering i nya servrar skulle ha genomförts under 2023, men försening gör att detta i stället kommer att genomföras under 2024 och beräknas kosta ca 8 mnkr.

Annan väsentlig ekonomisk information

Väldigt snörik vinter både inledningsvis och avslutningsvis för året, samt stora prisökningar som inte är av normal karaktär.

Flyktingmottagande Ukraina

Tekniska nämnden har både kostnader och bidrag kopplat till flyktingmottagande för Ukraina. Fastighet har hyrt in delar av Focken 5 (tidigare en del av Haga Vård- och omsorgsboende), och tagit extra kostnader för att ställa i ordning för en ny typ av boenden. Under året har hyreskostnaderna för Focken 5 uppgått till -4 549,0 tkr och beredskapskostnaderna för flyktingmottagningen uppgått till -191,1 tkr (redovisat på kod för beredskap flykting). Fastighet har dessutom hållit vissa lägenheter tomma i beredskap för flyktingmottagning, men där inte alla har fått nya hyresgäster då antalet flyktingar blivit mindre än antagen fördelning till kommunen. Kostnaden för dessa lägenheter uppgår till -1 119,5 tkr. Fastighet har även kostnader i egna fastigheter för flyktingmottagande på -32,6 tkr (redovisat på driftkod) . Sammanlagda kostnader uppgår till -5 892,1 tkr, varav -5 668 tkr är redovisat på kod 10011 flyktingmottagande.

Fastighet har fått bidrag från migrationsverket på 10 123,0 tkr och ett generellt statsbidrag på 1 882,8 tkr enligt massflyktsdirektivet. Sammanlagda bidrag uppgår till 12 005,8 tkr.

Inom städ finns kostnader för arbetskraft, 210 tkr, samt bidrag på 433 tkr.

Totala kostnader och bidrag för TN redovisade på kod 10011 Flyktingmottagande redovisas i tabell.

TN, fastighet och städservice	tkr
Bortfallande intäkter	0
Ökade intäkter	12439
Summa förändringar intäkter	**12439**
Ökade kostnader	-5879
Minskade kostnader	0
Summa förändringar kostnader	**-5879**
Totalt	**6560**

Redovisning av externa utförare av väsentlig betydelse 2023 Tekniska nämnden

Tekniska nämnden upphandlar externa utförare främst när det gäller snöröjning, vinterväghållning, parkskötsel och färdtjänst. Bedömningen är att det är områden som är effektivare med externa utförare än att utföra det i egen regi.

Tekniska nämnden har ökade kostnader för externa utförare 2023 jämfört med 2022, från ca 9,5% av total budget 2022 till 12,9% 2023. Ökningen beror på högre priser kopplat till index samt ökade volymer inom vinterväghållning, snöröjning och takskottning då 2023 var ett jämförelsemässigt snörikt år men även med anledning av dyrare avtal, nya arbetstidsregler, samt politiskt beslutad höjd ambitionsnivå.

Vinterväghållning	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Internt	5 940 999	7 662 901	7 206 898	11 269 014	13 474 681	17 959 657
Externt	45 138 111	66 865 338	50 351 091	74 622 147	61 668 918	81 469 341
Totalt	51 079 110	74 528 239	57 557 989	85 891 161	75 143 599	99 428 998
Andel externa utförare	**88%**	**90%**	**87%**	**87%**	**82%**	**82%**

Färdtjänst	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Internt	225	2 450	0	2 468	5 207	24 169
Externt	23 526 306	29 578 012	14 923 589	12 050 891	19 646 689	22 029 172
Totalt	23 526 531	29 580 462	14 923 589	12 053 359	19 651 896	22 053 341
Andel externa utförare	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Park upphandlade områden	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Internt	25 724	128 921	112 743	158 896	247 279	354 977
Externt	6 704 232	7 256 165	7 115 939	6 529 449	6 951 929	6 652 427

Totalt	6 729 956	7 385 086	7 228 683	6 688 345	7 199 208	7 007 404
Andel externa utförare	**100%**	**98%**	**98%**	**98%**	**97%**	**95%**

Riskanalys

Nämnd: Tekniska nämnden
Upprättad: 2022-11-03

Internkontrollplan 2023

Tekniska nämnden
2022-11-03

Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt deltagi i			Steg 2 - Riskvärdering ska nämnden vara direkt delta				Steg 3 - Nämndansvarig chef tar fram förslag som beslutas av nämnd								
Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk värde	Rekommenderad riskhantering	Nr.	Inriktning för riskhantering efterhand	Åtgärd	Kostnad	Ansvarig	Återrapporteras	Uppföljning T1	Uppföljning T2	Uppföljning T3
Grunduppdragets genomförande	Risk att nämnden ej till fullo kan genomföra grunduppdraget pga otillräckliga medel	R4	Mindre sannolik	Allvarlig	8	Reducera risk	R4	Reducera risk	1. Medel före grunduppdrag 2. Grunduppdrag före inriktningsmål 3. Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag I samband med verksamhetsplanering tydliggöra grunduppdraget samt säkerställa genomförande och dess koppling till kvalitetsdeklarationer. Prioritetsordning ska följas i samband med kostnadsdrivande alternativt resurskrävande tilläggsuppdrag.		Teknisk direktör	T1, T2, T3	Arbete pågår kontinuerligt, kostnadsökningar har än så länge kunnat hanteras utan inskränkning på kvalitetsdeklarationernas serviceniviåer.	Arbete pågår kontinuerligt. Marknadsläget och kostnadsökningar påverkar samtliga verksamheter. Mältidsservice har fått minska andelen klimatsmarta måltider men grunduppdraget anses fortfarande till hög grad vara uppfyllt.	Anpassning av serviceniviåer och ambitionsniviåer. I samband med verksamhetsplanering för 2024 har ytterligare anpassningar genomförts.
Kompetensförsörjning	Risk att vi ej kan behålla eller har svårt att rekrytera kompetenta medarbetare.	R5	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R5	Reducera risk	Projektet kompetensutmaningen är genomfört av HR och med syfte att kartlägga de mest svårrekryterade befattningarna inom förvaltningen. En ny kompetensförsörjningsplan 2023-2025 tas fram och resultat från bla kompetensutmaningen kommer att användas som underlag. I kompetensförsörjningsplanen konkretiseras hur nämndens verksamheter ska fortsätta att vara en attraktiv arbetsgivare med bra arbetsmiljö.		HR-chef	T3			Kompetensförsörjningsplan framtagen. En modell för förvaltningens arbetsgivarvarumärke är framtagen i samband med vision som kompletteras av strategier för att attrahera och behålla kompetens inom förvaltningen.
Underhåll	Fastigheterna/anläggningarna underhålls inte utifrån underhållsbehov då medel saknas vilken innebär en risk för ökade kostnader framöver.	R6	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	R6	Minimera risk	Utveckling av underlag för att beskriva de faktiska behoven samt nyttja detta i budgetprocessen. Underhållsplaneringen är viktig och en översyn av innehållt i LPU-planen där frågan gällande inkludering av tekniska installationer bör lösas. Löpande skadeförebyggande arbete samt vidareutveckla arbetssätten tillsammans med verksamheterna där skadegörelse förekommer.		Teknisk direktör, Chef fastighets-förvaltning	T1, T2, T3	Arbete uppstartat gällande utredning av att inkludera tekniska installationer i LPU och systemstöd. Dialog och samverkan med verksamheter där skadegörelse förekommer uppstartat.	Det uppstartade arbetet i enlighet med rapportering T1 pågår löpande. Framtagande av nästa års underhållsplan sker med fokus på åtgärdande av röda anläggningar i enlighet med prioriteturordningen.	Framtagen underhållsplan har genomförts och Fastighet har ytterligare minskat andelen röda fastigheter och anläggningar. En ekonomisk modell för fakturering av kostnader där skadegörelse och onormalt slitage förekommer är framtagen.
Upphandling	Risk för ökade kostnader till följd av marknadsläget samt låg andel inkomna anbud.	R7	Sannolik	Allvarlig	16	Minimera risk	R7	Minimera risk	Följa utvecklingen och marknadsläget och beakta riskerna vid prognosläggning och kalkylering av projekt. God kontroll av investeringsprojekt i upphandlingsprocess och säkra arbetssätt för eventuell anpassning av budget eller tidplan. Vid behov anpassning av volymer och kvalitetsniviåer. Se över kravställan i upphandling och entreprenadformer i samverkan med upphandlingsbyrån.		Ekonomichef	T1, T2, T3	Etablerat arbetssätt i projektstödet Antura gällande beslutsunderlag och beslutsprocess vid fördyringar. De projekt som mottagit högre anbud än kalkyl har kunnat hanterats genom ansökning av utökad budget eller förändrad tidplan. Samverkan med Upphandlingsbyrån pågår löpande.	Fortsatt ansträngt läge med flertal fördyringar i investeringsprojekt, detta har dock kunnat hanteras genom extratillskott via äskning av extra medel och projekten har kunnat starta. Löpande dialog och samverkan.	Etablerat arbetssätt i projektstödet Antura gällande beslutsunderlag och beslutsprocess vid fördyringar. Samverkan med Upphandlingsbyrån gällande kravställning och entreprenadformer. Fastighet har infört löpande index i entreprenadavtal vilket minskar risken för fördyrande anbud.
Upphandling	Risk för att upphandlade leverantörer, entreprenörer och konsulter ej levererar enligt avtal.	R8	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R8	Reducera risk	All upphandling och inköp ska ske i enlighet med upphandlingslagstiftning samt kommunens övergripande styrdokument. Systematisk uppföljning av avtal är av vikt för att säkerställa att konsulter och leverantörer levererar med rätt kvalitet. Hösten 2022 tas rutiner för styrning och uppföljning av externa utförare fram på uppdrag av KF. Under 2023 har en översyn av IT-upphandlingsprocessen påbörjats för att förbättra stödet till verksamheten och bidra till förbättrade förutsättningar för kommunens digitala omställning.		Ekonomichef	T3			Upphandling och inköp sker enligt lagstiftning och styrdokument. Avtalsuppföljning på ett systematiskt sätt har påbörjats. Externa utförare följs upp och återrapporteras enligt anvisning för årsbokslut.
Samhällets sårbarhet	Yttre hot i form av exempelvis kriminalitet men även pandemier riskerar att påverka möjligheten att utföra vårt uppdrag.	R9	Mindre sannolik	Allvarlig	8	Reducera risk	R9	Reducera risk	Fortsatt förebyggande arbete för att bevara IT-säkerhet, säkerställa krisberedskap samt vidareutbildning av personal. Workshop planeras för att utveckla och testköra den framtagna krisberedskapsplanen		Teknisk direktör	T3			Infört teknisk lösning för att motverka överbelastningsattacker likt den vi utsattes för mot Limeå hamn. Påbörjad översyn av våra processer, rutiner och tekniska förutsättningar för att vidareutveckla och öka vår förmåga inom IT- och cybersäkerhet.
Klimatanpassningar och klimatåtgärder	Risk för att extrema vädersituationer och naturolyckor kraftigt påverkar medborgarnas vardag.	R10	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	R10	Minimera risk	Ökade förekomster av ex. oväder, kraftig nederbörd och översvämningar ställer högre krav på klimatanpassningar i samband med stadsplanering eller riktade insatser i stadens infrastruktur. Rutiner och beredskapsplan finns i DOK. Ett arbete kring ansvarsfördelning mellan TofF/ GoP och omgivande aktörer pågår. Klimatanpassningar ska säkerställas vid detaljplanering/planering av staden, samverkan med samhällsbyggnad och byggnadsnämnden.		Teknisk direktör	T3			Förvaltningen har tagit fram en sårbarhetsanalys som beskriver risker och behov av klimatanpassning för allmän plats. Analysen utgör underlag för de åtgärder som planeras inom de medel som finns avsatta för klimatinvesteringarna.
Digital transformation	Risk för att verksamheten tar IT-perspektivet och själva eller med leverantörer köper in eller inför tekniska lösningar som inte ser till våra arkitekturella principer och/eller kommunen som helhet.	R11	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk	R11	Minimera risk	En reviderad styrmodell för förvaltning av IT-lösningar säkerställer levereras av mesta möjliga nytta snabbt och effektivt. AB IT-relaterat införande, vidareutveckling, vidmakthållande och avveckling samordnas av IT som också ansvarar för leverantörsdialogen i tekniska frågor. Detta arbetssätt bör förankras och accepteras inom hela kommunen.		IT-chef	T1, T2, T3	Under mars månad uppdagades att en av kommunens kärnverksamheter upphandlat en teknisk lösning som inte följer riktlinjer för arkitektur och informationssäkerhet. Konsekvensen är att lösningen inte kan införas, åtminstone inte med den förväntade nyttoeffekten. Åtgärdande aktiviteter pågår för att förhindra att detta uppstår igen.	Dialog förs löpande med kommunens verksamheter för att dels förankra och förstärka relationer samt arbetssätt för att minimera risken, dels fånga upp fall där avvikelser finns. Ytterligare ett fall har identifierats, denna gång i en annan verksamhet än exemplet för T1.	Med en ny organisation på plats, DoIT, har förvaltningen skapat bättre förutsättningar för att minimera risken och säkerställa att införande och förvaltning av IT-lösningar följer fastslagen struktur. Revidering av IT-upphandlingsmodellen är påbörjad och fortsätter under 2024.
Tekniska nämndens arbetsmiljöansvar	Tekniska nämndens verksamheter är omfattande och mångfacetterade, inför 2020 tillkom arbetsmiljöansvar och det är viktigt att minimera risken att nämndens arbete runt arbetsmiljö brister	R12	Osannolik	Försumbar	1		R12	0	Årlig uppföljning SAM, uppföljning delegation arbetsmiljöansvar.		HR-chef	T3			Årlig uppföljning SAM i nämnd genomförd. Uppföljning delegation genomförd.
		R13			0		R13								
		R14			0		R14								
		R15			0		R15								
		R16			0		R16								
		R17			0		R17								
		R18			0		R18								
		R19			0		R19								
		R20			0		R20								

Definitioner

Riskinventering/riskanalys

Sannolikhet	Definition	Värde
Osannolik	- praktisk taget obefintlig risk att fel uppstår	1
Mindre sannolik	- mycket liten risk att fel uppstår	2
Möjlig	- det finns en möjlig risk att fel uppstår	3
Sannolik	- det är mycket troligt att fel uppstår	4

Konsekvens	Definition	Värde
Försumbar	- konsekvensen av ett fel är obetydlig för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	1
Lindrig	- konsekvensen av ett fel är liten för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	2
Kännbar	- konsekvensen av ett fel uppfattas som besvarande för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	3
Allvarlig	- konsekvensen av ett fel är så stor att felet inte får uppstå	4

Riskhantering

Riskvärde	Rekommendation till hur risken ska hanteras	Innebär
12-16	Minimera risk	*Direkta och omfattande åtgärder ska finnas med i internkontrollplan*
4-11	Reducera risk	*Åtgärder för att minska risk ska finnas med i internkontrollplan*
1-3	Acceptera risk	*Inget agerande krävs – åtgärder tas ej med i internkontrollplan*

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-05
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00077

Strategiska projekt 2024

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna information gällande strategiska projekt för år 2024 för verksamheter Fastighet och Gator och parker

Ärendebeskrivning
Tekniska nämnden delges löpande information om utvecklingen för de större investeringsprojekten inom Teknik och fastighetsförvaltningen under årets gång.
Detta sker vid tertial och årsrapporteringar för större projekt. För projekt som bedöms som strategiska kommer informationen att ges vid varje nämndssammanträde.
Verksamheter Fastighet och Gator och parker föreslår följande projekt som ska definieras som strategiska under år 2024 och som kontinuerligt ska rapporteras till nämnden:

För Fastighet:
- nybyggnad av 8-avd. förskola Kungsgården inkl. kök
- tillskapande av 1 000 gymnasieplatser
- ombyggnad av Östra Stallet inom Stadshusområdet
- nybyggnad av brandstation inom Östra stadsdelarna

För Gator och parker:
- Väg 503/ Västra esplanaden
- Renmarkstorget

Information kring dessa projekt kommer därmed att delges kontinuerlig till nämnden. Övriga projekt, om inget särskilt aktualiserar dessa, rapporteras till nämnden endast tertialvis.

Beslutsunderlag
Checklista för handläggning av ärende inför politiska beslut bedöms inte vara aktuell för detta ärende.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00077

Beredningsansvariga

Christina Lundgren
Malin Lagervall
Karin Isaksson

Beslutet ska skickas till

Fastighet och Gator och parker

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2024-02-01

Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00069

Investeringsprogram Gator och parker 2024

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att fastställa investeringsprogram för Gator och parker 2024 enligt bilaga.

att bevilja igångsättningstillstånd för samtliga investeringar.

Ärendebeskrivning

Gator och parker har upprättat program för anläggande och ombyggnad av gator och parker, samtliga projekt ligger inom fastställd investeringsram för 2024 och ombudgeteringar från 2023.

Beslutsunderlag

Investeringsprogram GoP 2024. Bilaga.
Checklistan för handläggning av ärenden inför politiska beslut bedöms inte tillämplig i detta ärende.

Beredningsansvariga

Avdelningschefer på Gator och parker

Beslutet ska skickas till

Karin Isaksson
Malin Lagervall
Viktoria Danielsson

UMEÅ KOMMUN

Investeringsprogram Gator och parker 2024

Investeringsbudgeten för år 2024 ger möjligheter till följande arbeten

	Kkr
Budget 2024	252 703
Förslag till ombudgetering från 2023	268 579
Investeringsprogram 2024	521 282

Objekt	Projekt	Kkr
Gatuinvesteringar:		
Säkra anläggningarnas standard		
	Belysning gator	10 000
	Reinvestering stolpar	5 000
	Reinvesteringar gata	
Uppstartat 2022/2023	Mätarvägen/Kabelvägen	2 500
	Krusbärsvägen	200
	Jungfruvägen	196
	Kvarnvägen	3 300
	Fläktvägen	500
	Tvillingvägen	1 736
	Centralgatan Holmsund	6 000
Startas 2024	Eriksdalsvägen H-sund	4 194
	Frejavägen Holmsund	1 720

	Granvägen	1 752
	Norra Gimonäsvägen	1 380
	Päronvägen	849
	Rälsvägen	1 911
	Torsdagsvägen	2 283
	Lagmansgatan/Kungsgårdsv	1 059
	Åsgatan Hörnefors	530
	Upplagsvägen	400
	Brännavägen Hörnefors	300
	Säkra anläggningarnas standard	736
	Reivesteringar trottoarbeläggningar	600
	Reinvesteringar gång- och cykelvägar	3 500
	Reinvesteringar konstruktionsbyggnader	4 000
	Reinvestering väderskydd	500
	Dagvatten gator	2 000
	Reinvesteringar teknisk utrustning	4 500
	Reinvestering avfallskärl	500
	Sandtält	2 500
	Snödeponi Västerslätt	3 000
	Snödeponi Hömyran	400
	Trafiksignaler, övervakningssystem	800
	Säkra anläggningarnas standard, summa	**68 845**

Trafiksäkerhet och Hållbara färdsätt		
Kollektivtrafik	Skravelsjövägen	2225
	Hållplatser Väg 363	1600
	Bulleråtgärder ö-på stan	1500
	Fogvägen	960

	Fabriksgatan	800
	Varvsgatan	500
	Studentvägen	370
	Akademileden - Gösta Skoglunds väg	300
	V503	300
	Ålidhem C	190
	Storgatan - Västra Kyrkogatan	150
Cykel	GC Frejvägen	2 700
	Kärnvägen Hlp Kärnvägen	1 500
	Svallis Backenvägen	1 250
	GC Blåvägen Rothofsgatan - Blåvägen	1125
	Cykelpumpar	681
	GC S.Obbola Linjevägen - Väntvägen	500
	Gimonäs - Holmsund	259,6
	Kyrkbron	250
	Separering cykel/gående	50
Trafiksäkerhet	Hagaskolan	500
	Kullavägen Mellan Tallhedsv - Höstskov	350
	Enkelt avjälpta hinder	250
	Farthinder Terminsv	120
	Kronoparksv Mellan Vitmossev - Sandåsv	80
	Grubbevägen Mellan Kronoparksv - Kronogskogsv	70
	Morkullev Hälsocentral	60
	Trafiksäkerhet och hållbara färdsätt, summa	**18 641**
Klimatanpassningar		
Gata	Tvärån enl. handlingsplan	2 000
	Djupbäcken enl. handlings	2 000

	Vasagata - hållbar beläggning	1 275
	Dagvattenfördröjning Fläktvägen	1 000
	Möjliggöra sopsaltning GC	950
	Utredning klimat och sårbarhetsanalys	500
Park	Trädplant. klimatåtgärd	1 000
	Robotgräsklippare + eltrimmrar	1 000
	Mariehemsdammen, justera bräddning	500
	Backen åtgärder	500
	Vattenpump från älven	300
	Storsjöparken dammen	230
	Torsparken dagvatten	200
	Böleängsparken	150
	Söderslättsparken	150
	Klimatanpassningar	145
	Öbacka strandpark et 3	100
	Mariedalsparken	100
	Klimatanpassningar, summa	**12 100**

Utredningar inför investeringar		
	Utredningar inför investeringar	1 100
	Utredningar inför investeringar, summa	**1 100**

Kommun- & stadsdelssatsningar		
	Kommun- & stadsdelssatsningar	2 200
	Kommun- & stadsdelssatsningar, summa	**2 200**

Fordon		
	Fordon	7 700
	Fordon, summa	**7 700**

Gatuinvesteringar, enskilda projekt		
Stadsmiljöavtal	Bölevägen	2 911
	Nygatan	12 410
	Dragongatan	4 409
	Kungsgatan	1 999
	Nipvägen	1 469
	Medfinansiering TRV	250 000
	Renmarkstorget	29 579
	Norrbyskär	19 947
	Kungsvägen	18 565
	Storgatan	13 325
	Vasagatan	13 099
	Sjukhusbacken	6 972
	Väg 503	5 615
	Järnvägspassage Holmsund	4 966
	Västra Esplanaden, ombyggnad	4 778
	GC-väg öster Nydalasjön	696
	Skeppsbron/Strandgatan	178
	Gatuinvesteringar, enskilda projekt, summa	**390 916**
Investeringar gata, summa		**501 502**

Parkinvesteringar:
Skog

	Skogsvårdande åtg	2 204
	Stadsliden	200
	Strömbäck/Kont	200
	Diken o dagvatten	150
	Grössjön	100
	Skog, summa	**2 854**

Parker		
Reinvestering parker	Bölesholmarna parkering	1 000
	Mindre parkreinvesteringar	975
	Nydala åtgärder enligt utvecklingsplan	550
	Övre Rådhusparken	350
	Rådhusesplanaden	300
	Torsparken åtgärder från utvecklingsplan	200
	Mindre reinv. Norra	145
	Parkträd	100
	Döbelns park åtgärder från utvecklingsplan	100
	Obbola ny bro	100
	Parkernas belysning	100
	Mindre reinv. Västra	79
	Järnvägstorget ny belysning och skydd	75
	Mindre reinv. Holmsund/Ob	65
	Mindre reinv. Östra	63
	Rådhusparken nedre	50
	Belysning Frizon	50
	Julbelysning	50
	Mindre reinv. Hörnefors	48
	Parker, summa	**4 400**

Lekparker		
	Ersmak hopslagning av småparker projektering	1610
	Bölesholmarna upprustning lekplats	500
	Reparationer	250
	Elevlunden	200
	Målning utrustning	200
	Oförutsedda åtgärder <40 tkr som hanteras av driftområdesansvariga	200
	Åtgärder till följd av säkerhetsbesiktningar	200
	Linders park ny utrustning	170
	Äventyrslekpl Umedal	150
	Pärkällarbacken	150
	Sandgärdsparken byte utrustning	150
	Tomtebo äventyrslek ny utrustning	150
	Granparken	100
	Mosippans park sargbyte	100
	Rymdparken sargbyte	100
	Ersgläntan ny sarg	100
	Röbäcksparken, gummifallskydd	70
	Lekparker, summa	**4 400**
Strandpromenaden, alla broar runt		
	Öbackaparken	900
	Kvarnlunden toalett	600
	Årstidernas park	500
	Brinklunden	200
	Strandpromenaden, alla broar runt, summa	**2 200**
Utredningar allmänt		
	Utredningar allmänt	440

	Utredningar allmänt, summa	**440**
Gatuträd		
	Gatuträd	660
	Gatuträd, summa	**660**
Parkinvesteringar, enskilda projekt		
	Mariedalsparken	3 599
	Bölesholmarna åtgärder enligt utvecklingsplan	945
	Storsjöparken	283
	Parkinvesteringar, enskilda projekt, summa	**4 827**
Investeringar park, summa		**19 781**
Investeringar Gator och parker, summa		**521 283**

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-01
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2018/01054

Inriktningsbeslut gällande åtgärdspaketen för Västra Esplanaden

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att påbörja omvandlingen av Västra Esplanaden enligt tjänsteskrivelsen för steg ett och två.

att uppdra till förvaltningen att återkomma med planering för kommande faser där förvaltningen redovisar resultat och framgångsfaktorer.

Ärendebeskrivning

När Västra länken tas i bruk tar kommunen över ansvaret för de före detta europavägarna som ryms innanför ringleden. I Stadsutvecklings-programmet (KF 2018) har kommunen beslutat att göra om Västra Esplanaden till en stadsgata, detta för att skapa förutsättningar för bättre luft och mera stad som är målen för Stadsutvecklingsprogrammet.

Tekniska nämnden tog beslut i februari 2023 om att omvandlingen av Västra Esplanaden inledningsvis ska ske med enklare och mindre ombyggnationer. Att genomföra enklare åtgärder och mindre ombyggnationer innebär att man till en början inte gör en fullskalig ombyggnation av gatan. Detta möjliggör också att olika utformningar kan testas och utvärderas. Åtgärderna som genomförs ska vara i linje med målen i Stadsutvecklingsprogrammet; bättre luft och mera stad.

Att omvandla gatan i olika steg och med flexibla åtgärder/lösningar gör att vi kan skapa en gata som kan förändras över tid och justeringar är möjliga att göra. Syftet är att skapa en mer levande stadsgata där gatan ska bli trivsammare och där människor och folkliv får ta en större plats. Stadsmiljön längs gatan ska bli grönare och mer attraktiv.

Västra Esplanaden kommer alltid ha en viktig roll för alla trafikslag i staden, även efter den har omvandlats till en stadsgata kommer gatan vara en viktig koppling. I ett växande Umeå är det viktigt att skapa bättre förutsättningar för de hållbara färdsätten då fler behöver resa med hållbara

färdsätt för att vi ska klara luftkvaliteten och framkomligheten. Är det fler människor som går, cyklar och åker kollektivtrafik förbättras framkomligheten även för de som behöver ta bilen till centrum.

Det första steg i omvandlingen, det så kallade åtgärdspaket 1 beräknas påbörjas 1 september 2024 och består av:

- Trafikregleringar (förbud mot 24 m ekipage)
- Ljus- och trygghetsskapande åtgärder.
- Utreda lämpliga platser att pröva och utvärdera förändringar längs gatan där människor rör sig idag. Samverka med andra aktörer ska prioriteras tex utbildningar, konstnärer, arkitekter och fastighetsägare. Syftet är att skapa intresse och engagemang samt nya idéer till stadsomvandlingen.
- Åtgärder som skapar en grönare gata, som minskar buller och kan förbättra luftkvalitén.
- Kommunikation och beteendepåverkan.

Kostnaden för åtgärdspaket 1 bedöms låga då ingen ombyggnation sker. Många av de tillfälliga åtgärderna kan återanvändas på annan plats i staden när mer permanenta lösningar tar plats på Västra esplanaden.
När konkreta förslag finns kan de kostnadsberäknas och redovisas.

Åtgärdspaket 2 beräknas påbörjas maj 2025 och består av:

- Fysiska åtgärder såsom cykelbana, kollektivtrafikkörfält, cykelparkering, förstärkta gångstråk.
- Åtgärder för en grönare gata tex ”plantskola”
- Utrustning för att synliggöra luftstatusen.
- Utredning om att införa cykelbana på befintlig Tegsbro samt utreda möjligheterna till busshållplats på norra sidan av Järnvägsviadukten (i höjd med I20).

Uppskattad kostnad för paketet redovisas när utredningarna är klara.

Åtgärderna i de olika paketen ska kunna byggas på eftersom, så det som görs i åtgärdspaket 1 ska kunna vara kvar i åtgärdspaket 2. Inköp som behöver göras kommer att återanvändas på annan plats om utvärderingen visar att det inte ska/kan användas på Västra Esplanaden.

Inriktningen för åtgärdspaket 3 återkommer för beslut till Tekniska nämnden efter att åtgärdspaket 1 och 2 har utvärderats.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2018/01054

Beslutsunderlag

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut gällande Västra Esplanaden, se bilaga

Beredningsansvariga

Katarina Gref

Beslutet ska skickas till

Katarina Gref

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Katarina Gref
Projektledare

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista ärende Västra Esplanaden

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och kommentera enligt instruktionerna nedan. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi	X		
Tillväxt		X	
Annat perspektiv:			

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Omvandlingen medför en investeringskostnad, och möjliggör att fler bostäder kan byggas.

Positiv inverkan	Omvandlingen kommer leda till att man kan gå och cykla längs gatan, belysningen förstärks och planteringar utökas vilket bidrar till en bättre stadsmiljö ur flera aspekter. Detta skapar också bättre förutsättningar och tillgänglighet för samtliga medborgare, barn som vuxna. En förbättrad trafiksituation för oskyddade trafikanter ger en positiv inverkan för barn, och för tjejer/kvinnor då de i högre utsträckning än män cyklar och går. Ombyggnationens förbättrar luftkvalitet vilket möjliggör att fler bostäder kan byggas.
Negativ inverkan	-

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-04
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2023/00534

Projektbeskrivning ombyggnad Renmarkstorget

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att godkänna projektbeskrivningen enligt bilaga.

att uppdra till Gator och parker att upphandla konsult för uppdraget med projektbeskrivningen som grund.

Ärendebeskrivning

Renmarkstorget är en viktig plats i centrala Umeå med sin placering vid gågatan men också en del av det stråk som sammanbinder Umeå busstation med Umeälven via Götgatan och Renmarksesplanaden. Längs detta stråk pågår flera ombyggnationsprojekt och kommunens målsättning är att stärka den här delen av centrum för aktiviteter och handel i takt med att staden växer och centrum förtätas.

Det huvudsakliga skälet till upprustning av torget är att anläggningen har nått sin livslängd. Markmaterialet är slitet och lagningar genom åren har lett till att det finns stora sättningar och ojämnheter som försämras av att torget stundtals trafikeras av tyngre fordon. Torgets markvärme har driftproblem och är konstruerat på ett sätt som gör det svårt att felsöka och utföra driftåtgärder.

Visionen är att stärka torgets särart och karaktär, och skapa ett trivsamt torg i stadens centrum.

Medel finns avsatta i kommunens plan och budget 2024-2026.

Under hösten har en intern projektgrupp arbetat med att skapa underlag för uppdraget. En medborgardialog har genomförts likväl som diskussioner med intressentgrupper.

Förutsättningar, mål och syfte med ombyggnationen beskrivs i bifogad projektbeskrivning.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2023/00534

Beslutsunderlag

Renmarkstorget. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut gällande Renmarkstorget. Bilaga.

Beredningsansvariga

Hanna Malm
Magnus Lingegård
Katarina Gref
Malin Lagervall

Beslutet ska skickas till

Hanna Malm
Magnus Lingegård
Katarina Gref
Malin Lagervall

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut gällande Renmarkstorget

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och kommentera enligt instruktionerna nedan. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan /kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen		Ett tryggt torg med lekmöjligheter kommer att främja barnens möjligheter att vistas på torget.	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		Tillgänglig och trygg plats för alla samt främja en levande och positiv atmosfär. Lekmöjligheter för samtliga kön.	
Jämställdhet (kvinnor och män)		Tillgänglig och trygg plats för alla samt främja en levande och positiv atmosfär.	
Folkhälsa		En målsättning är att skapa lekmöjligheter sommar som vinter och möten mellan gammal och ung.	
Tillgänglighet		Torget ska vara inkluderande och ha god framkomlighet och orienterbarhet. Personer med olika typer av funktionsnedsättning ska med lätthet kunna ta sig fram och orientera sig.	
Trygghet		Renmarkstorget ska vara en inkluderande, tillgänglig och trygg plats för alla samt främja en levande och positiv atmosfär. Ljussättningen ses över.	
Miljö		Projektet kommer att beakta minskad klimatpåverkan, från rivning, planering, projektering till byggande och förvaltning.	
Ekonomi		En renovering av torget kommer att minska framtida driftskostnader.	
Tillväxt		En ökad användning av torget och dess närliggande verksamheter är främjande för platsattraktiviteten och därmed positivt för tillväxt.	
Annat perspektiv:			

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Beslutsunderlaget behöver inte kompletteras.
Positiv inverkan	Beskriv kort hur beslutet inverkar positivt.
Negativ inverkan	Beskriv kort hur beslutet inverkar negativt och om det finns förslag på åtgärder eller alternativa beslut.

UMEÅ KOMMUN

Renmarkstorget, ombyggnad

Projektbeskrivning 240222

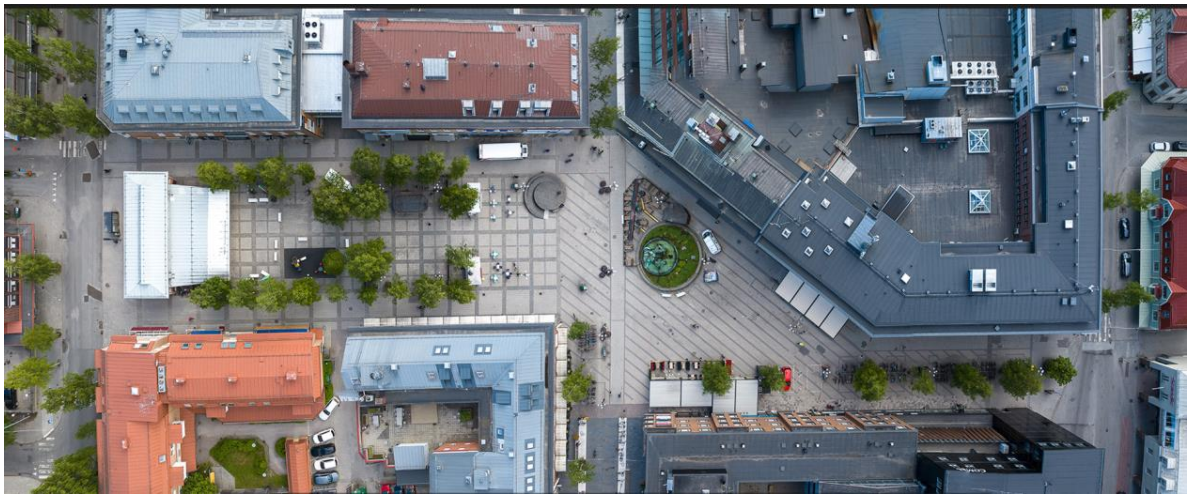

Innehåll

1. Inledning och bakgrund 3

Uppdraget 5

Målsättningar och syfte 5

Ingående arbeten, två faser 7

Fas 1: Skiss- och utredningsfas 7

Fas 2: Projektering och bygghandling 7

Kostnadskalkyler ..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

2. Förutsättningar/underlag 8

Ledningsarbeten 10

3. Underlag som tillhandahålls vid uppdragsstart 11

1. Inledning och bakgrund

Umeå växer! Umeå kommuns övergripande mål är att bli 200 000 invånare till år 2050. Fokus för stadens tillväxt är att den ska vara hållbar, den ska vara jämställd och den ska vara trygg och säker. Centrala staden och dess offentliga rum är mycket viktiga för att bidra till den utvecklingen.

En av de bärande utvecklingsstrategierna i kommunens översiktsplan är att satsa på offentliga rum och parker. En av de mest centrala och viktiga platserna som inte renoverats på 40 år är Renmarkstorget. Ett flertal stadsutvecklingsprojekt pågår i centrala Umeå och de bidrar också till att fler människor rör sig i våra offentliga rum.

Renmarkstorget är en betydelsefull plats i centrala Umeå med sin placering vid gågatan men också en del av det stråk som sammanbinder Umeå busstation med Umeälven via Götgatan och Renmarksesplanaden. Längs detta stråk pågår flera ombyggnationsprojekt och kommunens målsättning är att stärka den här delen av centrum för aktiviteter och handel i takt med att staden växer och centrum förtätas.

Det huvudsakliga skälet till upprustning av torget är att anläggningen har nått sin livslängd. Markmaterialet är slitet och lagningar genom åren har lett till att det finns stora sättningar och ojämnheter som försämras av att torget stundtals trafikeras av tyngre fordon. Torgets markvärme har driftproblem och är konstruerat på ett sätt som gör det svårt att felsöka och utföra driftåtgärder utan att stora delar av torget behöver stängas av, vilket kan påverka intilliggande verksamheter och uteserveringar.

Sedan torget färdigställdes 1984 har nya behov uppstått och funktioner lagts till eller dragits ifrån. Det har skett på ett sätt där torgets ursprungliga tydliga gestaltning och idé som flexibel plats för tillfälliga arrangemang förändrats. Exempel är t ex talarstolen, lekplatsen, toaletten, matvagnarna, uteserveringar och parkeringsplatserna för bil och cykel. Arkaderna har byggts in vilket påverkar upplevelsen av torget. Flera funktioner har lags till vid Kungsgatan i torgets centrala del, vilket ger en känsla av ett delat torg där de mindre centrala platserna upplevs lite som baksidor. Uteserveringarna har blivit en viktig del av torgets identitet.

Renmarkstorgets södra del är Umeås bäst bevarade exempel på 60-talets stadsplanering. Detta tar sig uttryck i markmaterialen, plattläggningen, trädraderna, kandelaberarmaturerna (Umelyktan) och kanske framför allt den stora kopparfontänen signerad Stig Lindberg. Vissa av de intilliggande husens fasader är relativt oförändrade. Renmarkstorget ligger inom riksintresset för kulturmiljö men inte inom dess värdekärna. Storgatan utpekas som kommunikationsstråk som är särskilt representativt för riksintresset. Södra delen av torget ligger inom fornlämningsområde. Renmarkstorget har också lokala kulturmiljövärden. I byggnadsordningen pekas torget ut som värdefullt stadsparti, liksom Kungsgatan och Storgatan är värdefulla stadspartier utmed gata. Centrumhuset (Odin 11) och båda de byggnader i Njord 23 som vetter mot torget är utpekade som särskilt värdefulla enstaka hus i byggnadsordningen för centrumfyrkanten.

Torgets plats och form har sitt ursprung i den tidigare Renmarksbäcken som kulverterades och tidigare gick i denna sträcka. Den tidigare Renmarksesplanaden sträckte sig från hamnkvarteren till Skolgatan med ett snett parti mellan Storgatan och Kungsgatan.

År 1888 brann Umeå och vid återuppbyggnaden delades centrala staden in i ett strikt system av långgator och tvärgator, esplanader, torg och parker. Umeå blev ett typexempel på rutnätsstaden och idag har centrala staden klassats som nationellt riksintresse för kulturmiljövården.I centrala staden finns också regionala kulturmiljövärden i form av byggnadsminnen och lokala värden utpekade i byggnadsordningar.

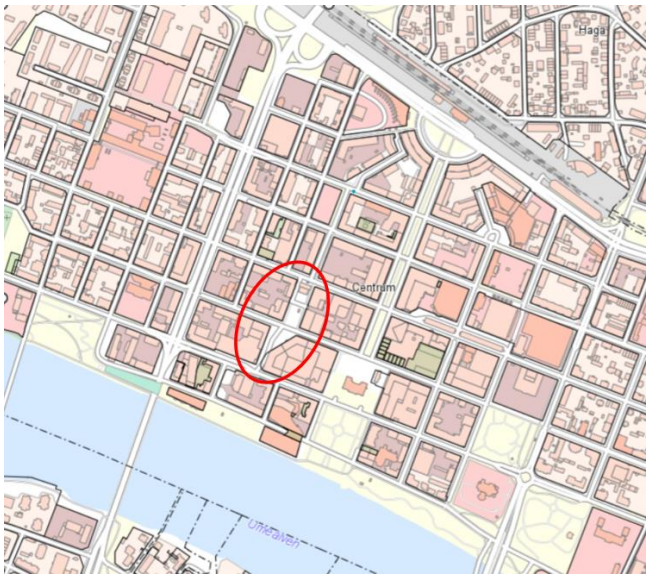

Renmarkstorgets placering i centrum

Uppdraget

Målsättningar och syfte

Målet är att skapa ett attraktivt och välfungerade torg, en tydlig platsbildning med egen identitet, som ger goda förutsättningar för möten och folkliv dygnet runt, och året om.

Tydlig identitet och gestaltning

Umeå kommun strävar efter att utveckla en mångfald av stadsrum genom att ge olika platser i staden olika gestaltning och karaktär. På så vis finns något för alla men allt behöver inte finnas överallt. Rådhustorget är det representativa torget, den mest centrala platsen där Esplanaden och Kungsgatan möts. Den öppna torgytan möjliggör stora och små evenemang och torghandel, medan grönska och möblering har fått en mer underordnad placering.

Renmarkstorget ska möjliggöra andra funktioner och kan därför utformas friare. Södra delen av torget präglas av 60-tals byggnaderna och Stig Lindbergs fontänskulptur. Norra delen omges av 80-tals byggnader med en helt annan karaktär. Renmarkstorget och Rådhustorget ska komplettera varandra.

Renmarkstorget bör ha en egen identitet i en intimare skala, med en grön karaktär. De stora evenemangen behöver inte rymmas på torget och därför finns andra möjligheter till möten mellan människor, i olika åldersgrupper. Platsens historia och intilliggande arkitektur ska också vägas in i möjligaste mån i utformningen för att bibehålla en kontinuitet och historisk förankring. Där har bland annat Stig Lindbergs fontänskulptur en central roll och skulpturen ska vara kvar på torget, på nuvarande plats. Kopplingen till Renmarksbäcken kan gärna göras tydligare.

En omfattande medborgarundersökning har genomförts där över 8 000 synpunkter och önskemål lämnades. Den utgör ett viktigt underlag.

Mångsidigt och flexibelt

Torget ska även fortsättningsvis möjliggöra en mängd olika funktioner. Uteserveringar, tillfälliga serveringsbyggnader, torghandel och matvagnar, arrangemang samt möblering efter årstid bidrar till folklivet på torget och skall även efter ombyggnationen finnas kvar. Däremot ska helhetsgestaltningen uppdateras så att var funktion får lämplig plats och storlek utifrån torgets rumsliga förutsättningar, karaktär och kulturmiljö Gestaltningen ska möjliggöra god funktion och rumslighet utan baksidor, både med och utan tillfälliga aktiviteter och arrangemang.

Handel och servering ska fortsatt vara väsentliga inslag men även andra, allmänna sittplatser ska finnas. Torgets fina sollägen ska tas tillvara.

Lekmöjligheterna är ett uppskattat inslag på torget som ska utvecklas. Leken ska om möjligt vara tillgänglig att använda både sommar och vinter. Vid torget ligger kommunens utåtriktade verksamhet mot seniorer ”Seniortorget” och mötet mellan barn och äldre ska bejakas och utvecklas. Det är önskvärt att även lekmiljöerna bidrar till torgets identitet, exempelvis genom koppling till bäcken.

Gestaltningen ska skapa förutsättningar för besök och unika aktiviteter på torget såväl sommar som vinter och årstidsväxlingarnas ska bidra till att öka torgets kvaliteter. Torgets grönska ska framhäva platsens karaktär under samtliga årstider, bidra till rumsbildning och funktionsindelning samt skapa ett vackert och föränderligt stadsrum.

Levande och attraktiv mötesplats

Renmarkstorget ska vara och upplevas tryggt och vara en attraktiv plats även under dygnets mörka timmar. Torget ska även kvällstid vara en målpunkt och detta ska förstärkas av belysningen. Torgets ljussättning ska anpassas så att ljusbilden kan ändras, t ex vid julevenemang eller för årstidsvariation. Torget belyses idag av några av de sista kvarvarande Umeålyktorna av kandelabertyp. De har inte optimal ljusbild med dagens mått mätt men har en karaktäristik och ett kulturhistoriskt värde som gör att det bör undersökas om de kan bidra även i den nya gestaltningen.

Nödvändig motortrafik ska möjliggöras men gestaltningen ska i övrigt utgå från gående och cyklister och motverka oönskad trafik eller parkering.

Tillgänglighet

Renmarkstorget ska vara en inkluderande, tillgänglig och trygg plats för alla som besöker torget samt främja en levande och positiv atmosfär. Torget ska ha god framkomlighet och orienterbarhet och utformas för en mänsklig skala. Personer med olika typer av funktionsnedsättning ska med lätthet kunna ta sig fram, orientera sig och hitta sin plats. Ledstråk ska finnas och naturliga ledstråk ska prioriteras. Torgets identitet ska bidra till att öka orienterbarheten i staden.

Klimat och hållbarhet

Klimat och ett hållbart samhälle är viktiga perspektiv för Umeå kommun. Konsulten ska under processen beakta hur hela projektet kan minska sin klimatpåverkan, från rivning, planering, projektering till byggande och förvaltning.

Ingående arbeten, två faser

Fas 1: Skiss- och utredningsfas
Under skiss- och utredningsfasen ska en vision för hela Renmarkstorget med dess anslutningar till Götgatan och Storgatan tas fram. Arbetet ska ske i nära dialog med uppdragsgivaren. Avstämningsmöten ska hållas regelbundet under visionsarbetet så att framskridandet i processen sker i önskvärd riktning. Det ingår i konsultens uppdrag att utvärdera de tankar och idéer som kommer fram i designprocessen och inarbeta detta i visionsarbetet.

Konsulten ska analysera platsen och beskriva hur gestaltningen omhändertagit såväl estetiska värden som kulturmiljövärden. Gestaltningskonceptet ska redovisa en tydlig arkitektonisk idé, hur den tar tillvara identifierade värden, samspelar med sin omgivning och bidrar till att utveckla staden.

Framtaget material kommer att fungera som viktiga underlag i diskussioner och samråd med tekniska nämnden, fastighetsägare och andra intressenter angående torgets framtida utveckling.

- Skisser och utredningar redovisas med illustrationsplan kompletterad av en beskrivande text. Ytterligare illustrationer/visualiseringar tas fram vid behov. Skala 1:400 ska tas fram för att kunna göra ett vägval.

- Ett delresultat av denna fas är en analys över torgets olika funktioner som åskådliggör hur torget kommer fungera för olika målgrupper, åldersgrupper, kön och funktionsförmåga. Analysen ska även svara på hur stor plats respektive funktion kan ta, vilka som går att kombinera och om vissa eventuellt behöver eller bör förläggas till en annan plats på torget.

Fas 2: Projektering och bygghandling

Projekteringen ska resultera i ett komplett förfrågningsunderlag samt bygghandling för ombyggnation av Renmarkstorget (och angränsande delar) inklusive kostnadsberäkning. Samordning med samtliga ledningsägare ingår i konsultens uppdrag. Vissa delar av projekteringen kan ske parallellt med skissfasen.

Ett förslag på etappindelning av ombyggnaden (anpassning till eventuella åtgärder på befintliga ledningssystem mm) tas fram i det här skedet, där hänsyn tas till olika intressenters behov.

Projektering utföres enligt anvisningar i VGU och ABT Väg samt Umeå kommuns tekniska handbok.

Kostnadskalkyler ska upprättas, både under skissfas och efter färdigställd projektering. Kostnaden ska rymmas inom budgeterad summa, 50 mkr. Samtliga kostnader inkl. projektering och byggkostnad för projektet ska inrymmas i den budgeterade summan.

Ytterligare teknisk, praktisk och administrativ information biläggs av förvaltningen vid upphandlingen.

2. Tekniskt underlag, övergripande beskrivning

Renmarkstorget är drygt 2 100 kvadratmeter stort, det sträcker sig från Skolgatan i norr till och med Storgatan i söder och i öst-västlig riktning ansluter torget till gågatan Kungsgatan.

.

Etappindelning entreprenad

Upprustning av Renmarkstorget kommer genomföras under två år, och ska indelas i etapper för att minska påverkan på omgivningen. Konsulten ska utreda och redovisa vilken etappindelning som är optimal utifrån markvärmens funktion, befintliga uteserveringarnas behov samt förutsättningarna för grundläggande funktioner i anslutning till fastigheterna. Tillträde och åtkomst till befintliga målpunkter på torget i ska i möjligaste mån underlättas. Samtliga entréer ska vara tillgängliga under hela genomförandet.

Gång – och cykeltrafik ska prioriteras och god trafiksäkerhet ska uppnås

Cyklister och fotgängare

Idag passerar cirka 4000 cyklister Renmarkstorget per dag, varav många har centrum och som målpunkt. Under sommarhalvåret ökar antalet cyklister på torget då framförallt sommarpubarna är en viktig målpunkt. Cykeltrafik längs Kungsgatan är i dag tillåten i gångfart, dock ej mellan kl. 10-18 (10-15).

Cykelparkering behövs på, eller i direkt anslutning på torget. Cykelparkeringarna skall vara flexibla, och kunna flyttas undan på vintern, eller för större evenemang.

Varutransporter

Ett antal verksamheter har sina varuintag med åtkomst via torget. Dessa transporter behöver även fortsättningsvis tillträde till sina garage. Även torghandlarnas till- och från farter ska beaktas vid placering av eventuella torgplatser.

Nödvändiga transportvägar för åtkomst till garage och varulämning.

Övrig trafik

- Umeå kommuns räddningstjänst har krav på framkomlighet till fastigheterna vid Renmarkstorget. Dessa färdvägar ska vara utan fasta hinder. (Se bilaga)
- Möjlighet att ploga framför fastigheter ska finnas efter torgets ombyggnad, det kan finnas tillfällen då markvärmen är ur funktion. Bredden på ytor som ska plogas ska vara drygt 3 meter.
- Idag finns parkeringar för funktionshindrade vid Ica Gourmet och ska fortsatt finnas på torget, placering och antal kan ses över i projektet.
- Skolgatan är ett huvudstråk för busstrafik med ca 1400 Vadt, majoriteten bussar.
- Storgatan har Vadt på ca 7000 fordon.
- Placering av fasta funktioner ska integreras väl i torget och ge goda möjligheter för snöröjning, underhållssopning, städning.

Lekplats

- En liten lekplats med grundläggande utrustning finns i torgets norra del och lekplatsen är trots sitt lilla utbud uppskattad både av boende och besökare. Centrala Umeå förtätas men har dålig tillgång till lekmöjligher.

Torghandel och uteserveringar

- Idag finns fyra torghandelsplatser på Renmarkstorget där en är för tillfälliga aktörer, och övriga tre hyrs av sk matvagnar. Varje torghandelsplats är 3*6 meter.
- Uteserveringarna har öppet från mitten av april till sista september.

Funktionell och effektiv drift ska eftersträvas

Markvärme:

- Markvärmecentralen ska eventuellt flyttas och byggas om. Markvärmeutredning för centralen pågår och kommer finnas som underlag.
- Det skall utredas om markvärmen för torget bör indelas i sektioner så att delar av torgets yta kan användas för vinteraktiviteter.
- Under ombyggnadstiden, ska ombyggnaden sektioneras så att delar av markvärmen fortfarande kan vara i drift.

Markbeläggning:

- Materialvalet för beläggning av torget ska vara långsiktigt hållbart, både för utseende, drift och bärighet. Bärigheten idag är dimensionerad utifrån 18 ton.
- De körytor och lastzoner som kommer att trafikeras av tyngre fordon måste ha en markbeläggning som tål vridrörelser och som är anpassad för tyngre trafik.
- Eventuella plattor ska kunna lyftas och vara hanterbara vid underhåll t ex läcksökning av markvärme, helst ej med vakuumlyftar som idag används på Rådhustorget.

Offentlig toalett

Idag finns en offentlig toalett på torget som planeras att flyttas. Hänsyn behöver ej tas till placering av ny. Rivning och flytt skall tas med i förfrågningsunderlaget.

Talarstol

Rådhustorget är det officiella torget där flera talarmöjligheter finns. Idag finns en upphöjd yta för tal på torget. Det är önskvärt att möjliggöra för mindre allmänna sammankomster och tal i gestaltningen av Renmarkstorget om det är möjligt att integrera den utan att det påverkar gestaltningen av huvudsakliga funktioner.

Ledningsarbeten

Åtgärderna omfattar även förnyelse av VA-ledningar, el, fjärrvärme och fjärrkyla samt markvärme. Området ska fortsatt vara markvärmt.

Arbetet ska klarlägga hur ombyggnationen påverkar dagvattnen och skyfall kring torget. Renmarkstorget är idag en lågpunkt där dagvatten vid stora regn riskerar att ansamlas och därmed kunna orsaka skada på fastigheter. Då Renmarkstorget planeras med ny höjdsättning ska dagvatten och skyfall beaktas.

Detaljerad information avseende ledningsarbeten kompletteras av förvaltningen vid upphandlingen.

3. Underlag som tillhandahålls vid uppdragsstart

Projektspecifikt:

- Inmätning av området: levereras i dwg-format.
- Tidigare material över gatan; situationsplan och ytplan från 1984 finns att tillgå finns att tillgå.
- Sammanställning Medborgardialog/Dialog med Fastighetsägare/Verksamheter
- Förutsättningar för Räddningsinsatser Umeå centrum, pdf.
- Befintliga träd, utdrag ur parkkartan
- Parkerade cyklar 2016 vs antal platser
- Parkeringar uppdelade i plats och syfte
- Cykelflöden 2014-2018
- Gång – och cykelkarta
- Markvärmeutredning, ev. flytt av markvärmecentral (ej klar ännu)

*För nedan se Teknisk handbok, **länk***

- Gällande detaljplan inkl. bilagor
- Grundkarta
- Befintliga träd (parkkarta eller inmätning)
- Primärkarta
- Fördjupad översiktsplan

Ledningar:

- Befintlig VA-anläggning: Beställs via Vakin.
- Befintliga ledningar, beställs via Ledningskollen.
- Stadens rum

Program och planer:

- Fördjupning för de centrala stadsdelarna.pdf (umea.se)
- Utdrag ur skyfallskartan
- Program offentliga rummet.pdf (umea.se) Byggnadsordningar
- Miljömålen: https://www.umea.se/byggaboochmiljo/samhallsutvecklingochhallbarhet/klimatmiljoochhallbarhet/strategisktmiljoarbete/miljomal.4.5bc0956b1719ab0ae7f6b.html
- De centrala stadsdelarna - Umeå kommun (umea.se)
- Gestaltningen av Umeå - Umeå kommun (umea.se)
- http://www.umea.se/byggnadsordningar

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-05
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00074

Ansökning Utvecklingsanslag för social hållbarhet 2024

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna ansökningen om utvecklingsanslag för Social hållbarhet enligt bilaga.

att anse ärendet justerat.

Ärendebeskrivning
Utvecklingsinitiativ som finansieras av utvecklingsanslaget social hållbarhet ska bidra till de målsättningar som finns i program för social hållbarhet. Under mandatperioden 2023–2026 kommer tilldelning av medel från utvecklingsanslaget särskilt riktas mot utvecklingsinitiativ som kan kopplas till fokusområde 1 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden. Elevlunden är en mörk park nära Södra Ålidhemsskolan med potential att bli något mer för områdets boende, passerande och besökare. Baserat på flera rapporter om situationen i Ålidhem behövs det åtgärder för ökad trygghet, stolthet och integration, speciellt för unga. Planen är att genomföra en samskapandeprocess med en grupp skolungdomar på Elevlunden med förhoppningen att inte bara skapa en bättre plats utan även förtroende och stolthet för området.
Projektet är en del i en större satsning för att öka trygghet och stolthet och undvika utanförskap i området Ålidhem.

Beslutsunderlag
Elevlunden Ansökan om Utvecklingsanslag social hållbarhet. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut. Bilaga.

Beredningsansvariga
Axel Lindgren

Beslutet ska skickas till
Axel Lindgren för inlägg i webbformulär senast 23 februari

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista ärende Elevlunden

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och kommentera enligt instruktionerna nedan. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)	X		
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet	X		
Trygghet		X	
Miljö	X		
Ekonomi	X		
Tillväxt	X		
Annat perspektiv:			

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Eftersom utfallet inte helt kan förutses i en samskapandeprocess så är det svårt att bedöma vissa utfall
Positiv inverkan	Barn involveras för skapa en delaktighet, i enlighet med barnkonventionen. Pojkar och flickor kommer att ingå i gruppen vilket borgar för att alla får vara med och skapa. Eftersom förutsättningen är att platsen ska bli tryggare och innehålla aktivitet så kommer det påverka folkhälsa och tryggheten positivt.

Negativ inverkan	

Ansökan om Utvecklingsanslag social hållbarhet

Elevlunden, Ålidhem

Axel Lindgren, Landskapsarkitekt, Gator och Parker, februari 2024

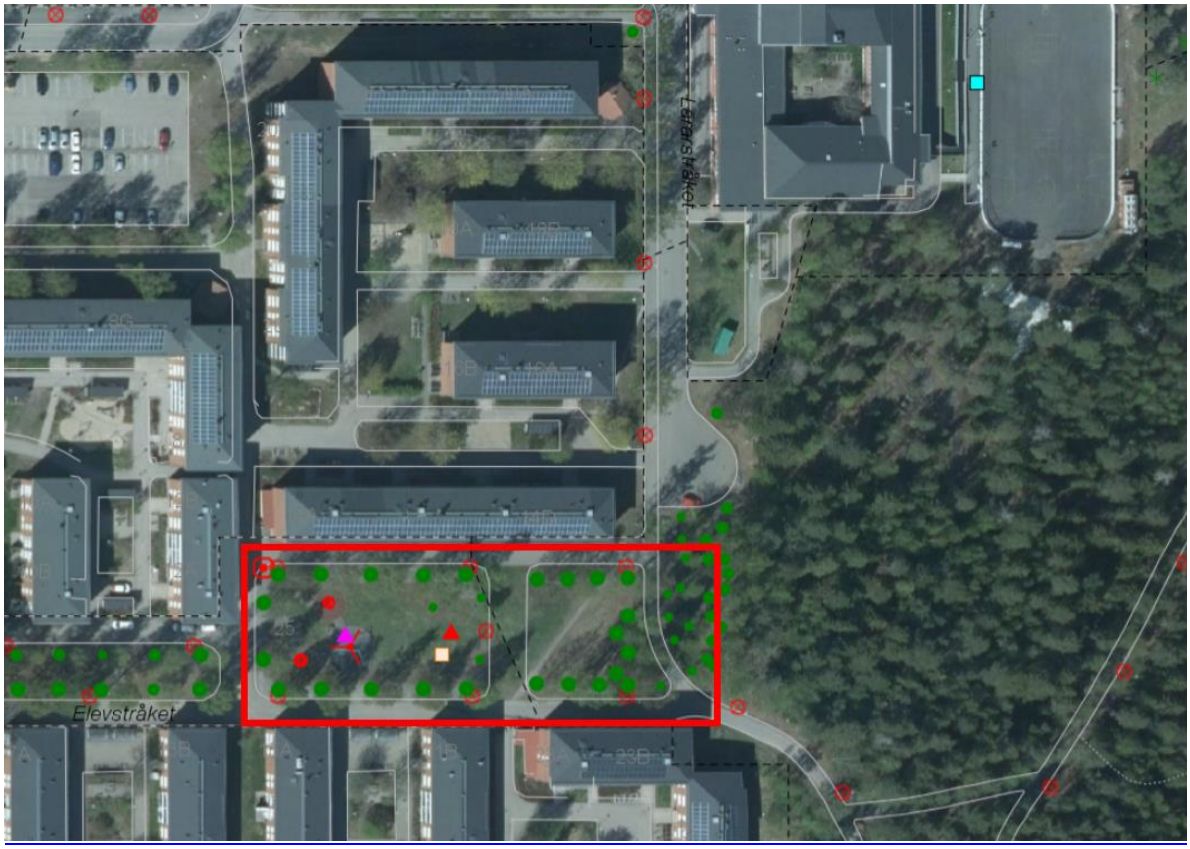

Sammanfattning

Elevlunden är en mörk park nära Södra Ålidhemsskolan med potential att bli något mer för områdets boende och besökare. Baserat på mångfaldiga rapporter om situationen i Ålidhem behövs det åtgärder för ökad trygghet, stolthet och integration, speciellt för unga. Planen är att genomföra en snabb samskapandeprocess med en grupp skolungdomar på Elevlunden med förhoppningen att inte bara skapa en bättre plats utan även förtroende och stolthet.

Bakgrund

Ålidhem beskrivs och problematiseras i många välskrivna rapporter: Umeås stadsrum (Sociala stadsrumsanalyser och stadsdelsbeskrivningar - Sveriges Arkitekter), bostadssituation (Vad

kostar det att bo i Umeå kommun?.pdf (umea.se)) och segregation (Perspektivsammanställning medborgardialog segregation (umea.se)) (Delmos Rapporten - Alla de här drömmarna (studieframjandet.se)). I rapporterna beskrivs hur många platser känns otrygga, att Ålidhem är mer socioekonomiskt känsligt och att det finns en känsla av utanförskap bland vissa ungdomar. För att stävja dessa problem behövs mer än rapporter, det behövs väl förankrade åtgärder, dialoger som leder till fysisk förändring, förtroende och stolthet.

Parken ”Elevlunden” ligger just söder om Södra Ålidhemsskolan. Det är ett typexempel på en mörk plats med dåligt planerad belysning. Här möter Lärarstråket Elevstråket vilket gör att många passerar platsen, men få stannar. Större delen av parken är en outnyttjad öppen gräsyta med en genväg tvärs över. Lekutrustningen ligger i västra delen av parken och är i behov av vissa säkerhetsåtgärder. Det finns få sittplatser och ett uttalat behov från närboende att utnyttja ytan till aktiviteter som inte finns på bostadsgårdarna.

Att inleda en dialog och ett samskapande på Elevlunden, med skolungdomar från den närliggande skolan ger både bättre förståelse för deras behov, ett ökat förtroende för kommunen, stolthet över platsen och Ålidhem samt förhoppningsvis väl avvägda åtgärder. Hur Elevlunden förändras bestäms i samråd med elevgruppen och landskapsarkitekt. Det är viktigt att låta gruppen sätta agendan, men också att göra dem medvetna om projektets begränsningar och utmaningar.

Syfte

- Tillit mellan skolungdomar och kommun genom dialog följt av konkret åtgärd i utemiljön.
- Stolthet genom samskapande av plats och satsningens inverkan på Södra Ålidhem.
- Innanförskap genom medverkan och kunskap om vår offentliga miljö och arkitektur.
- Fler, bättra, mötesplatser på Ålidhem.
- Ökad kunskap om offentliga platser i södra Ålidhem från skolans och ungdomarnas perspektiv.
- Metodutveckling för framtida samarbete med skola och skolungdomar.

Mål

- Dialog med skolungdomar för att förstå behovet i närmiljön (allmän plats) i Ålidhem.
- Samskapande av plats tillsammans med skolungdomar på Elevlunden.
- Trygg och tillgänglig plats vid Elevlunden.
- Fler aktiviteter för närboende
- Fler möten mellan olika grupper genom variation av aktiviteter på mötesplats.

Målgrupp

- Skolungdomar ålder 14–15 år
- Närboende
- Passerande och besökare

Metod och teori

Metoden tar avstamp i barnens rätt att uttrycka sig enligt barnkonventionen. Den är baserad på tanken om barns perspektiv, alltså barn som utvecklade varelser med ett eget perspektiv och agenda, till skillnad från barnperspektiv som är ett utifrånperspektiv. Metoden är inspirerad av PLA (Participatory Learning and Action) där det är facilitatorns roll att låta klienterna uttrycka sig och sätta agendan, där klienterna förutsätts ha kunskap och agens som kan leda processen framåt. Detta arbetssätt ökar framför allt chanserna för att uppnå de sociala syftena med projektet; att öka förtroende, lyssnande, integration och stolthet.

Aktiviteter och tidplan

En samskapandeprocess i samråd med pedagogerna inleds med hjälp av elevrådet och pedagoger på Södra Ålidhemsskolan. Förutsättningar och föreläsning om planeringsprocessen inleder samarbetet som fortsätter med snabba grupparbeten på plats och inomhus. Förslag på 4 grupper om tre till fyra skolungdomar vardera är skickat till skolans rektor. Gärna med elever med olika bakgrund och med olika förutsättningar. Könsfördelningen ska vara lika totalt. Grupperna arbetar som team för att undersöka, formulera, skissa på platsens utformning och presentera sina idéer för varandra. Axel Lindgren och Vera Shaswar, båda landskapsarkitekter, faciliterar grupperna.

Februari - mars: Dialogtillfälle. Information om projektet, planeringsprocessen och workshop om Ålidhem med kartmaterial i mindre grupper. Platsbesök, gemensam analys (problem och möjligheter).

Mars - april: Samskapandetillfälle. Underlag och förutsättningar, rötter ledningar, budget. Skisser och rumslig disposition i mindre grupper. Presentation och diskussion. Arbete med slutgiltigt förslag: Vad är viktigast att få med?

September - oktober: Information och besök under byggprocess.

November – januari (2025): Invigning och utvärdering.

Riskbedömning

Som vanligt är tidsplanen en springande punkt. Om samarbetet med skolan fördröjs så riskerar byggtiden att förkortas. Beroende på åtgärdernas omfattning och inriktning kan själva entreprenaden behöva flyttas till 2025.

Ett misslyckande att genomföra åtgärderna i den omfattning som önskas av de medverkande kan i värsta fall leda till sänkt förtroende. Därför är det viktigt att få de inblandande införstådda i processen tidigt så att kompromisser sker i samråd.

Om samskapandegruppen motsäger sig problembeskrivningen gällande platsen eller förutsättningarna kan projektet behöva ta en annan riktning. Här finns det lärdomar att inhämta angående framtida ansökningar och prioriteringar av stöd.

I alla sammanhang är det viktigt att vara lyhörd och att inte lova stort till de inblandande, utan beskriva läget som det är.

Koppling till program för social hållbarhet

1.1 Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden: Gator och Parkers samverkan med skolan kan öka förståelsen, både för hur ungdomar upplever utemiljön och för hur kommunen och arkitektur kan bidra till en bättre vardag. Processen kommer också leda till metodutveckling.

1.3 Förebyggande insatser och trygghetsarbete: Genom en lyhörd och involverande process och ett fysiskt resultat kan vi bygga tilltro till Umeå kommuns arbete och delaktighet.

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering: Genom en jämn könsfördelning i medverkan och medvetenhet hos processledarna kan vi skapa en mer jämställd plats.

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas: I processen blir barnen mer än tillfrågade, de blir förhoppningsvis delaktiga på riktigt.

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete: Elevlunden har potential att locka till rörelse och vardagsmotion.

4.1 Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten: Arbetet är en del av den demokratiska processutvecklingen som behövs för att förstå hur vi kommer närmare socialt hållbar tillväxt.

4.2 Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer: Bättre mötesplatser och tryggare stråk är grunden till projektets uppkomst.

Finansiering

Projektet finansieras av Gator och Parkers reinvesteringsbudget samt utvecklingsanslaget.

Totalt: 500 000 kr

Gator och Parker: 200 000

Utvecklingsanslag: 300 000

Uppföljning

Uppföljning sker i dialog med medverkande ungdomar, pedagoger och kollegor på Park-inne utifrån mål och syfte. Sammanställning kommuniceras till inblandade och Gator och Parker samt andra förvaltningar utifrån intresse (Fritid, Fastighet och Fysisk Planering) Kvalitetsarbete och förändring av rutiner sker efter behov.

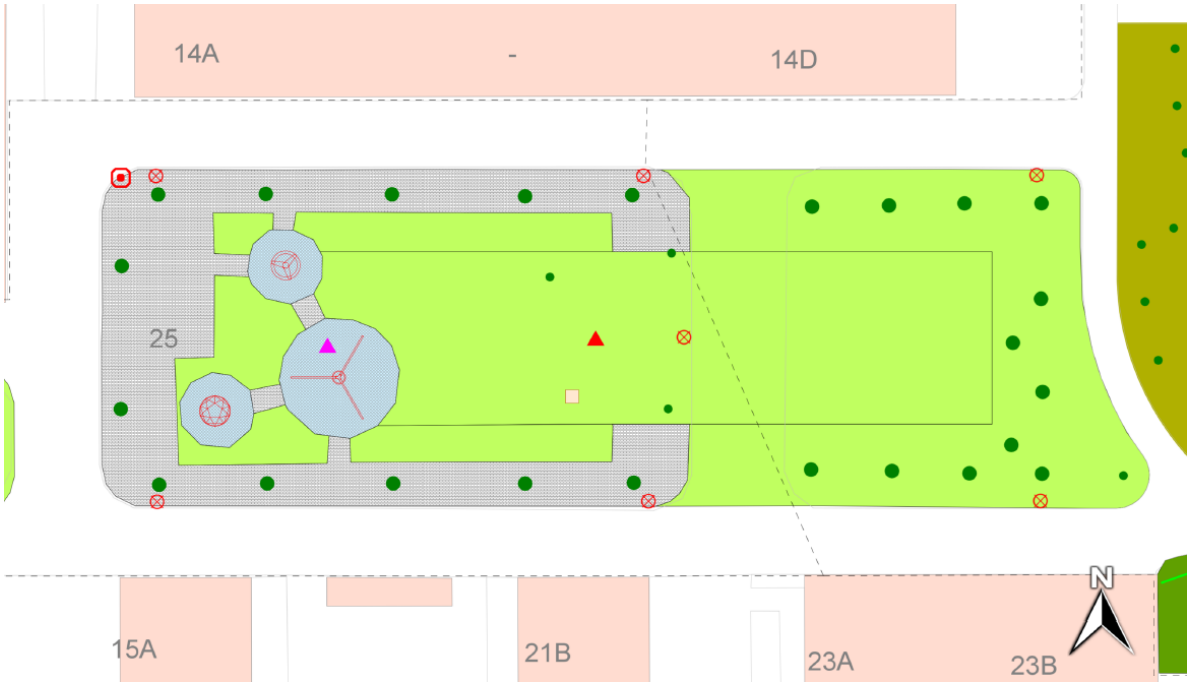
14A
-
14D
25
15A
21B
23A
23B
N

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-01-08
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00026

Remiss Program för hållbar landsbygdsutveckling - remissversion 2023

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att lämna yttrande enligt nedan.

att anse ärende justerat.

Ärendebeskrivning
Umeå kommun har en vision om att bli 200 000 invånare till år 2050. Tillväxten ska ske på ett hållbart sätt. Redan idag sker en tredjedel av kommunens befolkningstillväxt på landsbygden och i de stora tätorterna Sävar, Holmsund, Obbola och Hörnefors – något som spås fortsätta. Det innebär att Umeå landsbygd och de stora tätorterna väntas växa till cirka 60 000 invånare år 2050. Umeås landsbygd är 93% av kommunens yta och här bor 16% av vår befolkning.

Program för hållbar landsbygdsutveckling antogs första gången av Kommunfullmäktige år 2018 tillsammans med en särskild översiktsplanedel för landsbygden, Tematiskt tillägg för landsbygden. Programmet konkretiserar målsättningarna och ger förslag på hur dessa kan omsättas i praktisk handling.

I syfte att hålla programmet aktuellt och behovsstyrt finns en ambition om att revidera det varje ny mandatperiod. Sedan programmet antogs har dessutom mycket hänt inom landsbygdsområdet. Åren 2022–2023 har därför ett arbete pågått att revidera programmet från 2018.

Yttrande
Tekniska Nämnden instämmer i vikten av att kunna erbjuda en hållbar landsbygdsutveckling och att Umeå landsbygd ska vara en attraktiv plats för alla som bor och verkar här med hållbar tillväxt, god livskvalitet och samverkan mellan landsbygdsaktörer i fokus.

Tekniska nämndens uppdrag enligt reglementet är huvudsakligen att förvalta kommunalt ägd infrastruktur samt att ge service till kommunens verksamheter, det är nämndens grunduppdrag som ska prioriteras.

Det är viktigt att det är tydligt vad respektive åtgärd innebär, att rätt nämnd eller verksamhet står som ansvarig och att de förväntade effekterna går att följa upp.

Tekniska nämnden välkomnar att digitalisering lyfts fram som en strategisk faktor för landsbygdens utveckling, och de visioner som landsbygdsprogrammet uttrycker, t ex stärkt förmåga att identifiera, kartlägga, analysera, genomföra och utvärdera digitaliseringsbehov hos kommunens invånare och verksamheter är bra och kan vara en möjliggörare för landsbygdens utveckling.
Intressanta exempel kan vara digitala tvillingar som skulle vara en stor möjliggörare för att skapa värde för såväl landsbygd som stad. Några andra exempel på sådant som skulle kunna möjliggöras är optimering av resursanvändning av hemtjänstpersonal eller virtuella guider i friluftsområden där det är svårt att bemanna. Tekniska nämnden vill understryka betydelsen av att satsa både på moderna plattformar för teknik inom dataområdet och stärkt förmåga till informationshantering, vilka båda bidrar till smartare nyttjande av data över organisations- och processgränser.

Tekniska nämnden genom Fastighet företräder Umeå kommun som fastighetsägare med uppdrag att anskaffa, förvalta och avveckla lokaler för kommunala verksamheter men nämnden har inget uppdrag att tillhandahålla lokaler för externa aktörer. Stycket ”Samordning av kommunala verksamheter” och stycket ”Samarbeten för serviceutveckling” behöver därför omformuleras vad gäller lokaler, drift, underhåll så att det inte kan misstolkas eller skapa förväntningar som inte kan uppfyllas.

Texter kring upphandling och samarbete med lokala aktörer och intressenter på sidorna 17, 18, 26 och 27 behöver kontrolleras och förankras med upphandlingsbyrån så att LOU och statsstödsregler följs. Det är viktigt att det inte finns skrivningar i den beskrivande texten som kan misstolkas med förväntningar som inte är genomförbara på grund av EU:s regelverk.

På sidan 17 går att läsa ”På samma sätt kan lokala behov samordnas med kommunens när fastigheter renoveras eller nya lokaler tillskapas”. Att samordna behoven för olika verksamheter inom kommunen görs redan idag (t ex i Bullmark), även att möjliggöra för uthyrning av ex. matsal på kvällstid till föreningar med flera ingår i nämndens uppdrag och sker där så är möjligt och lämpligt.

Det stämmer att större delen av vägarna på landsbygden framför allt är enskilda (som privatpersoner eller samfälligheter ansvarar för), eller statliga (som Trafikverket ansvarar för). Därför är en åtgärd gällande lättillgänglig information om hur ansvarsfördelningen och handläggningen ser ut ett bra

förslag som finns med i brödtexten, men inte i åtgärdslistan i slutet. Den kan gärna läggas till.

Gällande enskilda åtgärder i åtgärdslistan har Tekniska nämnden dessa synpunkter:

- Åtgärden ”testa nya mobilitetslösningar” bör förtydligas vad som menas. Tekniska nämnden har ett ansvar för Mobility Management och beteendepåverkan, men längs statliga vägar har kommunen endast begränsat ansvar. Hur ska TN bidra till att sänka tröskeln att resa kollektivt, på landsbygden? Det bör specificeras.
- Åtgärden ”Förbättrade kommunikationer till kommunens besöksmål” (om det gäller utanför det kommunala gatunätet), bör Kommunstyrelsen ha huvudansvaret för då de är ansvariga för kontakten med Trafikverket och önskemål om åtgärder på det statliga vägnätet.
- TN har idag inte ansvar för laddinfrastruktur och ser inte heller någon självklar ingång till att arbeta med åtgärden ”Utveckla laddinfrastruktur på landsbygden”. Ifall det ska vara ett kommunalt ansvar bör åtgärden sorteras under någon annan nämnd eller kommunalt bolag.
- I Västerbotten är Region Västerbotten regional kollektivtrafikmyndighet och därför huvudman för kollektivtrafiken i hela länet, även i Umeå kommun. Internt samarbete inom Umeå kommun samt med regionala aktörer kring kollektivtrafik och kollektivt resande pågår. Huvudansvarig för detta från Umeå kommuns sida är Umeå kommunföretag i vars ägardirektiv det står att de är ansvariga för all kollektivtrafik inom Umeå kommun. Åtgärden ”Samverka internt samt med regionala aktörer kring kollektivtrafik och kollektivt resande” bör utgå, flyttas eller omformuleras.
- I texten står det att Umeå Energi har en viktig roll för utbyggnaden av bredband på landsbygden, men Tekniska nämnden står som huvudansvarig för åtgärden ”Utveckla infrastruktur som möjliggör en ökad digitalisering på Umeå landsbygd, exempelvis ”bredbandsutbyggnad ”. Detta är dock en åtgärd som TN inte har ansvar för eller rådighet över.

Beslutsunderlag

Program för hållbar landsbygdsutveckling - remissversion 2023. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut landsbygdsutveckling. Bilaga.

Beredningsansvariga

Eva Maaherra Lövheim, GoP
Karin Nyhlén, Fastighet
Anna Lemar, DoIT

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00026

Beslutet ska skickas till

Senast 29 februari till elin.lindqvist@umea.se, märk med ”Landsbygdsprogram”

Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun

Remiss-version

UMEÅ KOMMUN

www.umea.se/landsbygd

Innehåll

Förord **3**

Vad menar vi med landsbygd? **4**

Om programmet **5**
Vad är landsbygdsprogrammet? 5
Varför ett landsbygdsprogram? 5
Hur har programmet tagits fram? 5
Koppling till andra styrdokument 6
Koppling till Agenda 2030 7
Genomförande och uppföljning 7

Övergripande mål **8**

Övergripande strategier **8**
Utvecklad samverkan och samordning 8
Ökad kunskap och uppmärksamhet 9

Målområde 1: Attraktiva livsmiljöer **11**
Prioriteringar fram till 2030 för Attraktiva livsmiljöer 15

Målområde 2: Starkt lokalt näringsliv **17**
Kommersiell service 18
Areella näringar 19
Turism och besöksnäring 22
Prioriteringar fram till 2030 för Starkt lokalt näringsliv 23

Målområde 3: Väl fungerande offentlig service **25**
Prioriteringar fram till 2030 för Väl fungerande offentlig service 29

Målområde 4: Hållbara transporter och infrastruktur **31**
Hållbara transporter 31
Infrastruktur 34
Prioriteringar fram till 2030 för Hållbara transporter och infrastruktur 38

Målområde 5: Aktiv lokal utveckling **40**
Prioriteringar fram till 2030 för Aktiv lokal utveckling 45

Vad kan det privata och ideella stötta med? **46**

Förord

De senaste åren har mycket hänt inom landsbygdsutvecklingen i vår kommun. Numera har vi ett landsbygdsutvecklingsråd – en egen lokal expertgrupp där politik, idéburen sektor, näringsliv och universiteten samlas. Rådet hjälper till att granska och följa upp kommunens arbete med landsbygdsfrågor, så att vi blir ännu bättre tillsammans.

Vi har också förstärkt det regionala samarbetet inom landsbygdsutveckling, inte minst genom det nya leaderområdet Idériket Umeåregionen 2030. Sedan 2019 ingår Umeå kommun i det av FN-organet UNESCO utsedda biosfärområdet Vindelälven-Juhttátahkka, vilket skapar goda möjligheter att vara föregångare i den hållbara omställning som måste till. En pandemi har också satt Sveriges alla landsbygder i strålkastarljuset på ett helt annat sätt än tidigare. Det märktes inte minst i Umeå kommun, där fler än någonsin flyttade från tätort till landsbygd år 2020. Den oro som nu finns i världen har också satt landsbygder i tydligare fokus, inte minst då många vill öka produktionen av livsmedel lokalt. Det ger oss tryggare försörjning och därtill nyttigare och godare mat.

Mycket har också hänt med hjälp av ideella och privata krafter på Umeå landsbygd. Åren 2018–2022 har hela 80 lokala utvecklingsprojekt beviljats Umeå kommuns landsbygdsstöd, motsvarande 1,9 miljoner kronor. Projekten har resulterat i nya mötesplatser, utställningar, kulturarrangemang, upprustning av badplatser och friluftsområden, skyltning av leder, nya lokala samarbeten, förstudier och marknadsföring av besöksmål - för att nämna några exempel.

Det är ingen överdrift att säga att landsbygdsutvecklingen i Umeå kommun bärs upp av det lokala engagemanget, kreativiteten och kunskapen som finns i våra 130 byar.

Med detta program vill vi säkerställa att de goda förutsättningar som finns för utveckling på Umeå landsbygd tas tillvara på alla plan: såväl i byarna som inom kommunorganisationen. Det handlar både om att politiker och tjänstepersoner bär med sig ett tydligt landsbygdsperspektiv i sina dagliga arbeten, men också att de lokala krafterna ges goda förutsättningar att driva utvecklingen i sina bygder.

Till sist vill jag säga att vi alla är beroende och har stor nytta av att landsbygden i vår kommun utvecklas väl. För er som bor och verkar på landsbygden vill jag citera kommunens landsbygdsstrateger: kom ihåg att lokalsamhällets kraft är du! Tillsammans utvecklar vi Umeås livskraftiga landsbygd.

Mikael Berglund (S)
Ordförande Umeå kommuns landsbygdsutvecklingsråd

Vad menar vi med landsbygd?

Umeå kommun definierar landsbygd som hela kommunen förutom de stora tätorterna Umeå (inklusive Ersmark och Röbäck), Sävar, Holmsund, Obbola och Hörnefors. Detta innebär att hela 93 procent av kommunens yta är landsbygd och cirka 16 procent av kommunens invånare bor på landsbygden. Det motsvarar cirka 21 000 landsbygdsbor.

93 %

procent av kommunens yta är landsbygd. Cirka 16 procent av kommunens invånare bor på landsbygden.

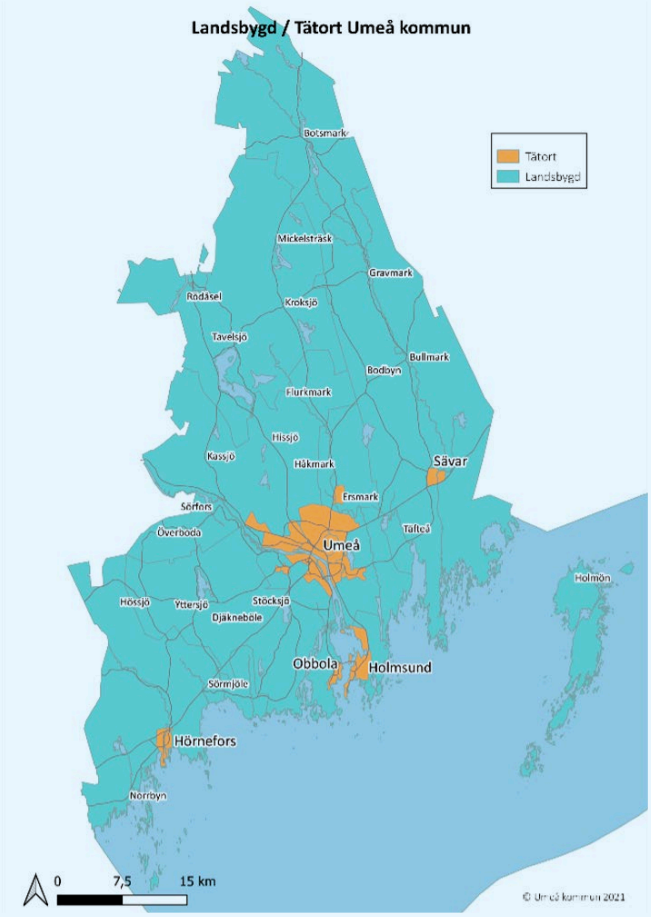

Om programmet

Vad är landsbygdsprogrammet?

Umeå kommuns arbete med landsbygdsutveckling vägleds av detta program, *Program för hållbar landsbygdsutveckling*. Här beskrivs vilka övergripande strategier kommunen ska jobba med för att nå en hållbar landsbygdsutveckling, samt vilka initiativ som kan stärka kommunens landsbygdsmål.

Programmet är indelat i fem tematiska målområden. Dessa är **livsmiljöer**, **näringsliv**, **offentlig service**, **infrastruktur och transporter** och **lokal utveckling**. Målområdena går in i varandra och är ömsesidigt stärkande. Varje målområde beskrivs i ett eget avsnitt. Avsnitten avslutas med en sammanfattande tabell som visar kommunens viljeriktning och prioriteringar inom målområdet fram till 2030.

Programmet fokuserar på de områden som kommunen har rådighet över eller där kommunen kan bidra stöttande. Stort fokus läggs på samverkan och samordning av kommunens egna verksamheter, men också samverkan med ideell och privat sektor. Utgångspunkten är att landsbygdsutveckling skapas tillsammans och att ingen aktör har ensam rådighet.

Som ett sätt att öka kunskapen om Umeå landsbygd så finns i programmets slut en länk till en bilaga som beskriver landsbygden och dess olika områden på ett kortfattat sätt.

Varför ett landsbygdsprogram?

Umeå kommun har en vision om att bli 200 000 invånare till år 2050. Tillväxten ska dessutom ske på ett hållbart sätt. Redan idag sker en tredjedel av kommunens befolkningstillväxt på landsbygden och i de stora tätorterna Sävar, Holmsund, Obbola och Hörnefors – något som spås fortsätta. Det innebär att Umeå landsbygd och de stora tätorterna väntas växa till cirka 60 000 invånare år 2050.

För att kunna möta den förväntade tillväxten är det viktigt att kommunens resurser och planering samordnas utifrån landsbygdens särskilda förutsättningar och olika målgruppers behov. Detta program ramar in det arbete som behöver göras för att Umeå landsbygd fortsatt ska vara en attraktiv plats där hållbar tillväxt och god livskvalitet är i fokus.

Program för hållbar landsbygdutveckling antogs första gången av Kommunfullmäktige år 2018 tillsammans med en särskilt översiktsplanedel för landsbygden, *Tematiskt tillägg för landsbygden*. Planen och programmet kompletterar varandra. Översiktsplanedelen anger kommunens målsättningar för landsbygdsutveckling och redovisar också vilka planförutsättningar som finns på landsbygden, exempelvis i form av grönstruktur, värdefull och känslig natur, naturresurser som jord- och skogsbruk, med mera. Programmet handlar i sin tur om hur kommunens landsbygdsmål kan omsättas i praktisk handling.

Hur har programmet tagits fram?

Åren 2022–2023 har programmet från 2018 reviderats. Det har skett genom dialoger och workshops på flera nivåer. Det handlar både om intervjuer med föreningar och företagare på Umeå landsbygd samt workshops med politiker och tjänstepersoner från olika kommunala verksamheter. Här kan nämnas Strategisk utveckling, Fritid, Skola, Socialtjänst, Äldreomsorg, Näringsliv, Fastighet, med flera. Umeå kommuns landsbygdsutvecklingsråd har också haft en särskild roll som remissinstans.

Under dessa dialoger/workshops har många idéer och förslag på åtgärder kommit fram men som inte finns med i detta program. Detta eftersom programmet ska hållas på en övergripande nivå. Förslagen har tagits om hand och kommer användas som ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet att genomföra programmet.

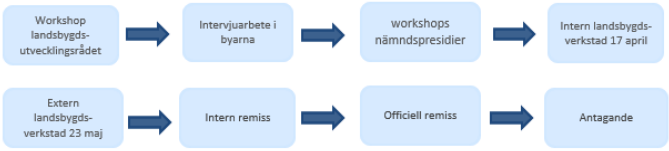

Figur 1. Processkarta över revideringen av landsbygdsprogrammet, 2022–2024.

En kunskapsrapport från 2022 som visar hur utvecklingen sett ut på Umeås landsbygd de senaste åren har varit ett viktigt kunskapsunderlag gällande statistik och trender[1]. Umeå kommuns landsbygdsutvecklingsråd har haft en särskild roll som remissinstans.

Fokus för revideringsarbetet har varit att urskilja vilka frågor och insatser som är viktigast att fokusera på kommande år för att nå kommunens landsbygdsmål. Målformuleringarna från 2018 är därmed oförändrade.

Koppling till andra styrdokument

Program för hållbar landsbygdsutveckling har koppling till ett flertal styrdokument som berör landsbygden.

Översiktsplan Umeå kommun ligger till grund för all planering av byggande och långsiktig mark- och vattenanvändning. Den är inte juridiskt bindande, men starkt styrande för efterföljande planering. Översiktsplanen består av ett stort antal teman, fördjupningar och tillägg, varav flera berör landsbygden. Översiktsplanen håller samman dessa olika delar och sammanfattar kommunens övergripande intentioner kring markanvändningen.

Tematiskt tillägg för landsbygden är en översiktsplanedel som anger kommunens målsättningar för landsbygdsutveckling och riktlinjer för markanvändningen. Även översiktsplanedelen för landsbygdsutveckling i strandnära läge (så kallad LIS-områden) är ett tematiskt tillägg med särskilt bäring på landsbygden.

Utöver dessa finns ett antal översiktsplanedelar som gäller för geografiska områden och som berör landsbygden, så som *Fördjupning för kusten*, *Fördjupning för Sävar*, *Fördjupning för Hörnefors*, *Fördjupning för Yttersjö* och *Fördjupning för Älvslandskapet*. Sedan 2021 pågår ett arbete med en Fördjupning för Täfteå. Alla delar av översiktsplanen nås via kommunens webb www.umea.se/oversiktsplan.

Landsbygdsprogrammet har också tydliga kopplingar till Kommunfullmäktiges inriktningsmål med tillhörande program, som *Program för tillväxt och Program för Social hållbarhet*.[2] Även *Umeås lokala miljömål* med tillhörande åtgärdsprogram, avfallsplanen samt näringslivs- och besöksmålsstrategier har betydelse för programmets genomförande.

Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd antogs 2019 och är en del av landsbygdsprogrammets genomförande. Planen är ett verktyg för kommunens långsiktiga arbete med kommersiell serviceutveckling på landsbygden och syftar bland annat till att öka kunskapen om dagligvarubutikers betydelse för lokalsamhällen. Serviceplanen pekar ut orter som är strategiskt viktiga för varuförsörjningen på Umeås landsbygd och ökar kommunens handlingsberedskap i servicefrågor.[3]

Även styrdokument på regional nivå har beaktats under framtagandet. Här kan särskilt nämnas *Umeåregionens landsbygdsutvecklingsstrategi* från 2021 som Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå, Vindeln, Vännäs och Örnsköldsvik kommuner tagit fram gemensamt.[4] Programmet har även en nära koppling till Leader Idériket Umeåregionen 2030:s lokala utvecklingsstrategi samt Västerbottens regionala utvecklingsstrategi.

Foto: Nathalie Näslund

[1] Kunskapsrapport Umeås livskraftiga landsbygd (2022): www.umea.se/landsbygdsfakta
[2] Läs mer om inriktningsmålen och programmen här: www.umea.se/budget (under ”Planeringsdirektiv”)
[3] Läs serviceplanen på www.umea.se/landsbygd (under ”Planer och program”)
[4] Ta del av Umeåregionens gemensamma landsbygdsutvecklingsstrategi här: www.umea.se/landsbygdssamverkan

Koppling till Agenda 2030

Program för hållbar landsbygdsutveckling bidrar till de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030. Agendan består av 17 mål som FN:s medlemsländer antagit gemensamt och som ska uppfyllas till år 2030. Målen syftar till att: avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: ekologisk, social och ekonomisk.

Alla behövs för att de globala målen ska bli verklighet. I en av Tillväxtverkets rapporter från 2022 konstateras att majoriteten av de globala hållbarhetsmålen är direkt och indirekt beroende av arbetet på lokal och regional nivå. Förmågan att både definiera och prioritera insatser utifrån platsbaserade förutsättningar är avgörande för hur framgångsrikt arbetet med de globala målen blir. På så sätt kan arbetet med landsbygdsutveckling och mer utvecklade landsbygdsperspektiv fungera som en hävstång för att öka takten i omställningen till ett hållbart samhälle.[5]

Genomförande och uppföljning

Kommunstyrelsen är den politiska nämnd som ansvarar för landsbygdsutveckling, men arbetet är nämndsöverskridande och många verksamheter inom kommunorganisationen bidrar både direkt och indirekt till programmets genomförande. Grunden för genomförandet är att alla verksamheter inom Umeå kommun ansvarar för att ta med programmets prioriteringar in i sin egen verksamhetsplanering.

I syfte att hålla programmet aktuellt så ska det uppdateras varje mandatperiod. Detta så att Umeå kommun får bra förutsättningar och verktyg att fortsätta jobba för en livskraftig och hållbar landsbygd. Programmet ska också följas upp årligen inom ramen för kommunens programstyrning.

Hållbar landsbygdsutveckling är summan av en mängd olika aktörers arbete och insatser. I arbetet behöver jämlikhet och inkludering kopplat till olika målgruppers behov vara vägledande perspektiv. Det är viktigt att såväl uppföljningar som revideringar av kommunens landsbygdsprogram görs i dialog med utvecklingsaktörer och intressenter på Umeå landsbygd. Umeå kommuns landsbygdsutvecklingsråd har en särskild roll i att hjälpa till med uppföljningen av programmet. Det sker genom kontinuerliga samtal med kommunala verksamheter.

[5] Vägledning för livskraftiga landsbygder, Tillväxtverket (2022).

Foto: Nathalie Näslund

”Detta program ramar in det arbete som behöver göras för att Umeå landsbygd fortsatt ska vara en attraktiv plats där hållbar tillväxt och god livskvalitet är i fokus.”

Övergripande mål

Umeå kommuns övergripande mål för landsbygden är att Umeå landsbygd ska vara en attraktiv plats för boende, näringsliv, föreningar och besökare, där hållbar tillväxt, god livskvalitet och samverkan mellan landsbygdsaktörer står i fokus.

Det övergripande målet kan brytas ned i fem tematiska målområden: livsmiljöer, näringsliv, offentlig service, infrastruktur och transporter samt lokal utveckling. Dessa fem målområden presenteras i egna avsnitt längre fram i programmet.

Övergripande strategier

För att nå det övergripande målet så arbetar Umeå kommun med landsbygdsutveckling på flera olika sätt. Arbetet tar grund i två övergripande strategier som beskrivs nedan.

Utvecklad samverkan och samordning

För att arbetet med landsbygdsutveckling ska bli framgångsrikt och hållbart på riktigt krävs en öppen, effektiv samverkan och samordning med ideell, privat och offentlig sektor. Detta trepartnerskap är Umeå kommuns arbetsmodell för landsbygdsutveckling.

Samordning och samverkan kan se ut på flera olika sätt:

- Med privata och ideella aktörer på Umeå landsbygd – för att skapa utveckling tillsammans, exempelvis genom byaplaner
- Med andra kommuner inom Umeåregionen – för att stötta lokal utveckling och göra samordningsvinster inom offentlig service
- Med andra regionala och nationella aktörer – för att främja utvecklings- och stödmöjligheter för landsbygds aktörer
- Med universiteten – för att öka kunskapen om landsbygder och dess utveckling, delta i olika projekt med byar som testbäddar, med mera

Samarbetet inom Umeåregionen är särskilt viktigt när det gäller samordning av offentlig service, infrastruktur och mobilitet och stödmöjligheter från till exempel EU. Lokala utvecklingsgrupper och andra aktörer i Umeåregionens landsbygder har sedan länge ett etablerat samarbete över kommungränserna och här har kommunerna en viktig roll att stötta det arbetet.

Internt i Umeå kommun är Kommunstyrelsen ansvarig nämnd för landsbygdsutveckling, men ansvaret för många av de specifika frågorna i programmet ligger på andra nämnder och verksamheter. Därför är intern samordning och samverkan A och O.

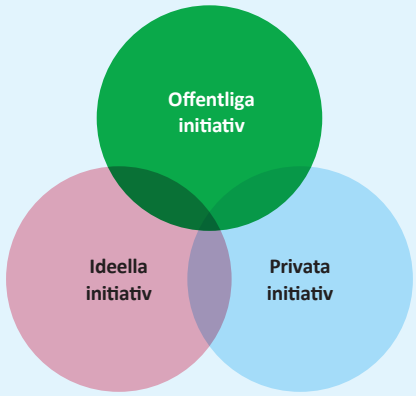

Hållbar landsbygdsutveckling skapas tillsammans!

Ökad kunskap och uppmärksamhet

För att öka uppmärksamheten om vad som händer på landsbygden och visa på hur landsbygdsutveckling bidrar till hela kommunens hållbara tillväxt, är det viktigt att kommunen regelbundet stöttar och uppmärksammar olika landsbygdsaktörers utvecklingsinitiativ, arrangemang och projekt. Samtidigt kan kommunen själv ta initiativ till, utveckla och arrangera evenemang, möten och projekt som synliggör Umeå landsbygd.

Umeå kommun har sedan flera år en särskild landsbygdswebb (www.umea.se/landsbygd) där det varje månad publiceras artiklar som synliggör goda och spännande initiativ som pågår i byarna. Här samlas också all information om hur kommunen jobbar med landsbygdsutveckling. För den som vill finns möjlighet att prenumerera på nyheterna.

Genom att synliggöra det positiva som händer på landsbygden så kan dess mångfald, unika värden och resurser lyftas fram på ett tydligare sätt. Det är viktigt för att utmana de alltför ofta stereotypa bilder och föreställningar som finns kring landsbygd. Inte sällan porträtteras landsbygder som omoderna och problemfyllda, medan städer och centralorter ses som självklara platser för utveckling och framgång. Även språk och bildval har stor betydelse för hur platser uppfattas.

Hur vi ser på en plats påverkar också hur vi ser på varandra, oss själva och våra handlingsutrymmen. När landsbygders självklara roll för framtida utveckling och tillväxt i stället synliggörs, så syns även det ömsesidiga beroende som finns mellan land och stad. Kommunikation och attitydarbete är därför en strategiskt viktig aspekt i arbetet med landsbygdsutveckling. Umeå kommun upprättar årligen en kommunikationsplan för landsbygdsutveckling med detta i fokus.

En annan förutsättning för hållbar landsbygdsutveckling är att kommunens verksamheter beaktar landsbygdsperspektivet. Tillväxtverket har tagit fram ett metodstöd för detta som handlar om att ”putsa de geografiska glasögonen” – att helt enkelt öka kunskapen om geografiers olika förutsättningar och möjligheter. Det kan exempelvis handla om att följa upp hur olika föreningsstöd fördelas mellan olika typer av geografier eller att införa ett geografiskt perspektiv i verksamhetsplaneringen.[6]

[6] Vägledning för livskraftiga landsbygder, Tillväxtverket (2022).

Foto: Matilda Audas Björkholm

”Genom att synliggöra det positiva som händer på landsbygden så kan dess mångfald, unika värden och resurser lyftas fram.”

Foto: Fredrik Larsson

1

Attraktiva livsmiljöer

Målområde 1: Attraktiva livsmiljöer

Målsättning

Skapa attraktiva livsmiljöer genom en hållbar bebyggelsestruktur, som stöttar lokal utveckling, service och kollektivtrafik. På samma sätt som i staden och tätorterna uppmuntras en blandning av upplåtelseformer, bostadstyper och storlekar.

Foto: Nathalie Näslund

Möjligheten till naturnära boenden med stora utrymmen är vanliga anledningar till att många väljer att bo på Umeå landsbygd. Gemenskap, lugn, möjligheter till odling, djurhållning och ett aktivt friluftsliv är också värden som uppskattas. I takt med att distansarbete blir allt vanligare får allt fler möjlighet att bo på landsbygden, vilket blev särskilt tydligt under coronapandemin år 2020 då fler än någonsin flyttade från tätort till landsbygd i Umeå kommun.

Idag bor över 21 000 invånare på Umeå landsbygd, vilket motsvarar 16 procent av kommunens totala befolkning. Procentuellt sätt är befolkningsutvecklingen starkare på landsbygd jämfört med tätort.

Bostäder byggs och säljs i de flesta landsbygdsområden

Nya bostäder byggs i de flesta delar av kommunens geografier och på landsbygden är det särskilt populärt att bygga runt de stora sjöarna Tavelsjön, Bjännsjön och Stöcksjön. I vissa landsbygdsområden har bostadsbyggandet dock stått stilla i flera år, framför allt i kommunens norra delar. Bostadsförsäljningar sker dock i alla delar av landsbygden och här finns inga problem med tomma hus, så kallade ”ödehus”.

Behov av ett mer varierat bostadsutbud

Hela 98 procent av alla bostäder på Umeå landsbygd är småhus. I flera av de större byarna finns önskemål om flerbostadshus som kan möjliggöra för framför allt äldre att bo kvar i sina hembygder. Ett tillskott av lägenheter skulle skapa viktiga flyttkedjor, där äldre personer som flyttar från sina hus till en lägenhet i byn öppnar upp för nya och yngre människor att flytta in. En sådan flyttkedja stärker dessutom lokal service som förskola och skola.

Bristen på flerbostadshus och hyresrätter gör att olika grupper av människor riskerar att exkluderas från möjligheten att bo på landsbygd. Det kan exempelvis vara studenter, unga vuxna, singelhushåll eller låginkomsttagare. För att så många som möjligt ska kunna bosätta sig i alla delar av kommunen behövs bostäder som passar olika grupper av människor i olika skeenden av livet. Kommunen ser därför positivt till att exploatörer tar initiativ till och utvecklar detta på Umeå landsbygd. Kommunen kan även ta egna initiativ för att stärka en sådan utveckling, exempelvis genom att detaljplanelägga strategiska platser eller att öka andelen kommunala tomter på landsbygden.

Mer kunskap behövs om landsbygdens tillväxt

Fastighetspriserna har ökat i hela kommunen och på landsbygden är det framför allt i de tätortsnära delarna och i sjö- och kustnära lägen som utvecklingen varit som starkast.[7] Att priserna är lägre i andra delar av landsbygden gör att det kan vara svårare att få lån hos banker för att bygga nytt.

Bankers restriktiva inställning kan förklaras av att marknadsvärdet många gånger är lägre på landsbygd jämfört med tätort, samtidigt som kostnaden för att bygga är densamma vart det än sker. Att det finns färre referensobjekt i form av bostadsförsäljningar gör också att det kan vara svårare för bankerna att sätta korrekta marknadsvärden för landsbygdsfastigheter.

Det finns även en uppfattning hos lokala utvecklingsgrupper på Umeå landsbygd att banker kan vara mer restriktiva med att låna pengar till föreningar. Det blir särskilt problematiskt på landsbygd där föreningar många gånger är viktiga utvecklingsaktörer och fastighetsägare. Inte sällan finns en ovana och kunskapsbrist hos finansiärer om alternativa ägarstrukturer, finansieringslösningar och bostadsformer, vilket försvårar bostadsbyggandet i områden med svag bostadsmarknad.

Umeå kommun har en viktig roll i att fortsätta informera banker om hur hela kommunen växer och hur ökade fastighetspriser trycks utåt från Umeå stad och allt längre ut på landsbygden. Med ökad kunskap och förståelse för landsbygdens utveckling kan möjligheterna till bostadsbyggande möjliggöras i fler delar av Umeå landsbygd. Det här är särskilt viktigt för de norra delarna av kommunen där bostadsbyggandet stått stilla en längre tid.

[7] Bostadspriser och lönsamheten att bygga i Umeå kommun (2018)

Möjligheten till naturnära boenden med stora utrymmen är vanliga anledningar till att många väljer att bo på Umeå landsbygd.

Foto: Fredrik Larsson

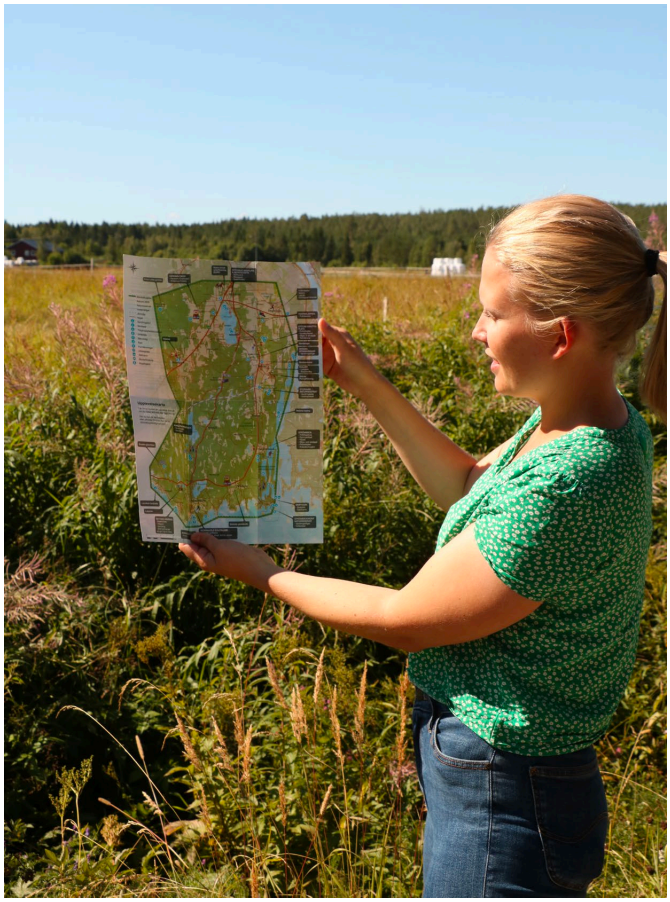

Långsiktig planering främjar hållbara strukturer

I Umeå kommuns översiktsplan beskrivs hur den framtida bebyggelseutvecklingen väntas se ut och här har Umeå landsbygd en viktig roll. I planen konstateras att kommunens grundinställning till ny bebyggelse på landsbygden generellt sett är positiv. Här finns också riktlinjer för exempelvis allmän lämplighetsprövning och andra områden inom en attraktiv livsmiljö som friluftsliv, teknisk försörjning, offentlig service, besöksmålsutveckling, service, kollektivtrafik med mera.

Förutom riktlinjer och skrivningar i översiktsplanen måste hänsyn även tas till bland annat Plan- och bygglagen samt Miljöbalken i den efterföljande planeringen och genomförandet. Sammantaget skapar hanteringen förutsättningar för att främja en långsiktig och hållbar bebyggelsestruktur som en del av en attraktiv livsmiljö på Umeå landsbygd.

Lokala initiativ och planer driver utvecklingen

Kommunens fysiska planering är endast en del av bebyggelseutvecklingen – det här gäller på landsbygd precis som i tätort. Det är de enskilda initiativen från lokala utvecklare, exploatörer, markägare och lokala utvecklingsgrupper som driver bebyggelseutvecklingen framåt och som skapar attraktiva boendemiljöer på Umeå landsbygd.

Kommunen har dock en viktig roll i att stötta de enskilda initiativen, ex. genom att tillhandahålla lättillgänglig information om byggande på landsbygd, samordna nödvändig kompetens och att lotsa rätt inom kommunorganisationen. Här är kundtjänst inom plan och bygg en viktig ingång, som ger rådgivning om byggande och information om hur planeringsprocesserna fungerar.

Även byaplaner, eller så kallade lokala utvecklingsplaner, är viktiga för att främja attraktiva livsmiljöer och bidra till en långsiktig och hållbar bebyggelsestruktur på Umeå landsbygd. I byaplaner kan boende och verksamma genom sin expertis och platskännedom samla lokala önskemål och synpunkter kring byggande och utveckling på ett tydligt sätt. Byaplanerna lyfter ofta andra viktiga delar som bidrar till attraktiva livsmiljöer, såsom servicebehov, transporter och friluftsliv. Byaplaner utgör viktiga kunskapsunderlag för kommunen, som har en roll i att beakta och väga in dessa i sin planering. Läs mer om byaplaner under målområdet ”Aktiv lokal utveckling”.

Kommunen kan också stötta och främja lokala initiativ som handlar om att sköta, bevara och utveckla värdefulla naturmiljöer. Det kan handla om att värna om ängsmarker och bekämpa invasiva arter, vilket bidrar till attraktiva livsmiljöer och gynnar den biologiska mångfalden.

Foto: Matilda Audas Björkholm

Prioriteringar fram till 2030 för Attraktiva livsmiljöer

I tabellen nedan sammanfattas vilka frågor som är särskilt viktiga för Umeå kommun att fokusera på fram till 2030 för att nå målet om attraktiva livsmiljöer på Umeå landsbygd. Det är upp till varje ansvarig nämnd att implementera prioriteringarna i sina verksamheter.

Prioriterade frågor fram till 2030	Ansvarig nämnd
Bidra till ett mer diversifierat bostadsbyggande på Umeå landsbygd	Kommunstyrelsen, Byggnadsnämnden
Främja byggande i landsbygdsområden med svag bebyggelseutveckling	Kommunstyrelsen, Byggnadsnämnden
Arbeta för att möjliggöra finansiering av bebyggelse på Umeå landsbygd	Kommunstyrelsen
Utveckla samverkan på såväl lokal som regional nivå för attraktiva livsmiljöer på Umeå landsbygd	Kommunstyrelsen
Utveckla rådgivning och information kring byggande på landsbygd	Byggnadsnämnden

De globala hållbarhetsmålen Agenda 2030

Genom att arbeta med Attraktiva livsmiljöer bidrar vi till följande av de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030:

Foto: Nathalie Näslund

2

Starkt lokalt näringsliv

Målområde 2: Starkt lokalt näringsliv

Målsättning

Utveckla och stärka det lokala näringslivet som motor för hållbar landsbygdsutveckling.

Foto: Nathalie Näslund

Lokal näringslivsutveckling är motorn för hållbar utveckling på Umeå landsbygd. Ett starkt lokalt näringsliv skapar inte bara engagemang och driv i bygden, utan möjliggör även nya företagsetableringar, lokala arbetsplatser, service och minskat transportbehov.

Mellan åren 2011 och 2020 har antalet företag ökat på Umeås landsbygd. I de flesta landsbygdsområden handlar det om en ökning med 200–300 nya företag, men även i områden där ökningen vart som lägst är den procentuella ökningen stor. De branscher som sysselsätter flest invånare på landsbygden är vård och omsorg, utbildning, byggverksamhet, tillverkning och handel.[8]

Innovativ upphandling kan stötta lokala företag

För att stötta och stimulera det lokala näringslivet på Umeå landsbygd är det viktigt att kommunen fortsätter att utveckla den lokala och regionala upphandlingen av varor och tjänster, särskilt inom livsmedelsområdet och tekniskt underhåll. En viktig insats handlar om att sänka tröskeln för fler företagare att delta i offentliga upphandlingar. Det kan exempelvis handla om att erbjuda utbildningar och information om kommunens inköpsprocesser, samt lyssna in hur behoven, årshjulen och utbuden ser ut bland företagen i syfte att förenkla upphandlingsunderlagen. Efter sådana upphandlingar kan exempelvis förskola, skola och äldreomsorgen utgöra viktiga kunder för dagligvaruhandeln, vilket efterfrågas av många butiker på Umeå landsbygd.

Det finns flera exempel från kommuner som jobbar med innovativ upphandling för att stärka den kommersiella servicen. Bland annat genom skafferiavtal där dagligvarubutiker får i uppdrag att leverera livsmedel till förskola, skola och äldreomsorg utifrån vad som finns att tillgå i butikens så kallade ”skafferier”. På så vis stärks landsbygdsbutikerna som viktiga servicenav i byarna.

[8] Kunskapsrapport Umeås livskraftiga landsbygd (2022): www.umea.se/landsbygdsfakta

Lokal och innovativ upphandling kan också handla om att möjliggöra mer lokalproducerad mat inom offentliga verksamheter, vilket även stärker vår självförsörjningsförmåga och går i linje med kommunens miljömål. Idag finns flera digitala plattformar som kan nyttjas för att koppla samman lokala producenter och beställare, exempelvis Länsstyrelsens verktyg Matkompassen.

Upphandlingsenheten, Måltidsservice och Näringslivsavdelningen har viktiga roller i att möjliggöra för fler lokala företag att dra nytta av offentliga upphandlingar och skapa win-win effekter som stärker landsbygdsutvecklingen.

Kommunen stöttar och lotsar

Andra sätt som kommunen kan stötta det lokala näringslivet är genom att ordna näringslivsträffar och företagsbesök, delta i företagsnätverk, samverka med branschorganisationer, informera om olika typer av stöd och finansiering och lotsa rätt inom kommunorganisationen och till andra myndigheter. En tydlig samordning internt mellan kommunala verksamheter underlättar också företagens kontakt med kommunen.

De senaste åren har Umeå kommuns näringslivsavdelning genomfört en mängd uppskattade företagsbesök genom konceptet ”kaffedialog” där företagare kan lyfta olika frågor över en kopp kaffe. Kommunens energirådgivare har också erbjudit hjälp till företag att energieffektivisera och mäta sina koldioxidutsläpp.

Digitaliseringen skapar jobbmöjligheter på landsbygd

Fastän andelen sysselsatta är högre på landsbygd jämfört med tätort, har de allra flesta sysselsatta i kommunen sin arbetsplats i någon av de stora tätorterna. Den starka digitaliseringstrend som nu pågår, och som fick en rejäl skjuts under corona-pandemin, skapar fler möjligheter till företagande på Umeå landsbygd.

Distansarbete blir allt vanligare och när boende på landsbygden kan jobba hemifrån så stärks också den lokala servicen. Många ser fördelar med att slippa pendla och frigöra mer tid till familj och fritid. Här kan lokala initiativ i samverkan med kommunen bidra till att skapa fler möjligheter till distansarbete genom så kallade coworking-hubbar eller gemensamma kontorsytor, något som flera byar upplever intressant. Som ett sätt att underlätta distansarbete har Umeå kommun testat att erbjuda kontorsplatser i Hörnefors kommunhus för kommunanställda.

Kommersiell service

Kommersiell service som dagligvarubutiker, post- och paketombud och drivmedelsanläggningar är viktiga för lokalsamhället och inte minst för näringslivet. Idag finns nio dagligvarubutiker på Umeås landsbygd, varav flera sett en positiv utveckling senare år. Under corona-pandemin ökade inköpen i de flesta av butikerna, mycket tack vare att distansarbete gjordes möjligt för fler.

På Umeås landsbygd liksom i andra tätortsnära landsbygder, konkurrerar dock handeln och servicen i hög grad med staden och tätorternas utbud. En del av butikerna har utmaningar med att få verksamheterna att gå runt och är beroende av de regionala servicestöd som butiker i serviceglesa områden kan erhålla. Även oroligheter i omvärlden med ökade energikostnader, råvarupriser och inflation drabbar butikerna hårt.

Foto: Nathalie Näslund

Kommunens roll för serviceutveckling

Umeå kommun har en viktig roll i att säkra och stärka den kommersiella servicen på landsbygden. Butikerna är viktiga servicegivare och naturliga mötesplatser att träffas i och kring. I flera av butikerna hjälper ideella krafter till för att stötta med allt från varuplock till marknadsföring, vilket visar på det stora engagemang som finns för butikerna lokalt.

Flera av butikerna erbjuder utkörning av matkassar i form av hemsändning, vilket är en viktig service för boende på landsbygd som inte kan handla själva. För dessa utkörningar får butikerna ekonomisk ersättning av Umeå kommun och Region Västerbotten. Hemsändningen är en uppskattad service, inte minst bland äldre, samtidigt som butikerna stärks.

Kommunen har också en viktig roll att kartlägga och utnyttja de samordningsmöjligheter som finns mellan offentlig och kommersiell service och att medverka i utvecklingen av nya serviceformer tillsammans med lokala aktörer. Här ingår även det regionala servicesamarbetet som en viktig del, inte minst för att tillsammans informera och aktivt arbeta med de stödmöjligheter som finns på serviceområdet.

Dialogen med Region Västerbotten, som erhåller olika finansiella stöd till kommersiell service, är särskilt viktig. Idag finns ett avståndskriterium kopplat till stöden som gör att butiker med mindre än 10 km till närmaste dagligvarubutik inte kan söka. Det gör att en tätortsnära landsbygd som Umeås drabbas hårt, där vissa butiker som behöver investera inte har råd att satsa.

Som ett sätt att stärka kommunens långsiktiga arbete med serviceutveckling antogs år 2019 en serviceplan, *Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd*. Serviceplanen pekar ut orter som är strategiskt viktiga för varuförsörjningen på landsbygden och lyfter viktiga insatser och åtgärder som kommunen kan jobba med för att stärka den kommersiella servicen.[9]

Digitaliseringens möjligheter för kommersiell service

Handeln och servicen på Umeå landsbygd förändras över tid genom såväl digitalisering som ändrade inköpsmönster. Det kan handla om försämringar på vissa områden, men också nya servicelösningar. Exempelvis i Stöcke testar byns lokala förening en modell där boende kan handla via Coops E-handel och hämta ut sina matkassar i byns allaktivitetshus. Det är en unik modell för dagligvaruförsörjning på landsbygden som kombinerar e-handel med en lokal servicepunkt.

[9] Läs serviceplanen på www.umea.se/landsbygd (under ”Planer och program”)

Det har också blivit allt vanligare att driva delvis obemannade butiker, så kallade hybridbutiker. En hybridbutik innebär att kunder, med hjälp av självscannings-kassor och smarta kamerasystem, kan handla fastän ingen personal är på plats. Det gör att fler kan handla på tider som passar de själva, samtidigt som butikerna sparar in personalkostnader. Ica Nära Hissjö drivs idag som en hybridbutik och fler butiker på Umeå landsbygd är intresserade av att testa konceptet. Potentialen med hybridbutiker kan vara särskilt stor i orter med stark besöksnäring och kan också vara en lösning för andra slags företag, exempelvis gårdsbutiker.

Areella näringar

De platsbundna näringarna jord- och skogsbruk samt rennäringen är centrala delar av Umeås näringsliv och bidrar till lokal livsmedelproduktion, en stark regional skogsnäring och en mängd småföretag. Det öppna odlingslandskapet och de stora skogarna är populära rekreationsområden för såväl landsbygdsbor som besökare. Områdena bidrar med naturvärden och ekosystemtjänster och utgör några av de viktigaste förutsättningarna för en attraktiv boendemiljö på Umeå landsbygd.

Foto: Nathalie Näslund

I omställningen till en fossilfri och biobaserad samhällsutveckling och ett hållbart samhälle spelar jord- och skogsbruk en nyckelroll, såväl genom effektivare livsmedelsproduktion som utveckling av förnybara material, biobaserad energi och andra produkter baserade på råvaror från jord- och skogsbruk. Svenskt jordbruk har idag lägre klimatpåverkan än många andra jordbrukssystem, använder mindre antibiotika och har bättre djurskydd. Mycket spännande forskning sker just nu kring framtidens livsmedelssystem och nya grödor anpassade för våra breddgrader.

Klimatförändringar innebär stora utmaningar för jordbruket, både globalt och lokalt. Medan många viktiga globala jordbruksområden får allt svårare att producera livsmedel på grund av torka eller översvämningar har Västerbotten relativt goda förutsättningar att utveckla jordbruket, även om extremväder väntas även här. Ett varmare klimat innebär också högre risk för spridning av skadedjur och växter. Därför blir det allt viktigare att främja en naturlig motståndskraft genom att bevara fungerande ekosystem med en hög biologisk mångfald och att främja naturbaserade lösningar. Här kan Umeå kommun stötta företag och lokala initiativ med exempelvis rådgivning kring dessa frågor. Kommunen bidrar också genom att bevara sammanhängande områden med brukningsvärd jordbruksmark och värdefulla naturmiljöer i sin planering.

Jordbruksföretagen minskar i antal

De senaste tio åren har antalet jordbruksföretag i Umeå kommun och Västerbottens län minskat. I takt med detta har även antalet förvärvsarbetare inom jordbruket minskat och det råder stor brist på utbildad arbetskraft inom slakt, styckning, förädling och industri. Hög medelålder bland de aktiva lantbrukarna gör också att många står inför ett ägarskifte.

Här har Forslundagymnasiet en nyckelroll för kompetensförsörjningen inom de gröna näringarna i hela norra Sverige. Forslunda erbjuder gymnasieutbildningar inom lantbruk, djurvård och hästhållning samt yrkeshögskoleutbildningar inom bland annat driftledare lantbruk och ridlärare. Skolan bedriver också ett KRAV-certifierat jordbruk och har olika sorters ladugårdsdjur.

Livsmedelsförsörjningen behöver öka

Trots nedgångar inom sektorn syns ett växande intresse för lokalproducerad mat, inte minst genom de många gårdsbutiker som finns på Umeå landsbygd samt Umeås REKO-ring som är den näst största i Sverige med sina 17 000 medlemmar. Det ökade intresset för närproducerat har också lett till nya spännande odlingsförsök, exempelvis hydroponisk odling som innebär att odla i vatten i stället för jord.

Foto: Fredrik Larsson

Kommunen har en viktig roll i att skapa bra förutsättningar för lokal livsmedelsproduktion och jordbruksnäringen, dels genom översiktsplaneringen (utpekade av odlingsmark, riktlinjer om att säkra förutsättningar för fortsatt jordbruk), dels samverkan med berörda myndigheter och aktörer. Kommunen kan exempelvis ta initiativ till och stötta projekt som bidrar till genomförandet av Västerbottens regionala livsmedelsstrategi, samt medverka till att ett regionalt nav för näringen skapas med fokus på forskning, utveckling, innovation och kunskapsförsörjning. Under 2023–2026 gör kommunen en särskild satsning för stärkt livsmedelsnäring tillsammans med Region Västerbotten och ett flertal andra kommuner. Kommunen för också kontunerliga dialoger med jordbruksföretagen för att öka kunskapsläget om branschens möjligheter och behov.

Innovation och nya lösningar är också viktigt för att hantera utmaningarna. Här finns kreativa exempel att inspireras av, exempelvis kommuner som köpt in kor och direktupphandlat tjänsterna om bete och skötsel av lantbrukare.

Det är viktigt att verka för en långsiktigt tryggad jordbrukssektor med sikte mot själv-försörjning. Det skapar en högre krisberedskap och gör oss mer robusta vid oroligheter på världsmarknaden som kan sätta distributionssystem ur balans.

Foto: Fredrik Larsson

Visste du att...

År 2020 antogs Umeå kommuns lokala miljömål där fyra har särskild bäring på areella näringar:

- År 2025 ska arealen brukad jordbruksmark, betesmark och kärnområden för rennäringen inte ha minskat jämfört med 2019 års nivå
- Senast år 2025 erbjuds minst 50 procent lokalproducerade livsmedel inom kommunens verksamheter och bolag
- Senast år 2025 erbjuds 50 procent ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter
- Senast år 2025 har alla grundskolor tillgång till skolskog och odlingsmöjligheter

En regional skogsnäring

För en fortsatt stark lokal och regional skogsnäring har kommunen en viktig roll att stötta näringslivsutvecklingen för små och stora skogsföretag och skapa bra förutsättningar genom översiktsplanering. Kommunen kan även medverka i existerande lokala och regionala samarbetsformer för utveckling av skogsnäringen, exempelvis Västerbottens regionala skogsprogram.

Vinterbetesmarker för rennäringen

Inom Umeå kommun finns stora områden som utgör vinterbetesmarker för rennäringen och fjällsamebyarna Ran, Ubmeje Tjeälddie, Vapsten, Gran och Svaipa. Rennäringen är en dynamisk näring vars verksamhet varierar beroende på naturens förutsättningar och förändringar i klimatet. Kärnområden, flyttleder, svåra passager och trivselområden har avgörande betydelse för möjligheterna att bedriva renskötsel. Här har kommunen en roll i att samordna samhällsutvecklingen med rennäringens behov och på bästa sätt säkra förutsättningarna för fortsatt utveckling av rennäringen. Hur detta görs är fastlagt i översiktsplanens riktlinjer och skrivningar.

Foto: Carl-Johan Utsi

Foto: Nathalie Näslund

Turism och besöksnäring

Turismen växer sig allt starkare på Umeå landsbygd. Här finns allt från havsbad till caféer, gårdsbutiker, vandrarhem, campingar, vandringsleder, multisport-ytor och mycket mer. Turismen på landsbygden är viktigt för att den skapar förutsättningar för service och näringsliv och stärker därmed bygders attraktivitet.

I kommunens översiktsplan finns utpekade besöksmål av olika karaktär, framför allt längs kusten och Ume- och Vindelälven. Här finns också en samlande kommunövergripande beskrivning av resurser för utveckling. Tanken är att de många natur- och kulturmiljöerna, rekreationsområdena, anläggningar och resurser kan fungera som bas för en utvecklad turism och besöksnäring. Inte minst den kustnära turismen i kommunen har stor utvecklingspotential.

Kommunen har en viktig roll i att stötta lokala initiativ för utveckling av besöksnäringen, exempelvis genom tidig dialog och rådgivning med näringslivsutvecklare och destinations-bolaget Visit Umeå. Samverkan internt samt med andra myndigheter, besöksnäringsföretag och serviceaktörer är också viktigt för att utveckla besöksmål utifrån platsgivna resurser. Ett fortsatt engagemang i regionala samarbeten som Umeåregionen, Biosfärområde Vindelälven-Juhttátahkka och Region Västerbotten med flera är också av vikt.

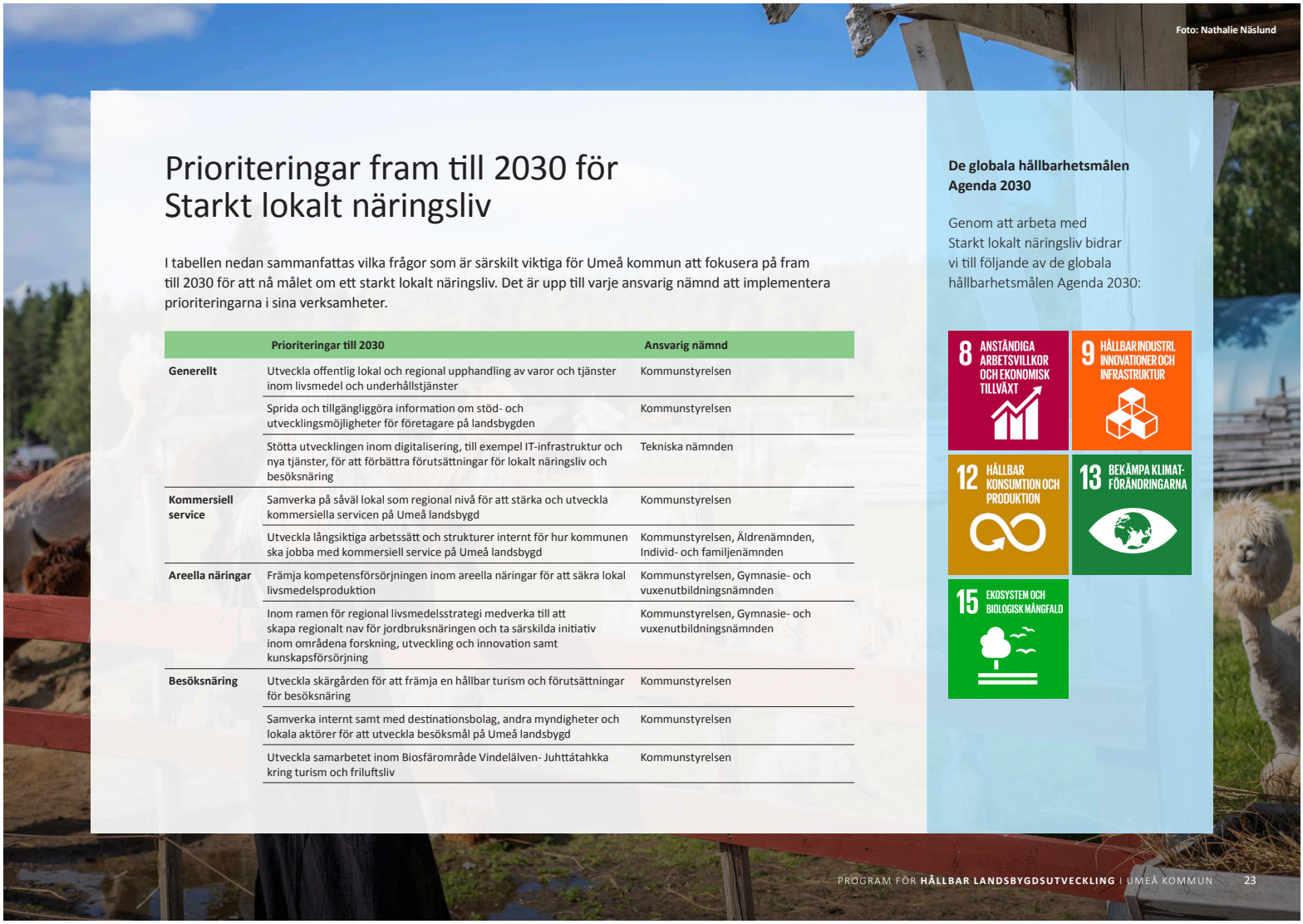

Foto: Nathalie Näslund

Prioriteringar fram till 2030 för Starkt lokalt näringsliv

I tabellen nedan sammanfattas vilka frågor som är särskilt viktiga för Umeå kommun att fokusera på fram till 2030 för att nå målet om ett starkt lokalt näringsliv. Det är upp till varje ansvarig nämnd att implementera prioriteringarna i sina verksamheter.

	Prioriteringar till 2030	Ansvarig nämnd
Generellt	Utveckla offentlig lokal och regional upphandling av varor och tjänster inom livsmedel och underhållstjänster	Kommunstyrelsen
	Sprida och tillgängliggöra information om stöd- och utvecklingsmöjligheter för företagare på landsbygden	Kommunstyrelsen
	Stötta utvecklingen inom digitalisering, till exempel IT-infrastruktur och nya tjänster, för att förbättra förutsättningar för lokalt näringsliv och besöksnäring	Tekniska nämnden
Kommersiell service	Samverka på såväl lokal som regional nivå för att stärka och utveckla kommersiella servicen på Umeå landsbygd	Kommunstyrelsen
	Utveckla långsiktiga arbetssätt och strukturer internt för hur kommunen ska jobba med kommersiell service på Umeå landsbygd	Kommunstyrelsen, Äldrenämnden, Individ- och familjenämnden
Areella näringar	Främja kompetensförsörjningen inom areella näringar för att säkra lokal livsmedelsproduktion	Kommunstyrelsen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
	Inom ramen för regional livsmedelsstrategi medverka till att skapa regionalt nav för jordbruksnäringen och ta särskilda initiativ inom områdena forskning, utveckling och innovation samt kunskapsförsörjning	Kommunstyrelsen, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Besöksnäring	Utveckla skärgården för att främja en hållbar turism och förutsättningar för besöksnäring	Kommunstyrelsen
	Samverka internt samt med destinationsbolag, andra myndigheter och lokala aktörer för att utveckla besöksmål på Umeå landsbygd	Kommunstyrelsen
	Utveckla samarbetet inom Biosfärområde Vindelälven- Juhttátahkka kring turism och friluftsliv	Kommunstyrelsen

De globala hållbarhetsmålen Agenda 2030

Genom att arbeta med Starkt lokalt näringsliv bidrar vi till följande av de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030:

Foto: Nathalie Näslund

3

Väl fungerande offentlig service

Målområde 3: Väl fungerande offentlig service

Målsättning

Säkra tillgång till väl fungerande offentlig service och utöka samordning och samverkan mellan olika serviceaktörer.

Foto: Fredrik Larsson

En välfungerande offentlig service är viktigt för landsbygdens hållbara tillväxt och för en god livskvalitet bland nuvarande och framtida invånare, liksom för näringslivet och besökare. Inom offentlig service ansvarar kommunen exempelvis för skola och barnomsorg, socialtjänst och omsorgsverksamheter, teknisk service och fritids- och kultutbud. De kommunala bolagen har viktiga roller med ansvar för exempelvis vatten, avlopp och avfall (Vakin) och energiförsörjning (Umeå Energi).

Som princip ska den kommunala servicen behandlas lika över hela kommunen, vilket innebär att den baseras på det befolkningsunderlag som finns i varje område. Umeå landsbygd och staden har dock olika förutsättningar: på landsbygden är det större gleshet, längre avstånd, färre människor och arbetsplatser liksom procentuellt sett både fler äldre och barnfamiljer än i staden. För att den offentliga servicen ska fungera på bästa sätt behöver den därför planeras, organiseras och genomföras utifrån de platsspecifika förutsättningar som finns på landsbygden.

I kommunens översiktsplan spås tillväxt i fem utpekade tillväxtstråk på landsbygden där utvecklingen redan idag är stark. Stråken sammanfaller med kollektivtrafiklinjer och service i form av skolor och handel. I översiktsplanen finns också riktlinjer för hur en stöttande bebyggelsestruktur kan stärka befintlig service, samt hur kommunens större tätorter, inklusive serviceutbudet, ska utvecklas i framtiden.

Samordning av kommunala verksamheter

Landsbygdens specifika förutsättningar gör att samordning och samverkan mellan många olika aktörer blir extra viktig. Kommunen bör alltid sträva mot att på bästa sätt samordna de kommunala verksamheter som finns på en plats. En viktig insats handlar om att samordna en gemensam information till boende och verksamma på landsbygden vid exempelvis planeringsprocesser eller serviceförändringar.

Samordning kan också handla om att utveckla möjligheterna till kombinationstjänster inom kommunen, exempelvis att en deltidsanställning på den lokala skolan kombineras med en annan deltidsanställning inom kommunal verksamhet. Det kan även handla om kompetensutveckling av personal eller logistik och transporter som möjliggör för fler att arbeta på landsbygden, exempelvis kommunala bilpooler inom skola och omsorg.

Kommunens fastigheter och lokaler på landsbygden nyttjas ofta av bygdens olika föreningar och aktörer och därför är det viktigt att lokalerna används på ett effektivt och jämlikt sätt. Här finns en potential i att samnyttja lokalerna på fler sätt utifrån de behov som finns lokalt, exempelvis via smarta låssystem. Då kan lokaler tillgängliggöras för fler aktiviteter på kvällar och helger. På samma sätt kan lokala behov samordnas med kommunens när fastigheter renoveras eller nya lokaler tillskapas. Likaså kan kommunala verksamheter effektivisera service genom att samordna sina funktioner i gemensamma fastigheter, som i Bullmark där den nya skolan delar lokaler med hemtjänsten.

Samarbeten för serviceutveckling

När det kommer till offentlig service är samarbetet inom Umeåregionen centralt. Genom att samverka över kommungränserna kan kommunal verksamhet effektiviseras och servicen till invånarna förbättras. Ett gott exempel är kommunernas biblioteksamarbete, där böcker kan lånas och lämnas tillbaka i vilket bibliotek som helst i regionen.

Även samverkan med regionen och staten är viktigt, särskilt för landsbygdsområdena med svagare befolkningsutveckling och/eller med långa avstånd till de större tätorternas serviceutbud.

Samarbete med kommersiella och ideella aktörer är också viktigt och kan leda till förbättrade och nya serviceformer i gränslandet mellan offentlig, kommersiell och ideell service. Här behöver kommunen fungera som en möjliggörare och god samarbetspartner för aktörerna inom utvecklingsfrågor, investering, drift, underhåll samt utbud av aktiviteter och arrangemang.

För att stärka det lokala närings- och föreningslivet och samtidigt utföra offentliga lokala tjänster på ett effektivt och hållbart sätt, har kommunen en roll i att främja lokal upphandling av offentlig service, exempelvis underhållstjänster.

Foto: Umeå kommun

”De betydelsefulla roller och funktioner som skolan har för den lokala utvecklingen är både som mötesplats och identitetsskapare i bygden.”

Foto: Nathalie Näslund

Breda roller och funktioner

Väl fungerande skola, förskola och pedagogisk omsorg i trygga, funktionella miljöer är viktiga för barn och unga som vistas och får sin undervisning där. Samtidigt är verksamheterna en viktig del av vardagspusslet för barnfamiljer. Det här gäller på alla platser i Umeå kommun. På Umeå landsbygd kan de kommunala verksamheterna dock få fler och bredare roller och funktioner, eftersom det, till skillnad från i staden, oftast endast finns en kommunal skola eller förskola inom ett stort geografiskt område. Det är helt enkelt viktigt att tänka platsspecifikt när den offentliga servicen ska organiseras, planeras och genomföras på Umeå landsbygd.

Samtidigt har grundskolan ett lagstadgat uppdrag som utgår från alla barns rätt till en utbildning av hög kvalitet och likvärdiga förutsättningar att nå de mål som är framskrivna i skollag och läroplan. För att åstadkomma detta i hela kommunen behöver skolverksamheten samordnas på vissa orter, exempelvis gällande tillgång till utbildade lärare och funktioner inom elevhälsan. Uppdraget om likvärdig utbildning är det som i första hand styr kommunens planering av utbildning, i andra hand närheten mellan hem och skola. Det här är en avvägning som blir särskilt påtaglig i serviceglesa områden.

De betydelsefulla roller och funktioner som skolan har för den lokala utvecklingen är både som mötesplats och identitetsskapare i bygden. Efter offentlig upphandling kan skolan och förskolan också vara en viktig kund till det lokala näringslivet som lanthandeln och bygg- och hantverksföretag. Även andra kommunala verksamheter inom socialtjänst och äldreomsorg kan ha liknande lokala roller och funktioner på Umeå landsbygd.

Vård- och omsorg samt utbildning är de branscher som sysselsätter allra flest invånare på landsbygden. För- och grundskolan utgör den största andelen av lokala arbetsplatser. Förändringar inom offentlig service, och särskilt på skolområdet, påverkar därför inte bara de som använder servicen, utan även antalet lokala arbetsplatser.

De breda roller och funktioner som kommunala verksamheter har på Umeå landsbygd är viktiga att diskutera och beakta när struktur, utbud och eventuella förändringar inom verksamheterna diskuteras och föreslås.

Ökad beredskap för utbyggnad av för- och grundskolor

De senaste åren har det blivit allt vanligare att skollokaler inte räcker till i kommunens tillväxtbyar. Det gäller framför allt i tätortsnära byar som Stöcke, Sörmjöle och Kasamark, men även i byar med längre avstånd till Umeå, som i Tavelsjö och Rödåsel.

Det här upplevs som ett stort problem bland vårdnadstagare som många gånger valt att flytta till byn just för närheten till skolan. Det är därför viktigt att kommunen arbetar proaktivt för att möta landsbygdens tillväxt, exempelvis genom höjd planberedskap för utbyggnad av förskolor och skolor. Särskilt då processerna kring exempelvis markköp och planering är komplexa och tar lång tid.

Kultur och fritid

Kommunens fritids- och kulturutbud, anläggningar och lokaler som idrottshallar, bibliotek och fotbollsplaner fyller många funktioner. Här finns aktiviteter för barn och unga, rekreationsmöjligheter för boende och besökare, mötesplatser och samlingslokaler.

Generellt sett är det framför allt i de stora tätorterna som kommunen äger och underhåller fritidsanläggningar. På landsbygden handlar det främst om idrottsplatser i anslutning till skolorna, samt ett antal badplatser. Oftast drivs och underhålls fritidsanläggningar på landsbygden i förenings-regi, många gånger med driftstöd från kommunen. Därför är det viktigt att stötta lokala initiativ, exempelvis ungdomsverksamhet i byar med långa avstånd till kommunala fritidsgårdar.

Mobila verksamheter en potential

Sedan många år har Umeå kommun en biblioteksbuss som besöker allt från skolor, förskolor, familjedaghem och bostadsområden på landsbygden. På sommaren stannar den även vid badplatser, sommarstugeområden och andra träffpunkter.

En annan populär mobil verksamhet är Mobil Mötesplats, kommunens ambulerande fritidsgård som sedan 2019 arrangerat pop up-fritidsgårdar och aktiviteter för unga på landsbygden. Mobil mötesplats, vars målgrupp är 13–17 åringar, har sedan 2023 ett uppdrag att även besöka årskurs 6 som ett led att nå ut till fler ungdomar på landsbygden.

De mobila verksamheterna fyller en viktig funktion genom att nå många byar där viss offentlig service saknas. Här finns stor potential i att utveckla fler mobila tjänster som stärker den offentliga servicen. I många byar efterfrågas exempelvis fler aktiviteter för barn och unga, inte minst kulturaktiviteter. Här kan mobila koncept och ny digital teknik överbrygga avstånd och bredda serviceutbudet, ex. genom livesändning av kulturarrangemang och synliggörande av aktiviteter via digitala skärmar.

Digitaliseringens möjligheter för ökad service

Digitalisering av offentlig service är en stor möjlighet för att erbjuda bättre och mer tillgänglig service för boende på landsbygd. Det handlar både om att förenkla för invånare att komma i kontakt med och utföra ärenden hos kommunen, men också om olika tjänster som vårdplanering och uppföljningssamtal. Runt om i landet finns flera exempel på hur digital teknik kan möjliggöra vård i serviceglesa områden, exempelvis via så kallade samhällsrum i samlingslokaler som möjliggör enklare provtagning eller läkarbesök på distans.

Kommunen har en roll i att arbeta aktivt med digitalisering av offentlig service, men även att skapa bra förutsättningar för digital utveckling på landsbygden genom välfungerande IT-infrastruktur som bredband och mobiltäckning. Det kan exempelvis handla om att möjliggöra fjärrundervisning, låta kommunens lokaler på landsbygden fungera som serviceplatser för kontakt med kommunen, webbsända föräldrautbildningar med mera.

Specifikt för äldre kan en välfungerande äldreomsorg med utvecklad välfärdsteknologi betyda större möjligheter att bo kvar på hemorten, nära anhöriga. Kommunen har en viktig roll i att fortsätta utveckla hjälpmedel som digitaliserad nattillsyn, digitala larm och andra tjänster, till exempel i samarbete med Region Västerbotten och enheten Glesbygdsmediciniskt centrum. Här kan byar på Umeå landsbygd fungera som testpiloter för nya utvecklade välfärdsteknologier för äldre.

Foto: Nathalie Näslund

Foto: Nathalie Näslund

Prioriteringar fram till 2030 för Väl fungerande offentlig service

I tabellen nedan sammanfattas vilka frågor som är särskilt viktiga för Umeå kommun att fokusera på fram till 2030 för att nå målet om en väl fungerande offentlig service. Det är upp till varje ansvarig nämnd att implementera prioriteringarna i sina verksamheter.

Prioriterade frågor fram till 2030	Ansvar nämnd (verksamhet)
Stärka de stora tätorterna och tillväxtstråken utanför staden som viktiga servicenoder för omgivande landsbygd	För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, Äldrenämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen
Stärka samordningen mellan kommunala verksamheter och utveckla samverkan med kommersiella och ideella aktörer för förbättrad service på Umeå landsbygd	För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, Äldrenämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen
Utveckla regional samverkan för stärkt service på Umeå landsbygd	För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, Äldrenämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen
Öka attraktiviteten och förutsättningarna för att klara kompetens-försörjningen på landsbygden inom skola, vård och omsorg	Personalnämnden, För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden Äldrenämnden
Säkerställ beredskap för utbyggnad av förskolor och skolor i kommunens tillväxtbyar	För- och grundskolenämnden, Tekniska nämnden
Tillgängliggöra och samnyttja kommunens lokaler och tjänster utifrån lokala behov och på ett jämlikt sätt	Tekniska nämnden, För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, Äldrenämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden
Nyttja digitaliseringens möjligheter för utvecklad service, exempelvis vård, undervisning, kultur och fritid, sociala träffpunkter och mobila verksamheter	För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, Äldrenämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Tekniska nämnden
Utveckla samverkan med lokalsamhället för att öka fritids- och kulturaktiviteter på landsbygden	Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Kommunstyrelsen
Föra diskussioner om kommunala verksamheters roll och funktion på Umeå landsbygd – exempelvis som mötesplatser med aktiviteter, arbetsplatser och kunder till lokalt näringsliv	För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, Äldrenämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Tekniska nämnden

De globala hållbarhetsmålen Agenda 2030

Genom att arbeta med Väl fungerande offentlig service bidrar vi till följande av de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030:

Foto: Fredrik Larsson

4

Hållbara transporter och infrastruktur

Målområde 4: Hållbara transporter och infrastruktur

Målsättning

Öka möjligheterna till hållbart resande och robustheten i infrastrukturen för förbättrad kommunikation.

Foto: Fredrik Larsson

Transporter och infrastruktur är grundläggande delar av en hållbar landsbygdsutveckling. Det skapar förutsättningar för en stor arbetsmarknadsregion och ger goda möjligheter att bo, verka i och besöka Umeå landsbygd. Hit hör både kollektivtrafik och vägar för gång, cykel, bil och buss, men även infrastruktur som bredband, mobiltäckning liksom teknisk infrastruktur för vatten, avlopp, avfall, återvinning och energiförsörjning.

Umeå kommuns översiktsplan innehåller en övergripande trafikstrategi där bland annat målsättningar för gång- och cykeltrafik, spårbunden kollektivtrafik och prioriterade kollektivtrafikstråk anges. I översiktsplanen beskrivs även hur bebyggelseutvecklingen på Umeå landsbygd kan planeras för att stötta och stärka befintlig infrastruktur och kollektivtrafik. Översiktsplanen innehåller även riktlinjer för den tekniska infrastrukturen.

Hållbara transporter

I landsbygder är bilen oftast både en förutsättning och en stor utmaning. Bilen behövs i stor utsträckning för att kunna lösa vardagspusslet med skola, förskola, inköp, fritidsaktiviteter och arbetspendling. Den utgör också en trygghet för att kunna transportera sig dit en ska, oavsett väglag.

Utmaningarna med biltransporter är samtidigt stora. De bidrar i stor utsträckning till kommunens klimatpåverkan och ökar trängsel- och luftproblemen i Umeå tätort. De kräver också mer underhåll av vägar än kollektiv trafik och är en stor post i hushållsbudgeten för de flesta. Bilåkande gör också att mer hälsofrämjande transporter som gång och cykel används mer sällan.

Majoriteten av de som är sysselsatta och som bor på Umeå landsbygd arbetspendlar till någon av kommunens stora tätorter. Statistiken visar att landsbygdsborna gör betydligt större andel av sina resor med bil än boende i tätort.[10]

[10] Resvanor i Umeå – så reste vi i kommunen hösten 2022: www.umea.se/rapporter

Flera faktorer spelar in till denna bild. Landsbygdens särskilda förutsättningar med färre människor på en större yta gör att kollektivtrafiken inte är konkurrenskraftig överallt, samtidigt som många byar saknar säkra gång- och cykelvägar.

Utmaningarna med biltransporter är samtidigt stora. De bidrar i stor utsträckning till kommunens klimatpåverkan och ökar trängsel- och luftproblemen i Umeå tätort.

Klimatneutral kommun till 2040

Umeå kommun har antagit lokala miljömål som säger att transporternas klimatpåverkan i Umeå ska minska, dels genom att det hållbara resandet ökar, dels att drivmedlen är fossilfria till år 2030. Umeås tätort ska vara klimatneutral till 2030 och hela kommunen ska vara klimatneutral till 2040, det vill säga nettonoll utsläpp av växthusgaser. Biltransporterna behöver därmed minska och ersättas av mer hållbara resmönster bland såväl invånare, näringsliv och andra aktörer i hela kommunen.

Utvecklingen av laddinfrastruktur är särskilt viktig för att genomföra skiftet från fossilbränsledrivna fordon till elfordon. Inte minst på landsbygden, där det kommersiella intresset att bygga ut är svagare än i tätort. Här har Umeå kommun, i samverkan med såväl lokala som regionala aktörer, en viktig möjliggörande roll. Det finns flera goda exempel på kommuner som jobbat aktivt med utbyggnad av laddinfrastruktur, exempelvis i Örnsköldsvik där kommunen tillsammans med BioFuel Region pekat ut landsbygdsområden med behov av publika laddstationer.

Det finns också potential i att utveckla energigemenskaper på Umeå landsbygd. Energigemenskap innebär att närliggande byggnader kopplas samman i ett mindre system där energi kan produceras, delas, återvinnas och till och med lagras. Runt om i landet finns goda exempel på ekonomiska föreningar, byalag, jordbruksföretag och grannar som gått samman för att energieffektivisera, sänka energikostnader och gynna klimatet, exempelvis via gemensamma solcellsparker. En lokal produktion och konsumtion stärker beredskapen i lokalsamhället samtidigt som belastningen på elnätet minskas. Umeå kommun jobbar i flera nätverk för att stötta byar på Umeå landsbygd som vill starta energigemenskaper.

Foto: Nathalie Näslund

”Utvecklingen av laddinfrastruktur är särskilt viktig för att genomföra skiftet från fossilbränsledrivna fordon till elfordon.”

Öka möjligheten att resa kollektivt

Längre körsträckor och glesare kundunderlag gör det mer komplext att tillgodose de behov av kollektiv trafik som finns på Umeå landsbygd. För arbetspendlare kan exempelvis restiden vara en viktigare faktor än turtätheten. För yngre personer kan turtätheten vara desto viktigare, framför allt under helger och skollov. Gymnasieelever boende på landsbygd är en grupp som kan drabbas särskilt hårt i de fall kollektivtrafiken inte är väl utbyggd, detta eftersom gymnasieelever inte har rätt till skolskjuts. För elever som bor minst 6 kilometer från skolan finns dock möjlighet att ansöka om busskort, men det förutsätter att det finns kollektivtrafik att tillgå.

Foto: Therese Burström

I flera byar finns också önskemål om busslinjer som går mellan byar och inte endast i riktning till och från staden. Komplexiteten kräver en väl planerad och genomförd kollektivtrafik, inklusive skolskjutsar och helgtrafik.

I Umeå kommuns kollektivtrafikprogram (2021)[11] finns ett övergripande mål om att öka möjligheten till hållbart resande på landsbygden. Mer konkret ska detta ske genom att antalet påstigande i kollektivtrafiken ökar med 12 procent i kommunens tillväxtstråk fram till år 2025. Tack vare trafikförbättringar syns redan nu en positiv trend med fler resande inom kollektivtrafiken i vissa stråk, exempelvis Tavelsjö och Hissjö. Antalet resande med kollektivtrafik på landsbygden generellt är också betydligt högre än innan pandemin.

I kollektivtrafikprogrammet lyfts förslag på åtgärder som ska förbättra förutsättningarna för ett ökat kollektivt resande på landsbygden. Till exempel att inventera otrygga platser i kollektivtrafiken, att bygga väderskyddade cykelparkeringar vid busshållplatser i tillväxtstråkens tätorter och att utreda möjligheterna med pendlarparkeringar för bil och cykel.

Andra insatser som kan öka det kollektiva resandet på landsbygden handlar om att möjliggöra samåkning i större utsträckning, eller göra det möjligt att gå, cykla eller åka buss en del av resan till jobbet, skolan och fritidsaktiviteterna. Även anropsstyrd trafik som ringbilar kan fungera som komplement till kollektivtrafiken, inte minst i anslutning till stora besöksmål. Idag pågår många spännande försök kring autonom och anropsstyrd trafik som på sikt kan få stora effekter för resandet på landsbygder.

I flera byar på Umeå landsbygd finns ett starkt intresse att vara en drivande kraft i omställningen till ett fossilfritt och hållbart samhälle. Här kan kommunen stötta genom att ta initiativ till nya mobilitetsprojekt med byar som testbäddar, samt inkludera landsbygden i pågående satsningar som samåkningsprojekt och olika delningsplattformar.

[11] Ta del av Umeå kommuns kollektivtrafikprogram här: www.umea.se/kollektivtrafikprogram

Nya pendlingsmöjligheter med Norrbotniabanan

Norrbotniabanan är järnvägen som planeras mellan Umeå och Luleå och som kommer att bidra till snabbare och miljövänligare resor längs kusten. Idag finns beslutade stationslägen i Sävar, Robertsfors, Bureå och Skellefteå. Stationsläget i Sävar kommer innebära stora möjligheter till arbetspendling för Sävar och omgivande byar i kommunens norra delar. Med Norrbotniabanan blir det möjligt att resa Sävar-Umeå på cirka tio minuter. Stationsläget i Sävar blir ett viktigt inslag i det tillväxtscenario som finns för Sävar, med en förväntad befolkningsökning på 6 000 personer fram till år 2050.

Besöksnäring, friluftsliv och kommunikationer

Väl fungerande kommunikationer och infrastruktur är en förutsättning för att besöksnäringen i kommunen ska kunna utvecklas på bästa sätt. Kollektivtrafik, parkeringar och information är grundläggande för att besöksmålen ska vara tillgängliga för så många som möjligt. Det gäller även för friluftsområden, där kommuninvånarna spenderar stor del av sin fritid. Idag saknas kollektiva transportmöjligheter till flera besöksmål på Umeå landsbygd och det efterfrågas också bättre turtäthet under framför allt helger och lov. Det är därför viktigt att kommunens verksamheter och bolag samverkar med varandra, men även med destinationsbolag samt lokala och regionala aktörer.

Inte minst transporterna till och från Holmön måste förbättras för att säkra Holmön som ett fortsatt levande skärgårdssamhälle året runt, samt som ett attraktivt besöksmål för hela länet. De senaste åren har Holmön haft en positiv befolkningstillväxt och intresset att bosätta sig på ön är stort bland framför allt yngre personer. Det skapar pendlingsbehov för både arbete och skola. Dagens trafiksituation hämmar öns utveckling. Arbetet att nå en långsiktig lösning för Holmötrafiken måste fortsätta med full kraft kommande år och här krävs samordning med ett flertal aktörer.

Norrbyskär är ett annat kustnära besöksmål med stor potential och där insatser inom transporter och infrastruktur kan göra ön tillgänglig för fler besökande. Åren 2022–2024 pågår ett omfattande saneringsarbete där föroreningar från träskyddsmedel som användes under öns sågverksepok ska saneras från marken. Parallellt med saneringen pågår ett stort planeringsarbete att utveckla Norrbyskär som besöksmål.

En utveckling och satsning på lokala besöksmål ökar kommunens attraktivitet för såväl besökare, kommuninvånare som näringsliv, samtidigt som resor till långväga resmål kan bytas ut mot lokala.

Infrastruktur

De flesta vägar på Umeå landsbygd ägs av staten och enskilda. Kommunen ansvarar endast för en mindre del av vägarna inom lite större tätorter. Däremot är det ofta kommunen som tar emot lokala önskemål och synpunkter. Kommunen har här en roll att prioritera bland relevanta förslag och spela in till framför allt Länstransportplanen, där åtgärder i statens vägnät de kommande åren redovisas. På så sätt kan idéer och önskemål från landsbygdsaktörer få en plats i utvecklingsarbetet i transportnätet. På samma sätt är det viktigt att kommunen tillhandahåller lättillgänglig information om hur ansvarsfördelningen och handläggningen ser ut, speciellt eftersom det oftast rör sig om långa tidsperspektiv inom infrastrukturområdet.

Behov av gång- och cykelvägar

För att främja cykelpendling som ett alternativ till bil eller buss behövs bättre och säkrare cykelkopplingar, både inom och mellan byar samt till Umeå tätort. Den största potentialen till cykelpendling till Umeå tätort finns inom en tvåmilsradie. Idag finns endast ett par separata gång- och cykelvägar som går hela vägen från staden till tätorter och byar: sträckan Sävar–Umeå, Innertavle–Umeå samt den nya gång- och cykelvägen Stöcksjö–Umeå via Röbäck. Fler satsningar är dock på gång som kommer innebära förbättringar i gång- och cykelvägnätet och att fler kopplingar mellan byar och till och från staden görs möjliga. Ett exempel är en ny gång- och cykelväg från Forslunda till Hissjö.

Foto: Fredrik Larsson

Foto: Nathalie Näslund

Visste du att...

Föreningar kan söka stöd via Leader Idériket Umeåregionen 2030 för satsningar på smarta landsbygder?

Smarta landsbygder handlar om att byar i samverkan utvecklar hållbara och kreativa lösningar på lokala utmaningar, oftast med innovation och digital teknik till hjälp. Det kan exempelvis vara att använda lokala tillgångar på ett smartare och mer resurseffektivt sätt. Smarta landsbygder gynnas av samarbete och nätverkande med andra platser - såväl i landsbygd som stad.

Läs mer på: www.ideriket2030.se/strategi

Vatten och avlopp

Många boende på landsbygden får vatten via vattenföreningar som i sin tur är avtalskunder till det kommunala bolaget VAKIN. Under senare år har det förekommit att nyinflyttade nekats inträde till vattenföreningar, något som skapat problem för såväl enskilda som byar i stort. Problematiken grundar sig i att flera landsbygdsområden, framför allt vid kusten, haft en stor omvandling av fritidshus till permanentboende samtidigt som VA-infrastrukturen planerats för ett begränsat behov av vatten.

Sedan 2022 kan nyanslutningar till vattenföreningar godkännas om tillräcklig kapacitet finns i det allmänna vattennätet. Vattenföreningens ordförande skickar då en ansökan till Vakin som utreder möjligheten till anslutning. Umeå kommuns vattentjänstplan beskriver hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses på ett långsiktigt sätt.

År 2022 antogs en ny kommunal utvecklingsstrategi för vatten och avlopp som syftar till att skapa goda förutsättningar för tillväxt, uppnå hållbara avloppslösningar och säkra dricksvattentillgång i hela kommunen. En principiell inriktning är att ingen storskalig utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp planeras utanför befintliga områden, med undantag för Täfteåskäret. I stället ska kommunen göra tillsyn på enskilda avlopp för att säkerställa att dessa lever upp till miljöbalkens krav på rening. Tillsynen planeras vara genomförd senast år 2027. Tillsynen är inget nytt i sig – att ha ett fungerande eget avlopp är ett lagkrav och det är verksamhetsutövaren själv som är skyldig att kontrollera att anläggningen uppfyller reningskraven. Det nya handlar snarare om den omfattning som tillsynen kommer utföras på.

Idag finns uppskattningsvis cirka 5700 små avloppsanläggningar som skulle kunna ha en bristfällig rening och som kan orsaka risker för människors hälsa och miljö. Eftersom det är vanligt med egna avloppsanläggningar på landsbygden kan många fastighetsägare påverkas.[12]

[12] Läs mer om tillsyn av avloppsanläggningar här: www.umea.se/egetavlopp

Avfall och återvinning

Avfallshantering är en viktig del för ett hållbart samhälle och genom att minimera, återvinna och återbruka kan påverkan på miljön och klimatet minska. Under 2021 antog Umeåregionens kommuner en gemensam avfallsplan. Den handlar om hur alla som bor i Umeåregionen ska kunna hantera avfall på ett hållbart sätt. Planen har tre mål, att:

- förebygga avfall
- använda resurser effektivt och hållbart
- jobba med återvinning så att råvaror kan användas i nya produkter.

Planen visar hur både kommunerna ska jobba för detta och hur invånare i regionen kan göra för att bidra till en mer hållbar avfallshantering.

För att göra det lättare för fler att återvinna sitt förpackningsavfall har en ny lagstiftning kommit på plats som ska möjliggöra fastighetsnära insamling. Det innebär att senast 1 januari 2027 ska Sveriges invånare kunna sortera sina förpackningar hushållsnära. Det nya systemet ska bidra till en effektivare avfallshantering och minskade koldioxidutsläpp. Hur insamlingen ska gå till är ännu inte klart, men Vakin arbetar med frågan.

Foto: Nathalie Näslund

Foto: Fredrik Larsson

IT-infrastruktur och digitalisering

Nya möjligheter följer med den ökande digitaliseringen och ny teknik erbjuder fler och utvecklade möjligheter att arbeta på distans, starta nya företag, bedriva e-handel, effektivisera verksamheter och utveckla nya serviceformer. Digitaliseringen är också en mycket viktig faktor för hela samhällets klimatomställning. Därför är god bredbandstäckning och snabbt, fungerande bredband (fast och/eller mobilt) centralt för att kunna bo och verka på Umeå landsbygd. Här har kommunen och Umeå Energi en viktig roll i att driva på bredbandsutbyggnaden på landsbygden och att samarbeta med marknadsaktörer för förbättrad mobiltäckning.

Bredbandstäckningen för Umeås landsbygd är i sin helhet god och ur ett nationellt perspektiv har kommunen en ganska hög bredbandstäthet. Det finns dock landsbygdsområden som fortfarande saknar tillgång till bredband. Oftast är det svårare att bygga ut fiber i dessa områden, vilket delvis beror på höga kostnader och svårigheten att beviljas stöd för utbyggnaden, men också att intresset att ansluta sig bland boende ibland är lågt. Statliga bidragsmedel som erbjuds för utbyggnad av fibernät på landsbygder räcker inte för att ansluta alla boenden över hela landet. Eftersom marknadens aktörer bygger fiber där det går att generera vinst så görs detta främst i större tätorter där det inte kostar för mycket.

Umeå Energi har en viktig roll för bredbandsutbyggnaden på Umeå landsbygd. Med hjälp av Umeå Energis fibernät UmeNet har ett fiberbaserat ortssammanbindande nät byggts i alla skolorter och ett flertal byar. Åren 2014–2022 har fibernätet byggts ut ytterligare med hjälp av bidrag från Jordbruksverket och Tillväxtverket. Bolaget har som ambition att fortsätta söka stöd för att bygga ut fiber ytterligare.

Byanäten är också viktiga aktörer som för står för en stor del av bredbandsutbyggnaden på Umeå landsbygd. I kommunen finns närmare 35 byanätsföreningar som i egen regi grävt och anslutit byar till fiber. I takt med att digitaliseringen i samhället ökar ställs också högre kvalitets- och underhållskrav på bredbandsnäten, vilket på sikt kan bli en utmaning för byanät med begränsade ekonomiska resurser. Här har Umeå kommun en roll i att stötta byanäten, exempelvis genom rådgivning och i ansökningsförfaranden.

Prioriteringar fram till 2030 för Hållbara transporter och infrastruktur

I tabellen nedan sammanfattas vilka frågor som är särskilt viktiga för Umeå kommun att fokusera på fram till 2030 för att nå målet om hållbara transporter och infrastruktur. Det är upp till varje ansvarig nämnd att implementera prioriteringarna i sina verksamheter.

	Prioriteringar till 2030	Ansvarig nämnd
Hållbara transporter	Främja hållbara transporter på landsbygden genom att sänka tröskeln att resa kollektivt, samt testa nya mobilitetslösningar tillsammans med byar	Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Umeå kommunföretag
	Säkra en långsiktig lösning för Holmötrafiken som möjliggör utveckling enligt kommunens beslutade strategi för Holmön	Kommunstyrelsen
	Förbättrade kommunikationer till kommunens besöksmål, frilufts- och naturområden	Tekniska nämnden, Fritidsnämnden, Umeå kommunföretag, Visit Umeå
	Underlätta arbetspendling från tätort till landsbygd för att säkra kompetensförsörjning inom skola, vård och omsorg	Personalnämnden, För- och grundskolenämnden, Individ- och familjenämnden, För- och grundskolenämnden
	Samverka internt samt med regionala aktörer kring kollektivtrafik och kollektivt resande	Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Umeå kommunföretag, Visit Umeå
Infrastruktur	Utveckla laddinfrastrukturen på landsbygden i samverkan med regionala aktörer	Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Umeå Energi
	Utveckla infrastruktur som möjliggör en ökad digitalisering på Umeå landsbygd, exempelvis bredbandsutbyggnad	Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Umeå Energi

De globala hållbarhetsmålen Agenda 2030

Genom att arbeta med Starkt lokalt näringsliv bidrar vi till följande av de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030:

Foto: Fredrik Larsson

Foto: Nathalie Näslund

5

Aktiv lokal utveckling

Målområde 5: Aktiv lokal utveckling

Målsättning

Främja hållbar tillväxt och god livskvalitet genom aktiv lokal utveckling och lokalt engagemang.

Foto: Nathalie Näslund

Engagerade människor och ett aktivt civilsamhälle är centralt för en hållbar tillväxt i Umeå kommun - på landsbygd såväl som i tätort. Engagemanget på landsbygden är ofta brett och spänner över flera frågor samtidigt: byautveckling, näringsliv, kultur- och fritidsaktiviteter, kommunikationer, skola, service, med mera.

Det ideella engagemanget på Umeå landsbygd genererar många värden för såväl boende som verksamma. Det handlar både om livskvalitet, folkhälsa och socialt kapital, men också om attraktivitet, lokal service, arbetsplatser och aktiviteter för bygden. Byaföreningar, utvecklingsgrupper, idrottsklubbar och församlingar samlar landsbygdsbor, tillhandahåller lokaler och mötesplatser och sköter dessutom många praktiska frågor som underhåll av vägar och fritidsanläggningar.

Stöttning av lokala initiativ

Det är viktigt att kommunen stöttar och skapar goda förutsättningar för den ideella sektorn, så att de på bästa sätt kan bidra till den lokala utvecklingen på Umeå landsbygd. Det handlar exempelvis om att informera om kommunens föreningsstöd och följa upp hur dessa fördelas geografiskt över kommunen. Det handlar också om att erbjuda rådgivning till föreningar inom olika teman, exempelvis inkludering, generationsväxling och digitala arbetssätt. På samma sätt kan kommunen samverka inom olika projekt och samarbeten för att på bästa sätt vara en möjliggörande kommun. Det lokala utvecklingsarbetet kan också stärkas genom samarbete mellan byar – här kan kommunen ha en förmedlande roll så att kunskap, erfarenheter och idéer sprids till fler.

Det ideella engagemanget på Umeå landsbygd tar sig i uttryck på olika sätt och genom olika typer av organisationer. Förutom ideella föreningar är samfälligheter, ekonomiska föreningar, stiftelser och bygdebolag vanliga aktörer som driver den lokala utvecklingen. Flera av dessa har dock inte möjlighet att söka kommunens föreningsstöd som främst är ämnat för ideella allmännyttiga föreningar.

Det är därför viktigt att kommunen stöttar och möjliggör på de sätt som går så att alla organisationer på landsbygden har möjlighet att driva initiativ och utveckling lokalt. På samma sätt är det viktigt att se till enskilda platsers särskilda förutsättningar.

De senaste åren har Umeå kommun erbjudit ett särskilt landsbygdsstöd som kan sökas av fler typer av organisationer och föreningar än endast ideella. Stödet är enkelt att söka och handläggs av kommunens landsbygdsutvecklare tillsammans med Föreningsbyrån. Under våren 2023 togs ett beslut om att förlänga landsbygdsstödet åren 2023–2027, vilket skapar goda förutsättningar för Umeå kommun att stötta lokala initiativ kommande år.[13]

När det kommer till föreningsliv och lokalt utvecklingsarbete har även Länsstyrelsen, universitet, övriga lärosäten och studieförbunden en viktig främjande roll. Resultatet av många goda krafters gemensamma arbete kan vara nya serviceformer, utvecklingsprojekt, näringslivsutveckling och olika lokala aktiviteter.

Fler kultur- och fritidsaktiviteter på landsbygd

Via intervjuer som gjorts med såväl boende som verksamma i flera av byarna på Umeå landsbygd framgår att många önskar fler organiserade fritids- och kulturaktiviteter på landsbygden, framför allt för unga. Idag får många pendla in till tätorter eller staden för att ta del av aktiviteter som sport och nöje. Genom att erbjuda fler aktiviteter på plats kan onödiga bilresor minska och livskvalitén öka i Umeås många byar. Här finns en stor potential i att nyttja digital teknik för att öka kulturutbudet på landsbygden, exempelvis genom livesändning av arrangemang i klubbstugor och bygdegårdar. En utökad samverkan mellan Umeå kommuns kulturskola, lokala föreningar och studieförbund kan både tillgängliggöra befintliga kulturaktiviteter och leda till nya spännande kultursatsningar på landsbygden.

Bredda engagemanget

Många föreningar vittnar om att det är svårt att få nya personer att engagera sig, framför allt bland yngre. Det ideella engagemanget är ofta personberoende och bärs ibland upp av ett fåtal individer. Här kan kommunen ha en stöttande roll i att bredda föreningsverksamheten hos fler och nya målgrupper, så att det ideella engagemanget blir långsiktigt hållbart. En viktig insats är att stärka ungas egna organisering och ta vara på deras idéer och önskemål. Mobil mötesplats, kommunens egen ambulerande fritidsgård och Föreningsbyrån har nyckelroller för detta.

[13] Läs mer om Umeå kommuns landsbygdsstöd här: www.umea.se/landsbygdsstod

Foto: Umeå kommun

”Många önskar fler organiserade fritids- och kulturaktiviteter på landsbygden, framför allt för unga.”

Sedan många år tillbaka erbjuder Umeå kommun en möjlighet till föreningar att ta hjälp av feriejobbare under sommaren vars lön bekostas av kommunen. Även detta kan vara ett sätt att sänka tröskeln för fler unga att få kunskap om de lokala föreningarna och möjligheterna med att engagera sig lokalt i sina hemorter.

Samverkan för lokal utveckling

Samverkan på såväl lokal, regional som nationell nivå är en förutsättning för en aktiv lokal utveckling. De senaste åren har Umeå kommun fördjupat flera viktiga samarbeten som har stor betydelse för landsbygdsutvecklingen.

På lokal nivå kan nämnas Umeå kommuns landsbygdsutvecklingsråd, som är ett dialogforum mellan politiken, ideella sektorn, näringslivet och universiteten. Rådet granskar och följer upp kommunens arbete med landsbygdsfrågor och är kommunens expertgrupp på området.

På regional nivå är samarbetet mellan Umeåregionens kommuner av särskilt vikt. År 2021 antogs en gemensam landsbygdsutvecklingsstrategi som visar inom vilka områden som kommunerna har störst nytta av att samverka inom. Strategin fungerar som en vägvisare och gemensam grund i olika samverkansprojekt. Även inom ideell och privat sektor har föreningar och företagare långa traditioner av att samarbeta över kommungränserna.

År 2022 bildades Umeåregionens nya leaderområde **Idériket Umeåregionen 2030**.[14] Leader är en metod där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för lokal utveckling. Genom leaderområdet kan föreningar, företag och organisationer söka pengar för utvecklingsprojekt som stärker landsbygderna i Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå, Vindeln och Vännäs kommuner.

Umeå kommun är också en del av **Vindelälven-Juhttátahkka**[15] som utsågs till biosfärområde år 2019. Biosfärområden är modellområden för hållbar utveckling och en del av UNESCO:s globala nätverk. Vindelälven-Juhttátahkka omfattar Laisälven, Vindelälven och Umeälvens avrinningsområden samt kommunerna Arjeplog, Sorsele, Lycksele, Vindeln, Vännäs och Umeå. För Umeå kommun fungerar biosfärområde Vindelälven-Juhttátahkka som ett paraply för de många utvecklingsinitiativ som finns i och runt Umeälvslandskapet, speciellt kopplat till lokal utveckling, besöksmål, natur- och kulturvärden samt minoritetsfrågor.

[14] Läs mer om Idériket Umeåregionen 2030 på www.ideriket2030.se
[15] Läs mer om Biosfärområde Vindelälven-Juhttátahkka på www.vindelalvenbiosfar.se

Foto: Nathalie Näslund

Foto: Nathalie Näslund

”Byaplaner är ett sätt för boende och verksamma att tycka till om utvecklingen av sin plats. Det handlar om att kartlägga vilka resurser, service, värden, möjligheter och utmaningar som finns i bygden.”

Förutom samverkan med organisationerna som listas ovan finns flera andra aktörer som är betydelsefulla för landsbygdsutvecklingen och som erbjuder olika typer av stöd till föreningar på landsbygden. Här kan nämnas Bygdegårdarnas riksförbund, Hela Sverige Ska Leva, RF-SISU, Coompanion och olika studieförbund.

Byaplaner

Byaplaner är ett sätt för boende och verksamma att tycka till om utvecklingen av sin plats. Det handlar om att kartlägga vilka resurser, service, värden, möjligheter och utmaningar som finns i bygden. Byborna själva har den bästa kunskapen om detta och vet vilka utvecklingsfrågor som är viktiga och hur de ska prioriteras. Därför ligger ansvaret för att arbeta fram en byaplan på varje lokal utvecklingsgrupp, men kommunen och andra aktörer kan stötta arbetet på olika sätt. Exempelvis genom att sprida goda exempel, utgöra processtöd vid workshops och bidra med statistik och underlag.

Eftersom byaplanen ska ses som en viljeriktning för byns framtida utveckling så är det viktigt att arbetet föregår under demokratiska former. Det handlar om att så många som möjligt får vara med och tycka till, så att olika målgruppers perspektiv finns representerade. Arbetet leder ofta till ökad social sammanhållning och att fler känner sig delaktiga i bygdens utveckling.

Umeå kommuns översiktsplanedel för landsbygden fastslår att byaplaner ska vägas in i kommunens översiktsplanering och verksamhets- och budgetplanering. På samma sätt är det viktigt att byaplanerna beaktar och väger in kommunens planering, så att båda parter drar åt samma håll och samarbetar på bästa sätt. Här är det viktigt att Umeå kommun arbetar fram tydliga rutiner för hur byaplanerna tas om hand internt samt följer upp hur arbetet med planerna fortgår lokalt.

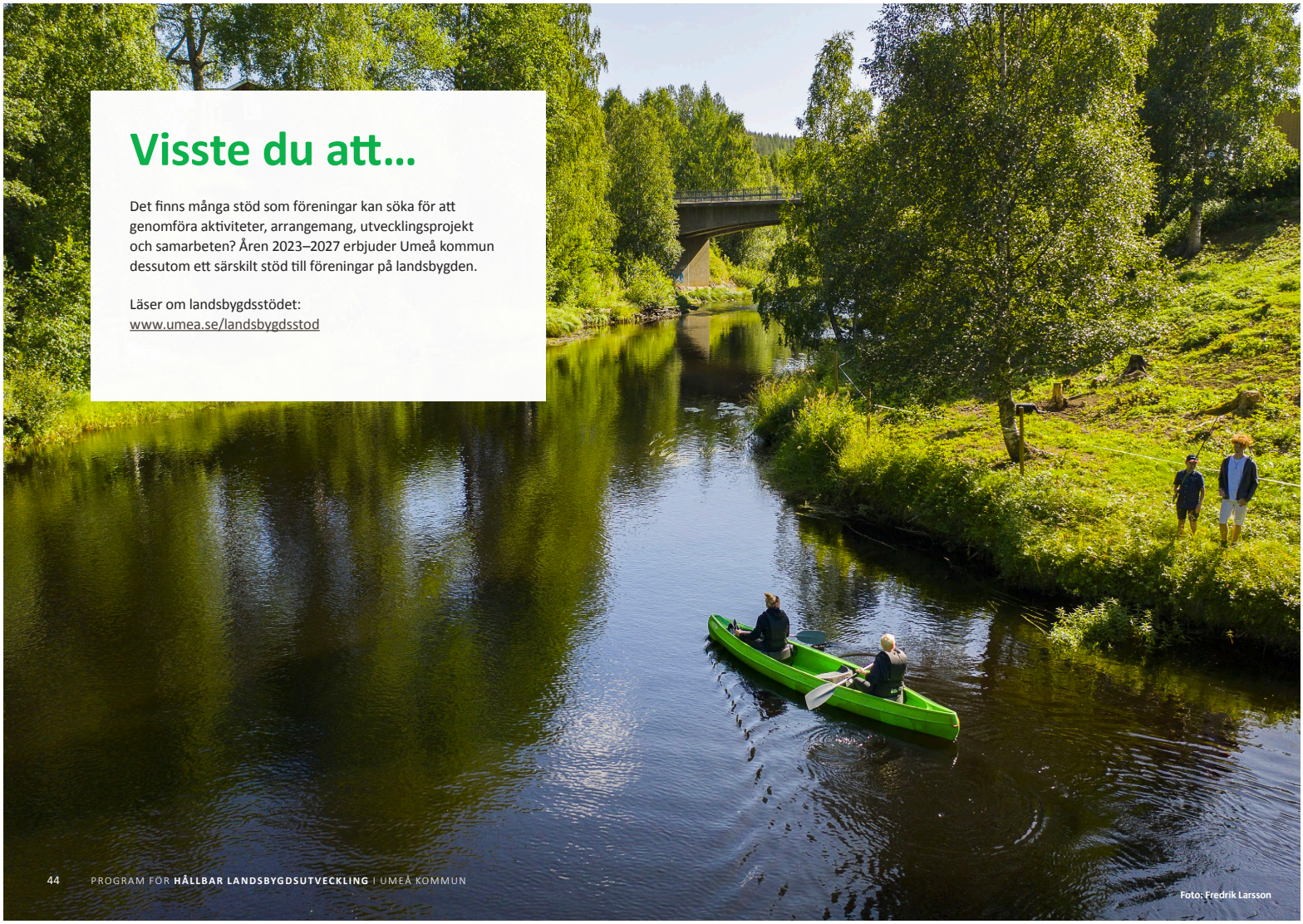

Visste du att...

Det finns många stöd som föreningar kan söka för att genomföra aktiviteter, arrangemang, utvecklingsprojekt och samarbeten? Åren 2023–2027 erbjuder Umeå kommun dessutom ett särskilt stöd till föreningar på landsbygden.

Läser om landsbygdsstödet:
www.umea.se/landsbygdsstod

Foto: Fredrik Larsson

Prioriteringar fram till 2030 för Aktiv lokal utveckling

I tabellen nedan sammanfattas vilka frågor som är särskilt viktiga för Umeå kommun att fokusera på fram till 2030 för att nå målet om aktiv lokal utveckling på Umeå landsbygd. Det är upp till varje ansvarig nämnd att implementera prioriteringarna i sina verksamheter.

Prioriterade frågor fram till 2030	Ansvarig nämnd
Stärka och bredda engagemanget inom ideell sektor över generationer och till fler målgrupper	Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Kommunstyrelsen
Utveckla samverkan med andra stödgivare som till exempel Bygdegårdarnas riksförbund, Hela Sverige Ska Leva, RF-SISU, Coompanion och studieförbund	Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Kommunstyrelsen
Utveckla samverkan med regionala aktörer som Länsstyrelsen, Idériket Umeåregionen 2030 och Biosfärområde Vindelälven-Juhttátahkka	Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Kommunstyrelsen
Utveckla uppföljning av hur kommunens föreningsstöd fördelas geografiskt	Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Kommunstyrelsen
Utveckla och tydliggör hur byaplaner tas om hand internt i hela kommunorganisationen	Alla nämnder

De globala hållbarhetsmålen Agenda 2030

Genom att arbeta med Aktiv lokal utveckling bidrar vi till följande av de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030:

Foto: Nathalie Näslund

Vad kan det privata och ideella stötta med?

Från tidigare dialoger med boende och verksamma på Umeå landsbygd har flera förslag lämnats på hur privata och ideella aktörer kan bidra till de olika målområdena. Här är några exempel:

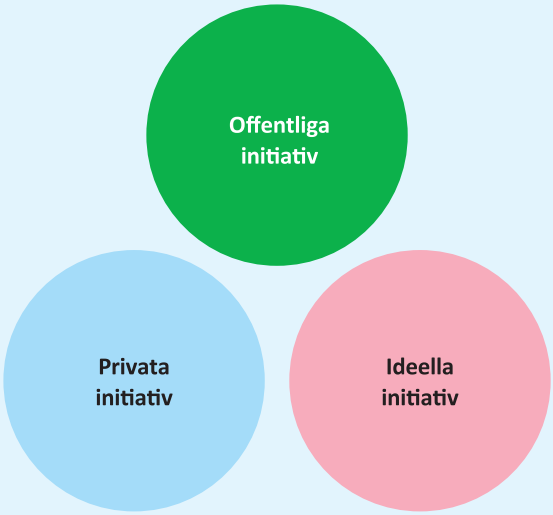

Målområde 1: Attraktiva livsmiljöer

- Tillhandahålla mark för byggande och utveckla lokala bebyggelseinitiativ
- Arbeta fram byaplaner som viktigt underlag för ny bebyggelse
- Värna om naturmiljöer
- Samverka kring markskötsel, båtplatser, samlingslokaler, vägar mm.

Målområde 2: Starkt lokalt näringsliv

- Handla lokalt och använda lokala entreprenörer
- Marknadsföra och ge tips om lokala företag
- Starta och driva företag lokalt
- Utveckla företagsnätverk
- Medverka i kommunens upphandling av varor och tjänster

Målområde 3: Väl fungerande offentlig service

- Utveckla nya serviceformer i samverkan med kommunen
- Starta föräldrakooperativ
- Investera i och sköta drift av förskola, skola och äldreboenden
- Upplåta mark för bebyggelse
- Ta initiativ till lokala fritids- och kulturaktiviteter

Mål 4: Hållbara transporter och infrastruktur

- Organisera samåkning
- Utveckla nya idéer för hållbart resande i samverkan med kommunen

Mål 5: Aktiv lokal utveckling

- Arbeta fram byaplaner som visar vilken utveckling boende och verksamma önskar för bygden
- Ta initiativ till aktiviteter och utvecklingsprojekt lokalt
- Bredda engagemanget och inkludera flera målgrupper i det lokala utvecklingsarbetet

Vill du veta mer om Umeå landsbygd?

Läs mer om Umeås olika landsbygdsområden i programmets bilaga: ”Våra områden på Umeå landsbygd”
Läs kunskapsrapporten om Umeås livskraftiga landsbygd från 2022: www.umea.se/landsbygdsfakta

Prenumerera på Umeå kommuns landsbygdsnyheter och läs mer om landsbygdsutveckling här: www.umea.se/landsbygd

Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun

REMISS-VERSION 2023

Text:
Jennie Bergvall Kalén
Utvecklingsstrateg landsbygdsfrågor
Strategisk Utveckling
Umeå kommun

Linn Alexandersson
Utvecklingsstrateg landsbygdsfrågor
Strategisk Utveckling
Umeå kommun

Foto: Umeå kommun där inget annat anges.
Omslagsbilder: Matilda Audas Björkholm, Fredrik Larsson och Nathalie Näslund

Besök vår webbplats: www.umea.se/landsbygd

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista ärende Yttrade Program för hållbar landsbygdsutveckling - remissversion 2023

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och kommentera enligt instruktionerna nedan. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi		X	
Tillväxt		X	
Annat perspektiv:			

Program för hållbar landsbygdsutveckling tar ett helhetsgrepp över området. Tack vare helhetsgreppet kan en gemensam avvägning göras så de horisontella perspektiven får plats och samsas.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-01-08
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00027

Yttrande Motion 11/2023 – AI – möjligheter och risker

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att föreslå Kommunfullmäktige att avslå motionen med motivering nedan.

Ärendebeskrivning
Kristdemokraterna har lämnat in en motion där de yrkar på att Kommunfullmäktige ska ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en samlad strategi för hur kommunen ska förhålla sig till AI. Strategin ska definiera i vilka avseende kommunen kan dra nytta av AI, beskriva de risker som finns samt innehålla etiska riktlinjer.
Tekniska nämnden har ombetts besvara motionen.

Yttrande
Motionen lyfter många relevanta möjligheter och risker kring AI som behöver beaktas i kommunens digitaliseringsarbete. Tillgång till och effektivt utbyte av information och data är en av de viktigaste förutsättningarna för en framgångsrik digital omställning. För att vara lyckosamma krävs att den information som lagras och hanteras i kommunen har en tydlig ägare som i linje med kommunens Policy för informationsförvaltning tar ansvar för att informationen är tillförlitlig, har rätt kvalitet samt tillgängliggörs till andra. Ett omfattande och långsiktigt arbete där mycket återstår för att nå upp till nivån där vi behöver vara.

För att kunna dela data och information på ett effektivt och säkert sätt behöver vi också rätt tekniska förutsättningar. Våra IT-system har idag dåliga gränssnitt och behörighetsstrukturer.

Sammantaget är kommunens förmåga att effektivt nyttja vår data för att fatta beslut, styra utvecklingen och förbättra våra tjänster samt kunna arbeta med artificiell intelligens (AI) och automation kraftigt begränsade. Digital omställning och IT har i dialog med kommunens verksamheter har därför påbörjat flera initiativ för att förbättra våra förmågor, bland annat för att kunna nyttja AI i större skala på ett säkert sätt. Ett av dessa initiativ

är framtagande av en kommunövergripande digitaliseringsstrategi med tillhörande handlingsplan som utgår från kommunens mål och vision samt möta bristen på arbetskraft, skapa effektivitet och innovation med stöd av digitalisering. Ett viktigt inslag i den strategin är datadriven utveckling inklusive delområdet AI. Här vill vi trycka på vikten av att kommunen avsätter resurser för att långsiktigt bygga upp och vidareutveckla kommunens förmåga till datadriven utveckling och innovation. En sådan satsning är initialt kostsam men kommer att ge stora effekter för kommunens verksamheter och medborgare i form av exempelvis bättre underbyggda beslut, effektivare resursnyttjande och attraktivare välfärdstjänster.

Att bryta loss AI till en egen strategi blir kontraproduktivt eftersom det är många delar som krävs för att nå förutsättningar och mognad att lyckosamt införa och utvecklas med just AI. Därför föreslås motionen om framtagande av strategi för AI att avslås.

Beslutsunderlag

Motion AI 230911. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut bedöms inte tillämplig i detta ärende.

Beredningsansvariga

Mattias Wallmark

Beslutet ska skickas till
KSdiarium, märk ämnesraden med diarienummer: **KS-2023/00703**

MOTION 2023-09-12

AI – möjligheter och risker

Hur bör en svensk kommun förhålla sig till AI? Den frågan ställde vi till ChatGPT och fick följande svar:

1. Utveckla en AI-strategi: Kommunen bör skapa en tydlig strategi för hur AI ska användas inom olika områden såsom hälso- och sjukvård, utbildning, stadsplanering, och mer. Denna strategi bör vara i linje med kommunens övergripande mål och värderingar.

2. Etablera etiska riktlinjer: Kommunen bör fastställa etiska riktlinjer som sätter ramverket för hur AI får användas. Detta kan inkludera principer som rättvisa, transparens, integritet, säkerhet och ansvarighet.

3. Främja samarbete: Kommunen kan samarbeta med akademiska institutioner, näringslivet och andra kommuner för att dela kunskap och erfarenheter kring AI-implementering. Detta kan främja innovation och undvika onödigt dubbelarbete.

4. Utbildning och kompetensutveckling: Det är viktigt att utbilda personal och beslutsfattare inom kommunen om vad AI är, dess möjligheter och begränsningar, samt de etiska och juridiska frågor som är involverade. Detta kan hjälpa till att fatta informerade beslut om AI-projekt.

5. Datahantering: Eftersom AI är beroende av data är det avgörande att ha en robust datahanteringsstrategi. Kommunen bör säkerställa att data som används för träning av AI-modeller är av hög kvalitet, rättvist insamlad och i linje med dataskyddsregler såsom GDPR.

6. Transparens och ansvarighet: Kommunen bör vara transparent om användningen av AI och hur den påverkar invånarnas liv. Det är också viktigt att vara redo att ta ansvar om något går fel och att ha mekanismer på plats för att korrigera problem.

7. Pilotprojekt och utvärdering: Innan man implementerar AI i större skala kan det vara klokt att genomföra pilotprojekt för att utvärdera teknikens effektivitet och lära sig av eventuella misstag innan de blir större problem.

8. Invånarmedverkan: Kommunen bör involvera invånarna i diskussioner och beslut om användningen av AI. Detta kan ske genom dialoger, workshops eller medborgarundersökningar för att förstå deras oro och förväntningar.

9. Säkerhet och integritet: Säkerhetsåtgärder bör sättas i högsta prioritet för att skydda känslig data och förhindra otillåten åtkomst till AI-systemen.

10. Långsiktig planering: Teknologin utvecklas snabbt. Kommunen bör ha en flexibel plan som tillåter anpassning till nya trender och utvecklingar inom AI-området.

ChatGPT avslutar med att sammanfatta sin rekommendation på följande sätt:

”I grund och botten handlar det om att balansera de potentiella fördelarna med AI mot de etiska, juridiska och sociala utmaningarna som kan uppstå. Genom att följa dessa riktlinjer kan en svensk kommun skapa en ansvarsfull och framåtriktad användning av AI för att gynna sina invånare.”

Vi kristdemokrater instämmer i allt väsentligt i ovanstående rekommendationer. AI skapar stora möjligheter men också betydande risker och moraliska dilemman.

Med anledning av ovanstående yrkar Kristdemokraterna att kommunfullmäktige beslutar

- Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en samlad strategi för hur kommunen ska förhålla sig till AI. Strategin ska definiera i vilka avseende kommunen kan dra nytta av AI, beskriva de risker som finns samt innehålla etiska riktlinjer.

Veronica Kerr (KD)
Anders Sellström (KD)

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-05
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00011

Aktuellt från förvaltningen februari

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar
att med utgångspunkt från föredragningen ge förvaltningen i uppdrag att …….
att konstatera att inga tilläggsuppdrag läggs med utgångspunkt i föredragningen

Ärendebeskrivning

Förvaltningschefen föredrar aktuellt arbete vid förvaltningen.

Beslutet ska skickas till

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-02-05
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00012

Kurser och konferenser februari

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att till protokollet notera att ledamöter och ersättare tagit del av information om kurser och konferenser.

Ärendebeskrivning
Kurser och konferenser inom tekniska nämndens verksamhetsområden presenteras.

Beslutsunderlag
Inga kurser har inkommit.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2024-01-29
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2024/00003

Delegationsbeslut och anmälningsärenden februari

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna redovisning av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning
Redovisning av ärenden beslutade med stöd av tekniska nämndens fastställda delegationsordning samt anmälningsärenden.

Beslutsunderlag
Delegationsbeslut gatu- och parkärenden, januari 2024
- Upplåtelse offentlig plats – tillstånd, lokala trafikföreskrifter, tillstånd/dispenser, övrigt, avgivna remissvar samt yttranden. Bilaga.

Delegationsbeslut fordonsvrak
- Lagen om flyttning av vissa fordon, januari 2024. Bilaga.

Delegationsbeslut särskild kollektivtrafik/färdtjänst
1. Kommunal färdtjänst, januari 2024. Bilaga
2. Riksfärdtjänst, januari 2024. Bilaga
3. Parkeringstillstånd, januari 2024. Bilaga.

Delegationsbeslut skador
- Anmälda skadeärenden samt beslut. Bilaga.

Delegationsbeslut fastighetsärenden
- Extern förhyrning av lokaler, beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom Fastighetstekniks verksamhetsområde och igångsättningstillstånd, rivning av bebyggda fastigheter, januari 2024. Bilaga.

Anmälningsärenden
- KS Protokollsutdrag1312 Riktlinje styrande dokument. Bilaga.
  Bilaga 1. Riktlinje för styrande dokument. Bilaga.
- Ordförandebeslut Obbola 19 1. Bilaga.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2024/00003

Beredningsansvariga

Ulla Nilsson, Tommy Johansson, Martin Nylander, Anna Bugaeva, Frida Herbeck, Åsa Larsson och Annika Kjellsson Lind

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2024-01-16

§ 9

Diarienr: KS-2023/00155

Riktlinje för styrande dokument

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa riktlinje för styrande dokument enligt förslag i bilaga. Riktlinjen ersätter tidigare beslut i kommunstyrelsen 2017-05-16 i ärende KS-2016/00762.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har en riktlinje för styrande dokument. Den antogs senast av kommunstyrelsen 2017. I kommunstyrelsens internkontrollplan 2023 identifierades risker kring styrande dokument och förvaltningen fick i uppdrag att se över nuvarande riktlinjer.

En nulägesanalys gjordes under våren 2023 för att identifiera möjliga förbättringsområden. Syftet med riktlinjen är att säkerställa en enhetlig process kring hur ett politiskt styrdokument ska beslutas, genomföras, följas upp och revideras/fasas ut. Den tydliggör vilka slags styrdokument som ska användas, hur olika dokument relaterar till varandra samt vilka beslutsnivåer som ska användas. Riktlinjen är ett sätt att kvalitetssäkra arbetet med styrdokument på politisk nivå.

Förslag till reviderad riktlinje skickades under hösten 2023 på remiss till alla nämnder samt Umeå kommunföretag. Flertalet synpunkter inkom och alla har noga beaktats. Förbättringar och justeringar har bidragit till det slutliga förslaget. En större förändring som gjorts efter remissrundan är att kravet kring benämning av styrdokument har anpassats för att möjliggöra benämning enligt eventuella nationella direktiv/lagstiftning. Vidare har riktlinjen, för att tydliggöra inriktning, kompletterats med en sammanfattning av de ledande principerna för styrande dokument.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Riktlinjer för styrande dokument
Bilaga 2. Synpunktsredovisning remissvar

Beredningsansvariga

Sara Nordström
Lina Renfors

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till
Alla nämnder
Umeå kommunföretag

UMEÅ KOMMUN

Riktlinje för styrande dokument

Politiskt beslutade

Beslutad av: Kommunstyrelsen	**Diarienummer:** KS-2023/00155	**Datum och paragraf för beslutet:**
Dokumenttyp: Riktlinje	**Giltighetstid:** Tills vidare	**Ansvarig verksamhet:** Ekonomi och styrning

Innehåll

1. Inledning 3
2. Process för styrande dokument 5
3. Olika typer av styrande dokument 7
4. Vägledning till vem som beslutar 10
5. Styrdokumentens utformning 11
6. Relaterade styrdokument 12

1. Inledning

Kommunens styrdokument är ett komplement till lagar och annan extern styrning. De är ett verktyg för att se till att den politiska viljan får genomslag. Den här riktlinjen beskriver vilka typer av politiskt beslutade styrdokument som finns i Umeå kommun och hur de ska beslutas.

Utgångspunkt för riktlinjen är att verksamheten enbart ska upprätta de styrdokument som behövs. Dokumenten ska följa en gemensam struktur och ha rätt innehåll i förhållande till vald dokumenttyp. För många, för få eller för omfattande styrdokument gör styrningen otydlig.

1.1 Styrande dokument – en del av styrpusslet

Styrdokument är en av flera pusselbitar för att leda i en önskvärd riktning. Det är därför viktigt att se över annan styrning relaterad till området och reflektera över vad som behövs för att uppnå förändring. De olika delarna behöver samverka för att uppnå önskad effekt. Ibland är ett styrdokument inte lösningen utan det kan behövas annan eller kompletterande styrning.

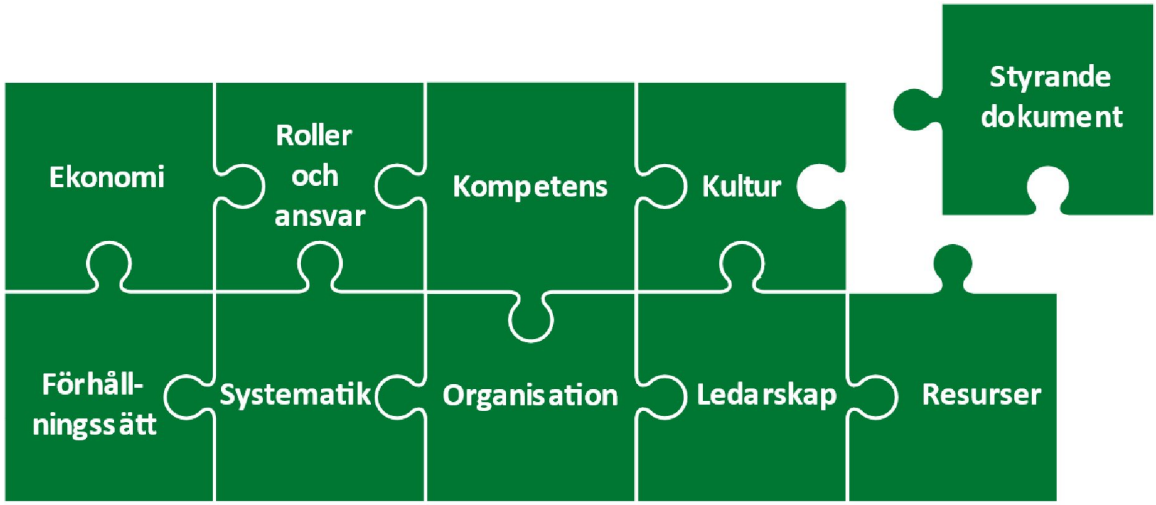

1.2 Syfte med riktlinjen

Syftet med riktlinjen är att säkerställa en enhetlig process kring hur ett politiskt styrdokument ska beredas, beslutas, genomföras, följas upp och revideras/fasas ut. Den tydliggör vilka slags styrdokument som ska användas, hur olika dokument relaterar till varandra samt vilka beslutsnivåer som ska användas. Riktlinjen är ett sätt att kvalitetssäkra arbetet med styrdokument på politisk nivå.

1.3 Grundläggande principer i riktlinjen

- Kommunen ska ha de styrdokument som behövs, för många eller för få gör styrningen otydlig.
- Det är innehållet i styrdokument som avgör beslutsinstans, inte benämning.
- Styrdokument bör inte motsäga varandra eller innehålla målkonflikter.
- Antalet mål och uppdrag i styrdokument ska användas försiktigt.
- Det är viktigt att förankring sker med berörda grupper som påverkas av innehållet innan styrdokument beslutas.
- Styrdokument ska vara aktuella och utvärderas systematiskt.

1.4 Omfattning och avgränsning

Riktlinjen omfattar styrdokument som antas av ett politiskt organ i Umeå kommun (kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnder och utskott). De typer och kategorier av styrdokument som definieras i den här riktlinjen är uttömmande. Det innebär att ytterligare styrdokumentkategorier eller typer inte ska användas vid politiska beslut.

Styrdokument som antas av kommunens förvaltningsorganisation, så som interna handlingsplaner, handböcker och rutiner etcetera kan med fördel styras av samma principer men omfattas inte av den här riktlinjen.

Projektdokument omfattas inte av riktlinjen eftersom de oftast styrs av extern part, till exempel bidragsgivare, EU-fonder eller likande.

Avtal (inklusive överenskommelser, IOP – idéburet offentligt partnerskap eller liknande) omfattas inte av riktlinjen. Det beror på att avtal inte kan beslutas ensidigt utan är en överenskommelse mellan två eller fler parter.

Frivilliga och lagstadgade styrdokument

Det finns styrdokument som kommunen själv väljer att ta fram inom olika områden. Förutom dessa finns lagstadgade styrdokument och dokument med specifika krav satta på nationell nivå. Riktlinjen gäller för både frivilliga och lagstadgade dokument.

Om ett styrdokument benämns på en speciellt sätt enligt lagstiftning eller nationella krav ska det samtidigt framgå av både styrdokumentet och beslutsärendet vad det motsvarar i Umeå kommuns dokumentstruktur.

2. Process för styrande dokument

Processen för ett politiskt beslutat styrdokument beskrivs nedan. Omfattningen av stegen anpassas efter aktuellt dokument. (Se bilaga 1 för bildbeskrivning av processen.)

Kommungemensamma stöd och mallar finns för att underlätta arbetet.

2.1 Fatta igångsättningsbeslut

Ett önskemål om eller behov av ett styrdokument kan uppkomma på många olika sätt, exempelvis förändrad omvärld, lagstiftning, statlig reglering, förändrad politisk inriktning eller förändrade prioriteringar. Det beslutsorgan som har mandat att styra i frågan ska ta ställning till om – och i sådant fall vilken – styrning som behövs i form av nya styrdokument. Det behövs ett igångsättningsbeslut. En nulägesanalys ska alltid göras som underlag inför beslutet. Det gäller även om det är ett lagstadgat styrdokument. Nulägesanalysen ska innehålla omvärldsbevakning, motivering till varför styrdokumentet behövs, hur det samspelar med befintlig styrning samt vilka intressenter som berörs av styrningen. Den ska också innehålla förslag på beredningsprocess för ev. framtagande av nytt styrdokument. Omfattningen av nulägesanalysen kan se olika ut beroende på styrdokument.

Kommunstyrelsen fattar igångsättningsbeslut för de styrdokument som ska beslutas av kommunfullmäktige. Beslut om nya styrdokument fattas vid ett fåtal tillfällen per år. Igångsättningsbeslut behövs enbart för nya styrdokument.

2.2 Bereda och fastställa

När ett igångsättningsbeslut är fattat påbörjas arbetet med att ta fram ett förslag och bereda det enligt beskrivning i igångsättningsbeslutet. När dokumentet upprättas görs det enligt kommungemensamma mallar och rutiner. Dialog, samråd och beredning anpassas efter styrdokumentets omfattning och vilka grupper som berörs. Det politiska organ som är beredningsansvarigt beslutar även om eventuell remisshantering.

Det är viktigt att olika styrdokument inte motsäger varandra eller innehåller motstridiga styrsignaler. Det är därför viktigt att se över hur planerat styrdokument förhåller sig till redan befintlig eller överordnad styrning. Om ett styrdokument ska omfatta ett kommunalt bolag så behöver det också framgå i bolagets ägardirektiv för att vara bolagsrättsligt bindande.

När beredningen bedöms färdig fattas ett beslut om fastställande av styrdokumentet i ansvarig nämnd/styrelse eller fullmäktige.

2.3 Kommunicera

För att dokument ska vara kända och accepterade är det viktigt hur de kommuniceras. Styrdokument som antagits eller reviderats av ett politiskt organ ska publiceras och finnas tillgängliga på kommunens webbsida.

Dokumentet ska också kommuniceras till berörda nämnder och aktuella intressenter. Kommunikationen anpassas efter styrdokumentets innehåll och omfattning.

Nämnd ansvarar för att göra kommunövergripande dokument kända och accepterade i sin förvaltning.

2.4 Planera, genomföra och följa upp

Planering, genomförande och uppföljning är de viktigaste stegen i processen för att styrdokumentet ska få genomslag och uppnå avsedd effekt.

Planering och genomförande anpassas till dokumentet och kan variera mycket. Det kan innefatta att fördela ansvar, bygga organisation och utveckla arbetssätt för genomförande, att utbilda och höja kompetens på området samt att samverka och föra dialog med invånare, myndigheter och/eller ideell sektor.

Uppföljning av dokumentet ska planeras när dokumentet upprättas. Uppföljningen sker med regelbundenhet och två dimensioner ska följas upp;

- Efterlevnad – i vilken grad har innehållet genomförts eller följts?
- Resultat – i vilken grad uppnås de effekter som styrningen syftade till?

2.5 Aktualitets- och relevanspröva

Alla dokument ska regelbundet ses över för att bedöma om de ska fortsätta gälla, om de ska revideras eller fasas ut. I vissa fall räcker en enklare revidering och ibland behövs en mer genomgripande förändring. Vid en större revidering är arbetsmomenten ungefär desamma som vid framtagande av ett nytt styrdokument (se avsnitt 2.1).

Aktualitets- och relevansprövningen ska ske minst en gång per mandatperiod. Dokumentansvarig nämnd/styrelse ansvarar för att prövningen genomförs.

3. Olika typer av styrande dokument

Styrningen delas in i tre olika styrformer; organiserande, aktiverande och normerande beroende på vilket område som ska styras. Dokument behöver inte ha överordnade eller underliggande dokument. Till exempel behöver en policy inte ha en underliggande riktlinje och en plan behöver inte ha ett överordnat program eller vice versa.

Dokument som beslutas av politiskt organ ska kategoriseras i de dokumenttyper som beskrivs i följande avsnitt.

3.1 Organiserande styrdokument

Med organiserande styrning menas åtgärder för att tydliggöra och utkräva ansvar och mandat. Till exempel för att fastställa och förtydliga vem/vilka som har ansvar för och mandat att fatta beslut i en sakfråga eller styra/leda en funktion, process, del av organisation eller verksamhet.

Organiserande styrdokument kan användas för att ge en överblick över organisationen och dess verksamhet, för att underlätta kommunikationen mellan verksamheter och för att se till att alla har en klar förståelse för sin roll och sitt ansvarsområde.

Organiserande styrdokument innehåller inte mål, aktiviteter, riktlinjer, regler eller rutiner.

Organiserande styrdokument som är politiskt beslutade

Dokumenttyp	**Innehåll**	**Kan beslutas av**
Reglemente	Utgår från kommunallagen och beskriver ansvar och befogenheter för nämnder och styrelser.	Kommunfullmäktige
Delegations-ordning	Utgår från reglementet och beskriver beslutanderätt delegerad från nämnder och styrelser till utskott, enskilda förtroendevalda eller tjänstepersoner.	Nämnder/styrelse/utskott
Arbetsordning	Innehåller arbetsfördelning och delegationer från nämnd till valda utskott. Kommunfullmäktiges arbetsordning antas av fullmäktige och innehåller arbetsformer för kommunfullmäktige.	Kommunfullmäktige och nämnder/styrelse
Bolagsordning	Utgår från aktiebolagslagen och beskriver syftet med kommunala bolag.	Kommunfullmäktige samt bolagsstämma

3.2 Aktiverande styrdokument

Med aktiverande styrning menas åtgärder för att åstadkomma en förändring av effekt, prestation eller resultat. Det kan vara i kommunen som helhet eller i en del av en verksamhet eller process.

Aktiverande styrdokument används för att beskriva vad som ska åstadkommas i form av uppdrag, vision, mål, strategier och planering. De används också för att beskriva vilka resurser som ska nyttjas för att åstadkomma önskad förändring. De skapar en tydlig riktning och lägger grunden för hur önskade resultat ska uppnås.

Inriktningsmål, prioriteringar och uppdrag i kommunens planeringsdirektiv och budget är överordnade övriga kommunala styrdokument. Nämnder och förvaltningar får många styrsignaler. Det är därför klokt att vara försiktig med att formulera nya mål i styrdokument. Om det är möjligt, hänvisa till redan befintliga mål för området till exempel kommunfullmäktiges inriktningsmål eller nationella, regionala och internationella mål. Om nya mål formuleras ska de vara förenliga med befintliga mål.

Aktiverande styrdokument innehåller inte riktlinjer, regler, ansvar och mandat.

Aktiverande styrdokument som är politiskt beslutade

Dokumenttyp	Innehåll	Kan beslutas av
Planeringsdirektiv och budget	Kommunens övergripande årliga planeringsdokument. Beskrivs i separat riktlinje.	Kommunfullmäktige
Översiktsplan	Översiktsplanen konkretiserar kommunens övergripande mål och planer när det gäller användningen av mark och vatten. Det som anges i översiktsplanen är styrande för annan efterföljande planering. Översiktsplanen har underliggande program och planer.	Kommunfullmäktige
Program	Beskriver vad kommunen ska uppnå inom ett speciellt område. Programmet har fokus på ambitioner och viljeinriktningar och i programmet kan kommunen kombinera långsiktiga och kortsiktiga mål. Några program har en särställning och ingår i planeringsdirektivet.	Kommunfullmäktige
Plan	Används i huvudsak för att beskriva konkreta aktiviteter för att uppnå en förflyttning inom ett	Kommunfullmäktige och nämnder/styrelse

	visst område. De anger ofta en tidsram för åtgärderna. Är mer detaljerade än program.	
Verksamhetsplan nämnd	Årlig plan för respektive nämnd. Innehåller budget.	Nämnder/styrelse
Ägardirektiv	Beskriver vad ett kommunalt bolag ska uppnå. Det kan vara finansiella mål eller andra mål avseende till exempel inriktning på verksamheten.	Kommunfullmäktige samt bolagsstämma

3.3 Normerande styrdokument

Med normerande styrning menas åtgärder för att påverka hur kommunen och kommunens medarbetare ska förhålla sig och/eller agera i en given fråga. Normerande styrdokument tydliggör principiella förhållningssätt och arbetssätt och har ett fokus på hur verksamheten ska agera. De kallas ibland för reglerande styrdokument.

Syftet med normerande styrdokument är att skapa enhetliga arbetssätt, säkerställa kvaliteten på utförande och uppfylla lagar och regler. Dokumenten kan också hjälpa till att minimera risker och felaktigheter i verksamheten och ge en tydlig utgångspunkt för att utvärdera och göra förbättringar.

Normerande styrdokument innehåller inte mål, aktiviteter eller ansvarsfördelning.

Normerande styrdokument som är politiskt beslutade

Dokumenttyp	Innehåll	Kan beslutas av
Policy	Beskriver övergripande förhållningssätt eller principer för kommunen inom ett område. De är översiktliga, generella och hållbara över tid. De lämnar ett stort handlingsutrymme.	Kommunfullmäktige
Riktlinje	Vägleder och ger konkret stöd kring hur verksamheten ska utföras inom ett visst område. De kan beskriva arbetssätt och innehålla ska-krav och är därför mer detaljerade än en policy.	Kommunfullmäktige och nämnder/ styrelse inom sitt uppdrag enligt reglemente
Anvisning	Ger detaljerad beskrivning till andra nämnder kring hur och när en uppgift ska genomföras.	Nämnder/styrelse med kommun-övergripande uppdrag

Regler och föreskrifter	Används ofta kring regelverk som riktas till invånare i Umeå kommun och anger då hur invånare, besökare, företag och organisationer förväntas bete sig i vardagen, agera på kommunal mark eller för att få ta del av kommunens service. Taxa är en föreskrift för avgifter.	Kommunfullmäktige

4. Vägledning till vem som beslutar

Vägledning till vilket beslutsorgan som får fatta beslut om olika styrdokument kan hittas i:

- Kommunallagen som bland annat innehåller bestämmelser om vad kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder får besluta om.
- Umeå kommuns reglemente som är mer detaljerat och fördelar ansvar för olika verksamhetsområden och beslutanderätt över specifika frågor till nämnder.
- Delegationsordningar som är ännu mer detaljerade och kan delegera beslutanderätt till bland annat tjänstemannaorganisationen.

Ett beslutande organ måste först ha tilldelats ett ansvarsområde innan det kan vidaredelegera en beslutanderätt inom det området. Till exempel så kan inte en nämnd vidaredelegera ett ansvar för ett område till en tjänsteperson om inte nämnden enligt reglementet ansvarar för de frågorna.

4.1 Beslutsfattare

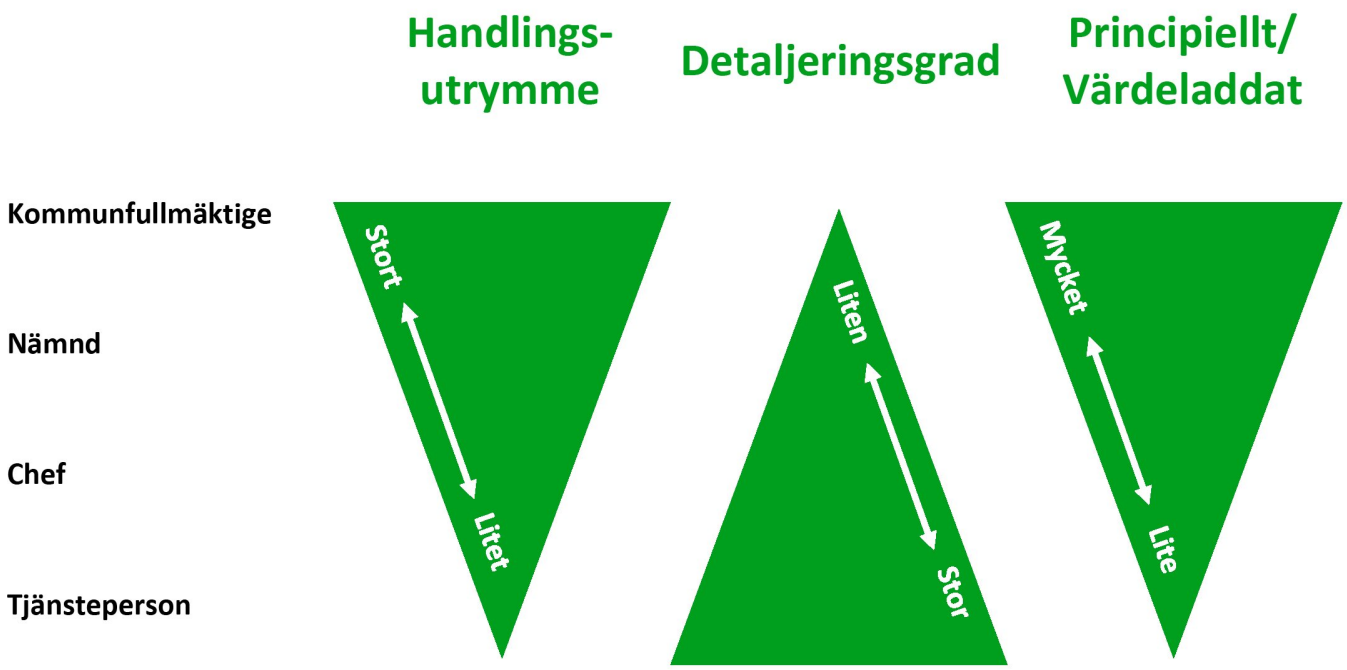

Det är innehållet och omfattningen i ett dokument som styr beslutsfattare, inte vilken benämning det har. Generellt sett ska beslut som fattas på politisk nivå vara övergripande och översiktliga. Det vill säga att de har en låg detaljeringsgrad och lämnar ett stort handlingsutrymme kring utförande. De kan också vara av principiell karaktär eller vara värdeladdade. Vad som är av principiell karaktär eller vilka frågor som är värdeladdade kan förändras över tid och av den politiska agendan.

Kommunfullmäktige beslutar om dokument som gäller hela kommunkoncernen och/eller flera nämnder. Fullmäktige fattar beslut i ärenden av principiell karaktär och fastställer mål och policys. Kommunfullmäktige kan fördela ansvar till kommunens nämnder men det är upp till varje nämnd att besluta om fördelning av ansvar och uppdrag inom den egna nämnden. Kommunfullmäktige bör därför inte fördela ansvar och uppdrag till specifika roller eller funktioner i förvaltningsorganisationen då ett sådant förfaringssätt riskerar innebära att kommunfullmäktige förbigår nämnds eller styrelses ansvar att organisera och fördela arbetet i respektive förvaltning.

Nämnderna kan besluta om styrdokument av övergripande karaktär i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller reglemente ska ansvara för. De kan inte fördela ansvar och uppgifter till andra nämnder. Däremot kan en eller flera nämnder gemensamt fatta ett ”likalydande beslut av nämnder”. Då ska samma styrdokument beslutas av respektive nämnd var för sig.

Kommunstyrelsen har ett samordnande uppdrag och kan besluta om kommunövergripande styrdokument för de verksamhetsområden som delegerats till styrelsen.

5. Styrdokumentens utformning

5.1 Formalia

Styrdokumenten ska utformas på ett enhetligt, tydligt och enkelt sätt. Använd klarspråk och följ kommunens skrivregler. Umeå kommuns dokumentmallar för styrdokument ska användas. I alla styrdokument ska följande uppgifter finnas:

- vilken dokumenttyp enligt denna riktlinje
- vilka (fullmäktige, nämnd eller styrelse) som har beslutat om dokumentet
- när dokumentet är beslutat
- diarienummer
- vilka (t.ex. nämnd, bolag eller förvaltning) som omfattas av dokumentet
- giltighetstid

- om det finns några relaterade dokument

Vid beslut bör det också framgå om dokumentet ersätter ett eller flera andra styrdokument.

5.2 Dokumentens giltighetstid

Styrdokument gäller tills vidare om inte annat anges. Styrdokument med slutdatum eller begränsad giltighetstid upphävs med automatik vid angiven tidpunkt.

5.3 Dokumentansvarig nämnd/styrelse

Styrdokument ska ha en dokumentansvarig nämnd/styrelse. Att vara dokumentansvarig innebär till exempel att säkerställa tillämpning, uppföljning och revidering vid behov. Om inget annat anges är kommunstyrelsen dokumentansvarig för de dokument som fastställts av kommunfullmäktige.

5.4 Författningssamling

Enligt kommunallagen ska alla kommuner tillhandahålla en författningssamling med kommunala föreskrifter som styr invånare. I Umeå kommun ska alla kommunövergripande styrdokument som beslutats av fullmäktige, kommunstyrelse eller nämnd finnas i samlingen. Enligt reglementet så ansvarar kommunstyrelsen för författningssamlingen.

6. Relaterade styrdokument

- Reglemente för Umeå kommuns styrelser och nämnder
- Riktlinjer för aktiverande styrning
- Riktlinjer för planeringsprocess – budget och investeringar
- Riktlinje för ägarstyrning

Övriga dokument

- Ärendehanteringshandboken
- Mallar för dokumenttyper

Process för styrdokument

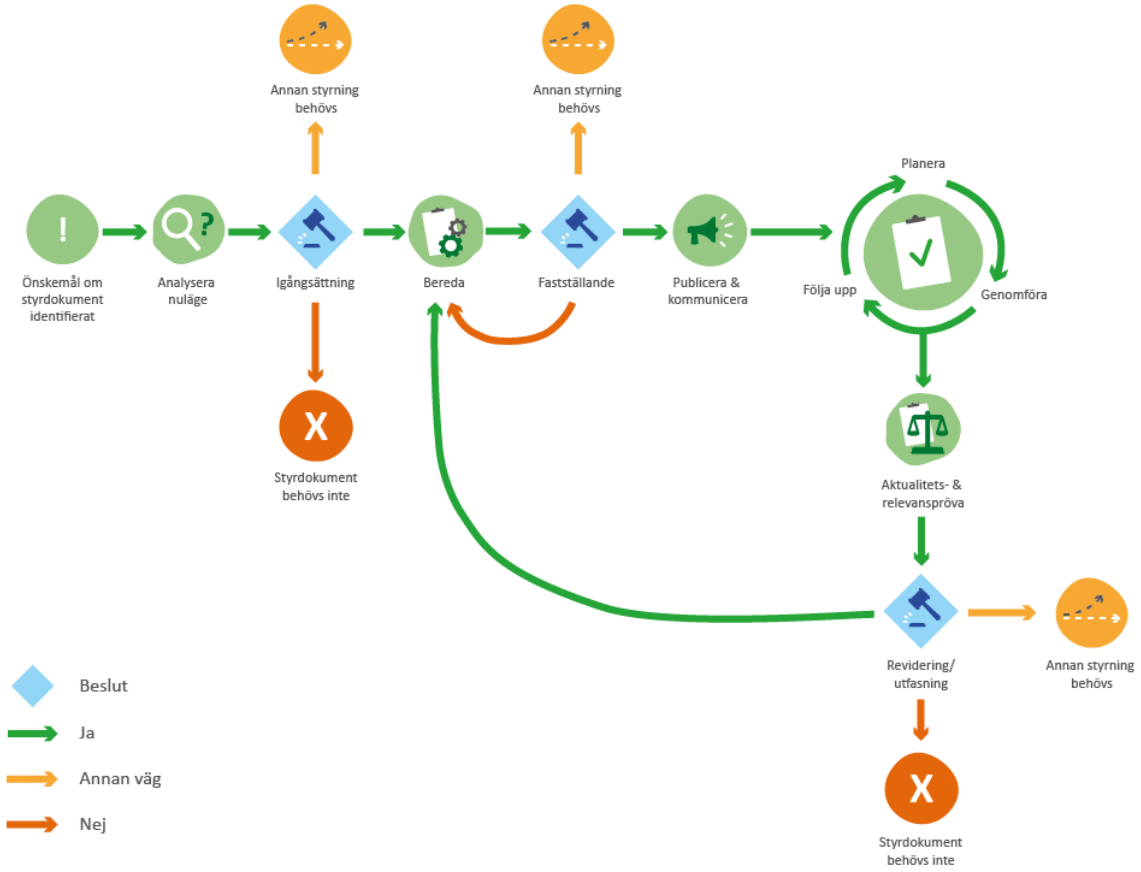

Tillståndsenheten - Sammanställning delegationslista januari 2024

Antal tagna beslut om färdtjänst, parkeringstillstånd och riksfärdtjänst

Totalt antal beslut i januari: 139

Beslutsdatum	Ärendetyp	Ärende ID	Beslutstyp	Besults ID	Utfall
2024-01-02	Färdtjänst	452332	Färdtjänst sär.förmån	385230	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452618	Färdtjänst	385193	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452627	Färdtjänst	385217	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452657	Färdtjänst	385235	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452462	Färdtjänst	385022	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452644	Färdtjänst	385218	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452584	Färdtjänst	385157	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452639	Färdtjänst	385223	Bifall
2024-01-02	Färdtjänst	452264	Färdtjänst ledsagare	384834	Avslag
2024-01-02	Färdtjänst	452437	Färdtjänst	384982	Återtagen ansökan
2024-01-02	Färdtjänst	452651	Färdtjänst	385225	Bifall
2024-01-03	Färdtjänst	445503	Färdtjänst sär.förmån	385227	Bifall
2024-01-03	Färdtjänst	452652	Färdtjänst	385226	Bifall
2024-01-03	Färdtjänst	452647	Färdtjänst	385228	Bifall
2024-01-03	Färdtjänst	452643	Färdtjänst	385234	Bifall
2024-01-03	Färdtjänst	452578	Färdtjänst sommar	385163	Avslag
2024-01-03	Färdtjänst	452659	Färdtjänst	385237	Bifall
2024-01-03	Färdtjänst	448080	Färdtjänst sär.förmån	385241	Bifall
2024-01-03	Färdtjänst	452640	Färdtjänst	385224	Bifall
2024-01-05	Färdtjänst	452654	Färdtjänst	385242	Bifall
2024-01-05	Färdtjänst	452637	Färdtjänst	385222	Bifall
2024-01-08	Färdtjänst	452601	Färdtjänst	385233	Bifall
2024-01-08	Färdtjänst	452242	Färdtjänst sär.förmån	385229	Bifall
2024-01-08	Färdtjänst	452660	Färdtjänst	385240	Bifall
2024-01-08	Färdtjänst	452668	Färdtjänst	385243	Bifall
2024-01-08	Färdtjänst	452523	Färdtjänst	385078	Bifall
2024-01-08	Färdtjänst	452675	Färdtjänst	385256	Bifall
2024-01-09	Färdtjänst	452676	Färdtjänst	385257	Bifall
2024-01-09	Färdtjänst	452677	Färdtjänst	385258	Bifall
2024-01-09	Färdtjänst	452678	Färdtjänst	385259	Bifall
2024-01-09	Färdtjänst	452496	Färdtjänst	385054	Bifall
2024-01-09	Färdtjänst	452666	Färdtjänst	385253	Bifall
2024-01-09	Färdtjänst	452673	Färdtjänst	385254	Bifall
2024-01-10	Färdtjänst	452688	Färdtjänst	385271	Bifall
2024-01-10	Färdtjänst	452572	Färdtjänst ledsagare	385177	Avslag
2024-01-10	Färdtjänst	452085	Färdtjänst	384497	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	452685	Färdtjänst	385265	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	452662	Färdtjänst	385238	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	451930	Färdtjänst	384286	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	452670	Färdtjänst	385246	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	452100	Färdtjänst	385270	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	452679	Färdtjänst	385262	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	450304	Färdtjänst sär.förmån	385275	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	452212	Färdtjänst sär.förmån	384751	Avslag
2024-01-11	Färdtjänst	452212	Färdtjänst ledsagare	384750	Avslag
2024-01-11	Färdtjänst	452564	Färdtjänst	385130	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	451109	Färdtjänst ledsagare	385269	Bifall
2024-01-11	Färdtjänst	452630	Färdtjänst	385221	Bifall
2024-01-12	Färdtjänst	452281	Färdtjänst	384778	Återtagen ansökan
2024-01-12	Färdtjänst	452648	Färdtjänst	385220	Bifall
2024-01-12	Färdtjänst	452650	Färdtjänst	385245	Bifall
2024-01-12	Färdtjänst	452655	Färdtjänst	385251	Bifall
2024-01-15	Färdtjänst	452645	Färdtjänst	385277	Bifall
2024-01-15	Färdtjänst	452704	Färdtjänst	385290	Bifall

2024-01-15	Färdtjänst	452624	Färdtjänst	385268	Bifall
2024-01-16	Färdtjänst	452690	Färdtjänst	385284	Bifall
2024-01-16	Färdtjänst	452701	Färdtjänst	385285	Bifall
2024-01-16	Färdtjänst	452705	Färdtjänst	385291	Bifall
2024-01-16	Färdtjänst	452710	Färdtjänst	385294	Bifall
2024-01-16	Färdtjänst	451998	Färdtjänst	384372	Avslag
2024-01-17	Färdtjänst	452686	Färdtjänst	385267	Bifall
2024-01-17	Färdtjänst	452594	Färdtjänst	385274	Bifall
2024-01-17	Färdtjänst	452702	Färdtjänst	385286	Bifall
2024-01-17	Färdtjänst	452708	Färdtjänst	385293	Bifall
2024-01-18	Färdtjänst	452658	Färdtjänst	385249	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	452699	Färdtjänst	385289	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	452728	Färdtjänst	385313	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	445253	Färdtjänst sär.förmån	385315	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	450093	Färdtjänst sär.förmån	385316	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	452713	Färdtjänst	385296	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	452714	Färdtjänst	385297	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	452725	Färdtjänst	385305	Bifall
2024-01-19	Färdtjänst	452695	Färdtjänst flerår vinter	385279	Bifall
2024-01-22	Färdtjänst	452731	Färdtjänst	385318	Bifall
2024-01-22	Färdtjänst	452720	Färdtjänst	385299	Bifall
2024-01-22	Färdtjänst	452734	Färdtjänst	385331	Bifall
2024-01-23	Färdtjänst	452738	Färdtjänst	385330	Bifall
2024-01-23	Färdtjänst	452327	Färdtjänst ledsagare	385332	Bifall
2024-01-23	Färdtjänst	452706	Färdtjänst	385312	Bifall
2024-01-24	Färdtjänst	452729	Färdtjänst	385314	Bifall
2024-01-24	Färdtjänst	452692	Färdtjänst	385276	Bifall
2024-01-25	Färdtjänst	448080	Färdtjänst sär.förmån	385341	Bifall
2024-01-25	Färdtjänst	452736	Färdtjänst	385340	Bifall
2024-01-25	Färdtjänst	452719	Färdtjänst	385300	Bifall
2024-01-25	Färdtjänst	452698	Färdtjänst	385281	Bifall
2024-01-25	Färdtjänst	452695	Färdtjänst Vinter	385321	Bifall
2024-01-25	Färdtjänst	452696	Färdtjänst	385278	Bifall
2024-01-26	Färdtjänst	452716	Färdtjänst	385302	Återtagen ansökan
2024-01-26	Färdtjänst	452721	Färdtjänst	385301	Bifall
2024-01-26	Färdtjänst	452755	Färdtjänst	385349	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	452747	Färdtjänst	385338	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	452746	Färdtjänst	385337	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	452750	Färdtjänst	385342	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	452117	Färdtjänst sär.förmån	385361	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	451388	Färdtjänst sär.förmån	385363	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	452764	Färdtjänst	385359	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	452768	Färdtjänst	385364	Bifall
2024-01-29	Färdtjänst	452770	Färdtjänst	385367	Bifall
2024-01-30	Färdtjänst	452724	Färdtjänst	385306	Bifall
2024-01-30	Färdtjänst	452585	Färdtjänst	385292	Återtagen ansökan
2024-01-30	Färdtjänst	452749	Färdtjänst	385346	Bifall
2024-01-30	Färdtjänst	452769	Färdtjänst	385366	Bifall
2024-01-30	Färdtjänst	452756	Färdtjänst	385350	Bifall
2024-01-31	Färdtjänst	452758	Färdtjänst	385353	Bifall
2024-01-31	Färdtjänst	452599	Färdtjänst	385169	Avslag
2024-01-31	Färdtjänst	452788	Färdtjänst	385384	Bifall
2024-01-31	Färdtjänst	452783	Färdtjänst	385381	Bifall
2024-01-31	Färdtjänst	452775	Färdtjänst	385374	Bifall
2024-01-08	Parkeringstillstånd	452540	PRH Förare	385236	Bifall
2024-01-09	Parkeringstillstånd	450329	PRH Förare	382357	Bifall
2024-01-09	Parkeringstillstånd	452605	PRH Passagerare	385178	Avslag
2024-01-10	Parkeringstillstånd	452529	PRH Förare	385132	Bifall
2024-01-10	Parkeringstillstånd	452628	PRH Förare	385207	Bifall
2024-01-10	Parkeringstillstånd	452370	PRH Förare	384936	Avslag
2024-01-11	Parkeringstillstånd	452667	PRH Passagerare	385263	Bifall

2024-01-18	Parkeringstillstånd	452656	PRH Förare	385282	Bifall
2024-01-18	Parkeringstillstånd	452723	PRH Förare	385309	Bifall
2024-01-18	Parkeringstillstånd	452707	PRH Förare	385311	Bifall
2024-01-19	Parkeringstillstånd	452683	PRH Förare	385261	Bifall
2024-01-22	Parkeringstillstånd	452709	PRH Förare	385323	Bifall
2024-01-25	Parkeringstillstånd	452623	PRH Passagerare	385206	Bifall
2024-01-29	Parkeringstillstånd	452722	PRH Förare	385304	Bifall
2024-01-30	Parkeringstillstånd	452779	PRH Förare	385378	Bifall
2024-01-31	Parkeringstillstånd	452761	PRH Förare	385354	Bifall
2024-01-31	Parkeringstillstånd	452742	PRH Förare	385365	Bifall
2024-01-31	Parkeringstillstånd	452786	PRH Passagerare	385382	Bifall
2024-01-31	Parkeringstillstånd	452776	PRH Förare	385372	Bifall
2024-01-31	Parkeringstillstånd	452323	PRH Förare	384835	Bifall
2024-01-08	Riksfärdtjänst Tillstånd	452669	Enstaka Riksfärdtjänst	385244	Bifall
2024-01-09	Riksfärdtjänst Tillstånd	452674	Enstaka Riksfärdtjänst	385255	Bifall
2024-01-11	Riksfärdtjänst Tillstånd	452681	Enstaka Riksfärdtjänst	385260	Bifall
2024-01-11	Riksfärdtjänst Tillstånd	452684	Generell Riksfärdtjänst	385264	Bifall
2024-01-12	Riksfärdtjänst Tillstånd	452694	Enstaka Riksfärdtjänst	385280	Bifall
2024-01-15	Riksfärdtjänst Tillstånd	452693	Enstaka Riksfärdtjänst	385287	Bifall
2024-01-18	Riksfärdtjänst Tillstånd	452727	Enstaka Riksfärdtjänst	385308	Bifall
2024-01-19	Riksfärdtjänst Tillstånd	452726	Enstaka Riksfärdtjänst	385307	Bifall
2024-01-22	Riksfärdtjänst Tillstånd	452733	Enstaka Riksfärdtjänst	385324	Bifall
2024-01-24	Riksfärdtjänst Tillstånd	452514	Generell Riksfärdtjänst	385327	Bifall
2024-01-30	Riksfärdtjänst Tillstånd	452762	Generell Riksfärdtjänst	385356	Bifall

UMEÅ KOMMUN

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:	Beslut på delegation under perioden 2024-01-01—2024-01-31		
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
Lokala trafikföreskrifter		Se nedan	

Beskrivning av ärendet

Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
TF_20231207_6986		förbud att parkera på	Gökropsvägen	2024-01-25 –	2024-01-24
TF_20240118_7074		förbud mot trafik med fordon på	Storgatan	2024-01-23 – 2024-01-24	2024-01-18
TF_20240111_7046		förbud att parkera på	Plangatan	2024-01-12 –	2024-01-11

UMEÅ KOMMUN

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:	Beslut på delegation under perioden 2024-01-01—2024-01-31		
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
Markupplåtelse		Se nedan	

Beskrivning av ärendet

Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
MU_20240131_7119	NK i Umeå KB	Taxor och avgifter 2024: Tillfällig försäljning	Kungsgatan 57, försäljning av semlor, Kungsgatan 52, 54-55, 57	2024-02-13 – 2024-02-13	2024-01-31
MU_20240129_7112	Bois Förvaltning AB	Taxor och avgifter 2024: Bygg och renovering	Hagaplan 9	2024-02-05 – 2024-03-31	2024-01-31
MU_20240118_7072	Transfusionsm/Blodcentralen, RVB	Taxor och avgifter 2024: El	Renmarkstorget, Blodbussen, Kungsgatan 53, Renmarkstorget 7-8	2024-01-30 – 2024-01-30 2024-02-27 – 2024-02-27 2024-03-20 – 2024-03-20	2024-01-19
MU_20231123_6940	Sushi Centralen AB	Taxor och avgifter 2024: Uteserveringar	Kungsgatan 65, uteservering Sushi Yama, Kungsgatan 65	2024-05-01 – 2024-09-15	2024-01-26
MU_20231124_6944	Visit Umeå	Taxor och avgifter 2024: Evenemang	Rally VM 2024 Kick off, Kungsgatan 59, Rådhusesplanaden 1, Rådhustorget 5	2024-02-09 – 2024-02-19	2024-01-12
MU_20240124_7100	Arbetarpartiet	Markupplåtelse	Rådhustorget, arbetarpartiet, Kungsgatan 53, 59, Renmarkstorget 7-8, 10, Rådhusesplanaden 1	2024-03-23 – 2024-03-23 2024-02-03 – 2024-02-03 2024-02-24 – 2024-02-24	2024-01-24
MU_20240117_7064	Svenska unga palestinier	Markupplåtelse	Rådhustorget och Renmarkstorget, demonstration Palestina, Järnvägstorget 26, Kungsgatan 53, 59, Nygatan 19, Renmarkstorget 7-8, 10, 12, Rådhusesplanaden 5-19, 2-20, Skolgatan 53	2024-01-27 – 2024-01-27 2024-02-10 – 2024-02-10 2024-02-24 – 2024-02-24 2024-03-02 – 2024-03-02	2024-01-23
MU_20240123_7095	Ragna Backlund	Taxor och avgifter 2024: Torghandel	Rådhusesplanaden 2	2024-03-02 – 2024-03-02 2024-03-09 – 2024-03-09	2024-01-23

				2024-03-16 – 2024-03-16 2024-03-23 – 2024-03-23 2024-03-30 – 2024-03-30 2024-04-06 – 2024-04-06 2024-04-13 – 2024-04-13 2024-04-20 – 2024-04-20 2024-04-27 – 2024-04-27	
MU_20240118_7073	Wesander Marketing	Taxor och avgifter 2024: Evenemang	Renmarkstorget, 2 eventtält Wasaline, Kungsgatan 53, Renmarkstorget 7	2024-05-18 – 2024-05-18	2024-01-23
MU_20240112_7048	Visit Umeå AB	Markupplåtelse	Området gäller Rådhusesplanadens lyktstolpar, Kungsgatan 59, 61, 63, Nygatan 19, Rådhusesplanaden 1-19, 2-20, Rådhustorget 1, 5, Västra Norrlandsgatan 15, 22, 24, Västra Rådhusgatan 5, 7, Östra Rådhusgatan 8	2024-02-01 – 2024-02-20	2024-01-17
MU_20240115_7059	Ylva Göransson	Markupplåtelse	Rådhustorget, demonstration Rebellmammorna, Rådhusesplanaden 1-2	2024-03-16 – 2024-03-16	2024-01-15
MU_20240110_7041	Ragna Backlund	Taxor och avgifter 2024: Torghandel	Renmarkstorget 7	2024-02-10 – 2024-02-10 2024-02-17 – 2024-02-17	2024-01-10
MU_20240102_7018	Jens Rundberg People For Future Umeå	Markupplåtelse	Rådhusesplanaden 1-2	2024-01-26 – 2024-01-26 2024-02-02 – 2024-02-02 2024-02-23 – 2024-02-23 2024-03-01 – 2024-03-01 2024-03-08 – 2024-03-08	2024-01-02
MU_20231208_6987	Polismyndigheten region Nord	Markupplåtelse	Ridvägen 10, Signalvägen 14	2024-01-01 – 2024-12-31	2024-01-04

DELEGATIONSBESLUT 2024-01-01--2024-01-31

UPPLÅTELSE AV OFFENTLIG PLATS

Yttrande enligt allmänna lokala ordningsföreskrifter §2, upplåta offentlig plats för hithörande ändamål och torghandel

Se ISY-Case MU

Meddela lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 10, kap 1, 3 och 14 §§ och TrF 3 kap 17 §

Beslut om förbud mot motorfordonstrafik i terräng inom Umeå kommun (skoter)	TN-2023/00018

Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 13 kap 3, 4 och 5 §§

Se ISY-Case LTF

Beslut om dispens från lokala trafikföreskrifter, parkering vid Väven	TN-2024/00056
Beslut om tillstånd med villkor till tävling på väg, Rally Sweden 15-18 februari 2024	TN-2024/00015
Rättelse av skrivfel i beslut om tillstånd för Rally Sweden	TN-2024/00015

Angivna remissvar och yttranden

Yttrande om tillfälliga lokala trafikföreskrifter i samband med Rally Sweden 2024-02-14 - 2024-02-19	TN-2024/00015
Yttrande om tung, bred och lång transport TRV 2023/122825, Holmsund-Norsjö	TN-2024/00052
Yttrande om tung, bred och lång transport TRV2023/119321, Holmsund-Skellefteå	TN-2024/00035

Från: Umeå Kommun (via CCT) <noreply@cct.email>
Skickat: den 2 februari 2024 10:57
Till: Ulla Nilsson
Ämne: Delegationsbeslut fordonsflytt januari 2024 Umeå Kommun

> Du får inte e-post ofta från noreply@cct.email. Se varför det här är viktigt.

NO REPLY Eventuella svar på detta meddelande skall skickas till: fordonsflytt@umea.se

Redovisning av delegationsbeslut för perioden 2024-01-01 - 2024-01-31

Datumperiod: 2024-01-01 - 2024-01-31 Antal ärenden: 1

Ärende	Ärendebeskrivning	Beslutsdatum
UK231228-054814709	Felaktigt uppställt enligt LKOP och varit fortlöpande uppställt på samma plats under minst sju dygn (2 § 2 st.)	2024-01-10

Fordon
Beskrivning, Befattning, Beslutsnummer, Beslutstyp

TBO027
Flytt av fordon, Beslutsfattare: Handläggare ID: Handläggare 1, , LÅNGFLYTT

-

Ärendenr.	Ärendetitel	Kommentar	Status
TN-2023/00982	Norra Ersmarksgatan, skadat staket vid snöröjning	2024-01-22 Avslag	Behandlas
TN-2024/00030	Formvägen 7, skadad parkeringsskylt vid snöröjning	2024-01-17 Avslag	Behandlas
TN-2023/00977	Cirkelgatan 6, skadad häck vid snöröjning	2024-01-17 Godkänd	Behandlas
TN-2023/00980	Kungsgatan, skadad cykel vid snöröjning	2024-01-17 Godkänd	Behandlas
TN-2023/00960	Sofiehemsvägen 21, skadad postlåda vid snöröjning	2024-01-15 Godkänd	Behandlas
TN-2023/00961	Ringvägen 26, skadad häck vid snöröjning	2024-01-15 Godkänd	Behandlas

2024-02-05 Dnr: TN-2024/00003

Tekniska nämnden

Delegationsanmälan för januari 2024 avseende byggprojektledarnas, fastighetsförvaltarnas, teknisk direktörens m.fl. delegationsbeslut enligt fastställd delegationsordning för tekniska nämnden, TN-2021-01-28, rev. 2022-04-28 (version 1)

Bilagor:

1. Beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom.
2. Undertecknande av delgivningskvitto.
3. Delegationsbeslut – yttrande till Polismyndigheten enl. ordningslagen och lokala föreskrifter.

Anna Bugaeva

Handläggare

Umeå kommun

Postadress: 901 84 UMEÅ

Besöksadress: Skolgatan 31 A

Telefon: 090-16 10 00

Webbplats: www.umea.se

Fastighet

Handläggare: Anna Bugaeva

Telefon: 090-16 23 49

Mejladress: anna.bugaeva@umea.se

Bilaga 1

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom bygg- och fastighetstekniks verksamhetsområde under år 2023 och under januari 2024.

Ärende:	Datum och tid för uppdrag:	Konsult/Entreprenör/Leverantör	Beskrivning:
Pärlan 17 - Pärlan 17 /Akvamarinen 1 - Ny- och ombyggnad F-6 2 parallelller, projekt 800719, ärende nr BN-2023/01524	2023-03-09 Start: 17/2–2023 Färdigställande: 21/04–2023	Umeå Projekt Team Handelsbolag AB	Teknikkonsultjänst, VVS (VS + Vent), programskede Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2023/00274
Pärlan 17 - Pärlan 17 /Akvamarinen 1 - Ny- och ombyggnad F-6 2 parallelller, projekt 800719, ärende nr BN-2023/01524	2023-07-05 Start: 13/6–2023 Färdigställande: 24/11–2023	Umeå Projekt Team Handelsbolag AB	Teknikkonsultjänst, VVS Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2023/00274
Pärlan 17 - Pärlan 17 /Akvamarinen 1 - Ny- och ombyggnad F-6 2 parallelller, projekt 800719, ärende nr BN-2023/01524	2023-08-15 Start: 13/6–2023 Färdigställande: 24/11–2023	Vinnergi AB	Teknikkonsultjänst, El och tele i mark och byggnader Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2023/00274
Pärlan 17 - Pärlan 17 /Akvamarinen 1 - Ny- och ombyggnad F-6 2 parallelller, projekt 800719, ärende nr BN-2023/01524	2023-08-16 Start: 13/6–2023 Färdigställande: 24/11–2023	Bricon AB	Teknikkonsultjänst, Säkerhet i brand och byggnader Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2023/00274
Pärlan 17 - Pärlan 17 /Akvamarinen 1 - Ny- och ombyggnad F-6 2 parallelller, projekt 800719, ärende nr BN-2023/01524	2023-03-09 Start: 17/2–2023 Färdigställande: 21/04–2023	Tyréns Sverige AB	Teknikkonsultjänst, akustik och buller i byggnader Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2023/00274
Hallbacken 19 - Obbola skola 5-9 utbyggnad 2 parallelller, proj nr 800699	2023-03-10 Start: 09/2–2023 Färdigställande: 17/03–2023	Tyréns Sverige AB	Teknikkonsultjänst, konstruktör Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2023/00275

Hjorten 24 – Skär-gårdsskolan, ute-miljö, proj nr 800716	2024-01-31 Start: 16/1–2024 Färdigställande: v. 13–2024	Tyréns Sverige AB	Teknikkonsultjänst, El och tele i mark och byggnader Handläggare: Helena Törmä Dnr: TN-2023/00882

Bilaga 2

Delegationsanmälan till tekniska nämnden – undertecknande av delgivningskvitto

1. **Spjutet 9** – BN:s delegationsbeslut, bygglov för fasadändring av vårdanläggning och ändring av ventilation, daterat 2024-01-24, Dnr: BN-2023/01684, TN-2023/00155.

2. **Linnéan 9 -** BN:s delegationsbeslut, bygglov för fasadändring av vårdlokal, ändring av brandskydd, planlösning, ventilation och uppsättning av skyltar, daterat 2023-12-06, Dnr: BN-2023/01626, TN-2023/00789.

Bilaga 3

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut gällande inlämnade yttrande till Polismyndigheten enl. ordningslagen och lokala föreskrifter under januari 2024.

Ärende:	Datum:	Beslut:	Beslutsfattare:
TN-2023/00976 - Sömmen 1 m.fl. - Ansökan om tillstånd för begagnade av offentlig plats (Rally Sweden 2024) m.m., ärende nr A725.246/2023	2024-01-17	Tillstyrka för tiden: • förberedelse/återställande från 2024-02-08, kl.01:00 till 2024-02-21 kl. 21:00 • publik aktivitet under tiden: 2024-02-15-18 Plats: Nolia mässområde, Signalvägen 3, 903 22 Umeå, Ändamål: Serviceplats för tävlande under Rally Sweden 2024. Öppet för allmänhet, utställare, mat och dryckesförsäljning, aktiviteter för allmänhet.	Erik Lindberg Handläggare Ärende nr: TN-2023/00976

UMEÅ KOMMUN

Delegationsbeslut

Umeå kommun 2024-02-05
Diarienr: TN-2023/00560

Beslutsfattare: Christina Bernhardsson, tekniska nämndens ordförande

Med stöd av p. 56 tekniska nämndens delegationsordning (TN:s beslut § 3 2021-01-28, version 1.1, rev. 2022-04-28) meddelas följande beslut:

Ärende: Obbola 19: 1 – ökade investeringsmedel för nybyggnad av gruppboende, projekt nr 801 584

För att lösa individ- och familjenamns behov av nya platser inom gruppboende har Fastighet påbörjat ett investeringsprojekt nr 801 584 och erhållit bygglov för nybyggnationer på fastigheten Obbola 19:1 i Umeå kommun. Ambitionen är att starta byggnationerna under april 2024 och att lokalerna ska vara färdiga och inflyttningsbara inför hösten 2025.

Den ursprungliga projektkalkylen har behövt revideras under projektets gång med hänsyn till de ökade bygg-och materialkostnaderna som har stigit kraftigt sedan COVID-pandemin, kriget i Ukraina och utifrån de generella indexökningarna under tidigare år samt osäkerhet kring utvecklingen framöver. Därutöver har tomten höga kostnader för markarbeten på att berg behöver sprängas bort.

Fastighet genom Bygg-och fastighetsteknik har nu erhållit flera anbud för utförandet av byggnationerna. Det visar sig att investeringsbudgeten för projektet behöver utökas med 7 000 tkr.

Projektet utgår från det myndighetskrav som gäller för utformningen på ett gruppboende inom LSS regelverk. Detta gör att gruppboendets yta inte går att minska för att anpassa byggnationen till den ursprungliga budgeten. Behovet av att få lokalerna färdigställda är stort vilket gör att projektet behöver sättas i gång och avslutas inom den fastställda tidplanen.

Med hänsyn till ovan och för att inte överskrida giltighetstiden för anbuden behöver ärendet handläggas skyndsamt.

Umeå kommun
Postadress: 901 84 Umeå
Besöksadress: Skolgatan 31A
Telefon: 090-16 10 00 (växel)
Webbplats: www.umea.se/kommun

Beslut:

- **att** föreslå kommunstyrelsens näringslivs-och arbetsutskott att besluta att tillskjuta 7 000 tkr för att finansiera projektet med anledning av de ökade byggkostnaderna från kommunstyrelsens tillgängliga medel för kostnadsökningar investeringar 2024 (100 mkr).

Tekniska nämnden, Umeå kommun

Christina Bernhardsson

Christina Bernhardsson
Orförande, tekniska nämnden

Sändlista: KS NAU, Fastighet, Dylan Jones, Åsa Zackrisson, Marcus Bystedt och Annelie Borin.